

Reuerendissimo in xpo patri: et. d. d. B. Cardinali tituli. S. Crucis p̄sbi. Car-
dinali: Ro. eccle. Maximo ornamento Frater Nicolaus Perusinus or. Seruog.
Beate Marie: Theologog minimus / cum humilima cōmendatione : Culmen
Fœlicitatis.]

VM Hoc anno ad Aristolelicę philosophię it̄pretationem publico
c conductus stipēdio in urbem uenissē Reuerendissime domine : uti
aduentitii hoīes cōsueuerūt / deoḡ / et celebra: et celeberrima queuis loca
in primis uisere: domū tuā ante omnia uisitātū me contuli: q̄ eam bonarū di-
sciplinarū hospitaricem audierā. quā ubi primū accessi: Doctissimosq̄ quorū dā
uiroꝝ cōuētu plenam comperi: eoꝝ / silicet qui philosophiam Theologiāq̄ sec-
rantur: Qui coram Reuerēdissima. D. T. nescio quid difficile argumentāribus
aliis: uno oībus respondēre (ut moris est) uentillabant. Atq̄ in longū deducta
ea litteraria cōcertatiōe / tādē sine imposito : ī sequētem dominicā diē altera est
disceptatio it̄mata: ut pore qui hisdem oībus festis diebus / diuinarū rerū dubia
per eosdē doctissimos uiros: quos ex oībus Rome de legeras: disputāda apud
te ordinaueras. Rem qdē et dignitati tue decētissimā: et xp̄iane fidei in primis
cōsentaneam. Nec Rome quidquā p̄clarius auditur: q̄ q̄ ī edibus tuis: ueluti
atticā academiā ab inferis reuocās: memorabiliq̄ hoc disputandi it̄stituto Ro.
Cu. illustrās: aliisq̄ ēt singulare exēplum exhibens: sacrarū litterarū documenta:
que a xp̄iane reipu. p̄fectis turpissime ignorātur: Maxima Theologog frequē
tia p̄fitearis et disserēdo elegāter explices. Placuit tādē Reuerēdissime. D. T.
ut ego quoq̄ eo Dignissimo collegio ascriptus qdā etiā dubia sustinerē. que
forte in. xiiii. d. z. libri. Sentētiarū acciderūt. quo ī loco cū multa excerpim: atq̄
illud quoq̄ / Materia ne aliqua eēt in celo: aut nulla: nescio qua mecū sorte actū
fuerit: q̄ ī hāc unā ptē oēs sua Iacula direxerūt: cū multa alia uidenda p̄tulissē.
Quia uero et negociū difficile ē: et in uarias ptes distrahit: et ī eo fere oēs antiq̄
Iunioresq̄ philosophi dubitarunt: id ip̄m dubiū: recitatis antiquoḡ et Iunioroḡ
dicris: confutatisue obiectis: ausus sum p̄ ingenii mei mediocritate terminare.
Quod fecerim: nec ne: uolui a tua Reuerendissima. D. que maxima pollet Sa-
pientia diiudicari. Nam cū te alterū nostris studiis Mecenatem p̄bueris: equū
est ut oēs / in te unū / nostra studia referamus. Recipe igitur Deuotissimi Serui /
toris tui lucubratiūculas eadē uultus tui Maiestate : qua aliis oībus religiosi /
studiosisq̄ uiris subridere: p̄esse: et suffragari soles. ut si per se ipsas laudari non
promerentur: Saltem magnitudine Auctoritatis tue protegi possint. Vale et
salue perpetuo ex omnium uotis felicissime Decus et p̄sidiū meum.

Crimij Theologe professoris. M. Nicho-
lai Perusini O. Seruoz diue Marie procura-
toris sui or. in curia ac in preclaro studio vrbis
pbiaz ordinariam publice legentis. Ad Reue-
rendissimi Cardinalis Sancte Crucis. Tracta-
tus de materia celi sequitur.

Ueritur itaq; an in celo sit mate-
ria: aut celum sit corpus simplex
nulla; habens compositionez ex
materia z forma materiali. Et vi-
detur q non heat materia. Quia
omne compositum ex materia z
forma e formaliter corruptibile: sed celum non
est huiusmodi ergo zc. Sed p hoc instatur z pri-
mo auctoritate phi. fo meth. tex. cometi. xii. vbi
dicitur q necesse est itelligere materia in oi eo
q mouetur. sed celu mouet ergo zc. Secundo in
stat auctoritate Theolo. Qui dicit q chaos illd
qd ptingebat vsq; ad tertiu celum. s. empireum:
fuit materia omniu corporaliu cotentoz sub eo.
Tertio arguit auctoritate vtriusq; tam Philo-
sophi: q; Theologi. dicentiu celu ee corpus ani-
matum. Unde phi fo celi tex. comenti. lxi. Dica-
mus (inquit) q oz nos itelligere corpora cele-
stia ee viua: z hre actionem aialez. Theologi et
vt Ougenes: z Hieronim? expones illud eccle-
siastici p lustras vniuersa p circuitu zc. celum vi-
cunt corpus ee aiatus. aiatum aut est copositum
ex materia z forma: cu aia fit actus corporis na-
turalis. fo de aia tex. comenti. vii. qf zc.

Duo q
stios ar-
ticuli.
In ista qoe erunt duo articuli principales. in
primo inuestigabimus diligenter veritates prin-
cipalis qstis: discurretes p antiquoz z modernoz
opiniones. i fo videbimus de aiatione celi: qd
in se et plurimam habet difficultatem.

Quatum ad primu articulum. Queritur qd
antiqui z moderni phantes de natura z substan-
tia celi senserint.

Opinio
omnium
antiquoz
an Ari-
stotelis.
Ad hoc dico q omnes ante Aristoteles di-
xerunt celum vel ee compositum ex quatuor ele-
metis: aut de natura alicuius elemeti aut aliquo
quodam mo copositum: adeo q omnes in celum
materiam posuerunt.

Plato fuit vnus: qui dicit ipm ee copositus
ex elemetis: quimo z aiaz coposuit ex elemetis:
primo de anima Aristo. atestante tex. co. xxvi.
Et qnq; videt dicere q celum e compositum ex
duobus elemetis vt in timeo ipse docuit z p igne
dixit videri celu p terra vero solidum ee: z tagi
posse. qnq; aut probat celu ee solum ignem: qd
Anaximandros est etia opinatus vt refert ipse

Aristo. p celi tex. co. xxii. neq; in celo Plato po-
suit a'iqua ignis qlitate pter lumē: z leue calore.

Anaxagoras vero oia dicit ee composita
no solu ex elemetis sed ex infinitis ptibus omo-
geneis. q sunt elementa quatuor. elementoz pri-
mo phi. cometo. xxii. De celo aut spetialiter
dixit totu ee ignem vt Albertus refert in. 3. lib.
metheozoz ex quo assignabat causas fulgoris qz
ex tanta coflagratione quata e ab orbe lune su-
perius no pot non aliqd cadere: z distillare: qsi
ipuz z liquatu ab ipis celestibus corporibus: cu
supiora maxime vt ipse aiebat ab humo ocean
nutriatur. z ita si qd celi flame distillat recipiat
i nubibus facit in ipis coruscationez: sin vero nu-
bes cadenti flame no obuauerit sunt ignes co-
lunares: z lancee: z cadentes stelle. Si vez tū e
q laertius in eius vita testatur. Solem dixit ee
ferrum candens: z penitus ignitum.

Empedocles aut oia generat ex elementis
z hoc infinites phemio metha. quis celum dixit
rit cristalli spem obtinere: z solem ee ignis inge-
tem massam.

Thesiodus cu posuerit primu omniu chaos
ex illo dicit amorem oia demu coflasse. phemio
metha. Aristoteles e testis.

Pictagorici quoq; vt idem Aristot. dicit dixit
rūt celu de natura eaz rez ee q sunt sub celo.

Democritus z Leucippus cum qbus cocor-
dant pythagoricoz qda vt Auer. primo de aia
comento. xxii. oia coponunt exathomis.

Aditto philolaum pictagoreuz qui dixit spe-
tialiter de sole q erat vitreum q mundani ignis
reuerberationez recipet: deinde eius spetiem lu-
ceq; ad nos trasmitteret. Et quosda alios q cre-
diderunt solem esse terrestrez spissitatem quan-
dam qsi punices: q foraminibus ab igne accensa
esset z Anaximandru milesium qui dixit sole ee
circulum quenda terra octies vicies maiorem: z
hre curuaturā carpenti rote per similem z etiaz
qdem cauā atq; ignis plenā. Que parte quada
p hostiolu igne ostenderet. taq; p tibiae foramē.
Et Xenophanez Colophoniu solem existimatz
ee nube quada exhumida euaporazione coflatā
z ignitam.

Antiquissimi illi qui posuerunt materiale pri-
cipiu solu z aliqd vnti elementoz trium: igne. s.
aut aerem: aut aqua putates principium couerti
cu ee. primo phi. tex. co. vii. celum hnt dicere
esse aliquod vnum illozum.

Aristoteles aut p has omnes antiquoz sa-
pientu opiniones qui in hanc vna sententia con-
oēs atiqs venerūt: q celum sit copositum ex elemetis: aut an ipm.

vnū aliquod elementorū insurgit primo celi cum multis rationibus.

¶ Prima rō. vni⁹ corporis simplicis: est vnus solus motus simplex: sed motus circularis ē sim- plex: et non pōt conuenire alicui ex quatuor ele- mentis: quia illa hnt motus simplices rectos aut sursum aut deorsus primo celi. tex. co. xvii. ergo iste motus cōueniet alicui alteri corpori simpli- ci ab elemētis.

¶ Secunda rō. Corpus celeste ē prius oibus elemētis. ergo nō ē de natura elementorū: tenet psequētia et aīis pbat. qz motus circularis ē prior motu recto probatur. qz est motus pfectus: mo- tus rectus est impfectus: oē pfectū est prius imp- fector: ergo celum est prius quolibet elementorū.

¶ Tertia ratio. nihil qd nō est graue: neqz le- ue ē de natura qtuor elemētōrū: celū ē huiusmodi ergo et c. fundat ista rō in hoc qz grauitas et le- uitas proprietates sunt elementorū ab ipis oio inseparabiles.

¶ Quarta rō qd non est generabile et corrup- tibile: nō ē d natura elemētōrū: s; celū ē huiusmo- di ergo et c. et pbatur minor qz celū nō habet cō- trariū: et ex hoc et qd nō hēt pū: pbat et qz ū ē d natura elemētōrū. qz elemēta sunt ad iūicē pūa.

¶ Quinta rō. illud quod neqz auget neqz mi- nuatur non est de natura elemētōrū: sed celum est huiusmodi. ergo et c.

¶ Cōcludit itaqz ex his rōibus Aristoteles p celi tex. co. iij. qz ē necesse qz celus sit quedā sba pter ista corpora elemētōrū: qz est diuiniōr et prior horū oīus. Si at diceretur: qz prima rō aducta de motu: pbat celum nō esse aliqd elemētōrū: sed nō pbat qz nō sit aut eē possit cōpōituz ex illis. et sic poterit hēre motū aliū et diuersum ex eis. et. Ari- stotelis p celi tex. co. vii. et viii. qz mixtus mouet fm pdominās elemētuz. i. motu elemēti pdominā- tis in ipō. qz vt dicit Auerōis comē. vii. eiusdez: impossibile ē i corporib⁹ pōitū aliqua compo- ni eq̄liter. qz si daretur corpus equale i pōe ele- mentorū illud tale staret: et non moueret etiaz si extra suum locum: et vbiqz poneret. quod nō est imaginabile naturaliter.

¶ Si et adhuc diceret qz celum videtur esse Aristotele ignis ex cōcessis ab Aristotele. nam ignis ē cali- lū eē ignē dissimul: qz est cā qz alia sint calida. Sed nō pōt eē cā qz celum sit calidum: cum sit calidum: sit ce- lum: sit ignis aut ex igne ergo et c. et. Auerōis in lib. de sba orbis. qz corpora celestia non calefa- ciunt fm qz sunt calida. i. per caliditatem exūtez in eis: sed fm velocitatem motus. Sic sagitta di- recta. et hoc dicit Auerō. de itentione Aristotele.

Et addit respōez expositōrū: qz celum calefacit p lumen reflexuz. ex quo ifert fm istam viā qz ca- lefacere nō est pprietas propria ignis: s; est ex

Calafa, cere nō eniz est vniuersaliter vey i effectib⁹ productis i ē pprie- differēter a cā vniuoca et equoca. qz cā vniuoca tas soli⁹ cāt effectum p formā exūtez i ea eiusdez rōis cū ignis. effectū productū: cā vero equoca: nō cāt per for- mam exūte i ea eiusdem rōis nisi virtualiter. est ergo calefactio ab igne tāqz a cā vniuoca. et ace- lo et motu eius vt a cā equoca. Et addit Auerō. dicto antiquorū expōitōrū. d. qz calor i igne et i ce- lo dī equoce. et non est eiusdez rōis vtrōiqz. et dat signū i hoc dicens. Quia actio eorū est alte- rius et alterius rōis: ex quo calor ignis corrūpit et destruit entia: calor vero corporū celestium largi- tur vitā vegetabilem: sensibilem: et aiālem.

¶ Calor a, autem ex lumine reflexo generet calor declarat Auerō. fo de celo co. xlii. p exēplum speculi istā, lumē re- mātis. nā qz vmbrosa loca sūt frigida si ex aduer- flexuz.

so ponatur corpus tersum recipies radios: et re- flectens ex oppaco ad qd terminatur p illam re- flexionē radioz: loca illa vmbrosa calefiūt. et sic speculum qz est corpus dyafanum hīs oppacum terminans et radios ipos recipit et reflectit: adeo qz videmus aliqū ignem ex eo generari: et cor- pora inflāmari. Qd aut corpora celestia per mo- tum et calefaciant dclarat Auerō. et Aristō. i fo

celi vbi supra. vbi dicit qz natus est motus ignis et ligna: et lapides: et ferruz. vnde qūqz videmus in sagitta lique fieri plūbum calefactum per mo- tum cum exierit a sagittante. et qz plus est. aqua mota fortiter in mari ex adustis partib⁹ salis in ea producit ignem micātem ex ea: vt experientia cōpertum est. Uey in eodem comē. xlii. Auerō. Quo sit mouet dubitationem cōtra hoc. qz omne calefa- qz oē ge- ciens est corpus calidum: cum caliditas non pos- neratur, sit generari nisi a corpore hūte caliditatem. qz ē ab ali- omne generatū est ab aliquo uniuoco. Lūi et. d. quo vni- qz illa propositio omne generatum: generatur a uoco.

Quo sit mouet dubitationem cōtra hoc. qz omne calefa- qz oē ge- ciens est corpus calidum: cum caliditas non pos- neratur, sit generari nisi a corpore hūte caliditatem. qz ē ab ali- omne generatū est ab aliquo uniuoco. Lūi et. d. quo vni- qz illa propositio omne generatum: generatur a uoco.

Quo sit mouet dubitationem cōtra hoc. qz omne calefa- qz oē ge- ciens est corpus calidum: cum caliditas non pos- neratur, sit generari nisi a corpore hūte caliditatem. qz ē ab ali- omne generatū est ab aliquo uniuoco. Lūi et. d. quo vni- qz illa propositio omne generatum: generatur a uoco.

Quo sit mouet dubitationem cōtra hoc. qz omne calefa- qz oē ge- ciens est corpus calidum: cum caliditas non pos- neratur, sit generari nisi a corpore hūte caliditatem. qz ē ab ali- omne generatū est ab aliquo uniuoco. Lūi et. d. quo vni- qz illa propositio omne generatum: generatur a uoco.

cecidit
nis acri
adimue
vult dic
lum non
ditatio
tem ha
lumen s
in libell
pora cel
calida. c
aliquod
qd mou
motti: v
qz ignis
sed os q
faciat p
sicut pe
mobilet
net per
primus
trū. Sic
calidita
ue: qz p
lum. Lu
simplici
dubitiū
ter. non
a sua ca
liditatem
loris eg
ratur n
CS
elemēt
Quinqz
runt an
rōes p
nunc q
hites ce
tatores
hē cō
fundat
postum
tum ex
mate. bis
ipe
ia et for
CP
aut for
tia: erg
co. secu
Sed p
quod
actu. e
nulla f
est for
substa
ratio.
de pū

cecidisset. Sed causa inquit Auero. calefactio/
nis aeris a sole z stellis est cōfricatio ptiū aeris
adinnices pp motum solis z stellaz. Et nihil aliud
vult dicere Auero. in oibus his verbis. nisi qd ce-
lum non est calidū formaliter. i. per formam cali-
ditatis que sit in eo. sed virtualiter: eo qd virtu-
tem habeat causandi calorē: seu per motū: seu p
lumen suū reflexū vt dictū est. Et ppea Auero.
in libello de substantia orbis dicit. Et forte cor-
pora celestia largiūtur calorem: lz in se non sint
calida. qz non est necessarium qd omne pducens
aliquod accns disponatur per eum. qz nō omne
calesa. qd mouet aliud: mouet. qz est aliqd mouens nō
mottū: vt probat. viii. phis. Et concludit Auero.
qd ignis non ē primū calefaciens: qz est passiuus:
sed o3 qd primū calefaciens sit actiuū tm. z cale-
faciat p dispositionem exētes in eo non passiuā.
sicut primū mouens mouet per dispōez in eo nō
mobilem. Vult dicere qd primus motor non mo-
uet per motum quem habeat in se passiuē: quia
primus non mouet sed mouet per virtutē actiuā
tm. Sic ergo calefaciens primū nō calefacit per
caliditatem quā habeat in se passiuē seu sustanti-
ue: qz primū calefaciens non est calidus. z est ce-
lum. Cum ergo ignis sit calidus non erit primum
simpliciter calefaciēs. Ex qbus qz. formaliter ad
dubitū inductum. qd ignis est calidissimus formali-
ter. non simpliciter. z ē cā vt alia sint calida: q. s.
a sua causa vniuoca sunt calida. Celus autē est ca-
lidissimū virtualiter z causaliter. qz est causa ca-
loris equoca in oibus in quibus caliditas gene-
ratur non ab vniuoco. qz zc.

Sed postqz vidimus qd celum non est aliqd
elemētōz neqz mixtum ex elementis vt credide-
runt antiqui vsqz ad tpa Aristotelis. Videamus
rōes p. nunc quid de hoc senserit Aristo. z sui pcpui sec-
bates ce tatores. Videtur. n. probari posse per rationes
lū eē cō fundatas in doctrina eius qd celum est composi-
positum tum ex materia z forma aliqua matariali: qz ver-
ex mate bis ipe nihil certi explanauit.

Quinqz sunt antiqui vsqz ad tpa Aristotelis. Videamus
rōes p. nunc quid de hoc senserit Aristo. z sui pcpui sec-
bates ce tatores. Videtur. n. probari posse per rationes
lū eē cō fundatas in doctrina eius qd celum est composi-
positum tum ex materia z forma aliqua matariali: qz ver-
ex mate bis ipe nihil certi explanauit.

Prima rō. Omnis substātia aut est materia:
aut forma: aut compositū. Sed celum est substā-
tia: ergo zc. maior appz per phm fo de aia tex.
co. secūdi z. vii. metha. tex. co. vii. minor appz.
Sed probatur qd celū nō sit materia. qz mouet.
quod autem mouet est in actu. materia non est i
actu. ergo zc. probatur et qd non est forma: quia
nulla forma est de se dimensionata z quāta. celū
est formaliter quātum. ergo relinquit qd celum ē
substātia que est compositus. Et confirmat illa
ratio. celum est corpus aut ergo de pnto sbeaut
de pnto quātitatis. non. n. datur aliud corpus. lz

quidam dicant dari tertiu3 corpus methasificum
qd ascribunt Alberto. nā vt dicit Scotus i qrtō
d. xi. Aristo. non nouit aliud corpus preter ma-
thematicū z naturale. non est dicendū qd celum
fit corpus de pnto accntis solū. quia illud habet
pro sbo corpus de pnto sbe. cuz ergo sit corpus
de pnto sbe. erit substātia composita ex mate-
ria z forma.

Secunda ratio. Omne quod mouet. ē ens.
in actu. z per pns compositum ex materia z for-
ma. celum autē vt pz ad sensum mouet ergo zc.
maior est ipfius Aristo. z Auero. viii. phis. tex.
z co. xxx. z ratio est. quia materia non mouetur.
cum non sit in actu. forma est illud per quod ali-
quid est in actu. z nō mouet nisi ad motū totius.
ergo celum habet formam per quaz est in actu.
ergo habet etiam materiā. quia forma non ē p
se exis. nam vt dicit Auero. p phis. co. lrv. ma-
teria z forma lz sint distincta fm diffinitionez nō
tamen sunt distincta fm esse. Confirmat ista rō.
Quia motus est accns. accns atit recipit i ente
in actu. z i hoc dnt aforma substāiali que recipi-
tur in ente in potentia. fo de anima co. iiii. z est
accns corporis. ergo cū celus moueatur erit ens
in actu constitutū. s. ex materia z forma.

Tertia ratio. Accntia sensibilia. nō sūt sine
materia. pbaf qz sensibile mouet sensum: sensus
est virtus materialis. ergo mouet ab aliquo ma-
teriali. ergo sensibilia sunt materialia. Et cōfir-
matur qz sensibile cāt fantasma infantasia: sed ta-
le est materiale. qz recipit materialiter. vnde in
materialia nec sūt sensibilia nec sūt fatasiabilia.

Quarta ratio densum: z rar: oppacū: z dia-
fantū sunt conditiones hntis materiam. quū nul-
lum in materiale sit huiusmodi. sed celum est rar
in aliqua parte vbi. s. non est stella: z i aliqua sui
parte densum vbi est stella qz stella est pars de-
sior orbis. Unde Auero. fo celi com. xlii. dicit qd
ideo stella est maioris: qz alie partes orbis. qz
est densior pars orbis. Et ista videtur esse ratio
Aristotelis fo de generatiōe tex. co. xvii. vbi cō-
tra illos: q dicebant vnū esse pncipiū z generan-
tes raritate z densitate. arguit qd istis cōtingit di-
cere plura pncipia: qz rar z densum aut calidū
e frigidum sunt actiua: z hec esse nō possunt sine
materia. vnde arguatur sic rar z densum nō pnt
esse sine materia. sed celum est rarum z densum
ergo celum non pōt eē sine materia.

Quinto ad hoc videtur esse auctoritas tum
Aristo. tum Auero. Aristotelis quidem secūdo
metha. tex. co. xii. vt in principio questionis est
aductum. Aueroys vero in lib. de substantia or-
a iij

notionis

bis vbi plane dicit ex intentione Aristotelis q
corpora celestia componuntur ex duabus natu
ris sicut generabilia z corruptibilia.

Probatu **C**Oppositum tamen huius videt dicere Ari
celuz non stoteles. viii. metha. tex. comē. xii. vbi dicit q in
bře mām rebus naturalibus generabilibus ē materia. In
s3 Arist. sempiternis autē sbitātis alia ratio. forsan enim
quedam non habent materiā. aut non talem. sed
solum fm locum mobilem. Et Auerō. declarans
hec verba dicit. Et nō intendit quedam corpoꝝ
celestiū: omnia. n. non habent materiā. Sed in
tendit elementa que sunt eterna fm totum z ge
nerabilia fm partem. materia enīz inuenitur in
substantiis generabilibus z corruptibilibus. sub
stantie vero eterne. qz in eis non ē potentia. ad
corruptionem: non est i eis materia. sed materia
eoz ē aliquid existens in actu. s. corpus. ideo di
gnius hēt hoc nomen subiectū qz hoc nomen ma
teria. hec Auerō. Itē. xii. metha. tex. comē. x.
dicit q omnia eterna habent materiā: sed nō ge
neratam. i. que non est materia generationis. s3
ex vbi: aut ad vbi. Et in hoc dēt materia corrup
tibilem a materia eternoꝝ corpoꝝ. quia cor
ruptibilia habent materiā que ē potentia. eter
na vero habent materiā que est i actu. quia vt
inquit Auerō. ibi translatur. i. motum secunduz
locum est ens in actu z demōstratum in. vi. phis
coꝝ qz omne motum est corpus. vnde ex ista
auctoritate arguitur sic in celo est sola materia
ad vbi: sed materia ad vbi non est materia: de q
querit questio ergo in celo non est materia. an
tecedens patet per differentiam quā ponit Ari
stoteles inter materiā istorū generabilium z
corruptibilium: z materiāz celi. minor ē clara quia
materia ad vbi ē subiectum motus. illud autē ē
ens in actu. materia est pura potentia. Item pro
batur hoc ratione fundata in doctrina Aristot.
Omne habens materiā ē naturaliter corrupti
bile: celum non ē naturaliter corruptibile. ergo
celum non habet materiā. maior videtur nota
ex doctrina primi phisicoꝝ. Quoniam cum mate
ria naturali appetit appetat formam propter
eius imperfectionē primo phisicoꝝ tex. co. lxxxi.
qui appetitus naturalis non ē nisi naturalis incli
natio z tendentia z vt ita dicam fluxus ipius ma
terie ad formam quāz non habet: habens ipsam
materiā erit tendens ad corruptionem ratio
ne materie: que est de essentia eius naturaliter.
z sic erit ex sui natura corruptibile. Et confirma
tur ista maior propositio auctoritate Aristot. xii.
metha. tex. comē. xxx. vbi volēs probare sub
stantias superiores esse sine materia: facit istam

consequentiam: substantie superiores sunt semp
terne: ergo non habent materiā. esse autē sem
piternū est esse incorruptibile. ergo omne incor
ruptibile caret materia. qz esse nō potest nisi. qz
materia ē causa corruptibilitatis. ergo zc: Decla
ratur etiam illa propositio ex doctrina eius pri
mo celi tex. comē. xx. vbi volens probare celū
esse incorruptibile probat: quia non habet cōtra
rium. ex quo deducit Auerō. qz non habet ma
teriā. qz forme que sunt in materia sunt contra
rie. ex quo semper cum vna forma in materia est
ānera priuatio alterius forme. z etiā forme i ma
teria sunt ille q habent dispōes suas in materia:
que sunt cōtrarie. Corruptibilitas ergo ex parte
eius quod est corruptibile oritur ex materia. er
go habens materiā est naturaliter z ex sui na
tura intrinseca corruptibile. Celum autē esse in
corruptibile naturaliter licet aliquāter sit ex di
ctis insinuatū z maxime per tex. comē. xx. pri
mo celi: tamen infine vel circa fines primi eiusdē
philosophus demōstrat celum esse ingenerabile
z incorruptibile. z non habere potentia ad cor
ruptionem. Ex quo arguuntur illi qui de intentio
ne Aristot. dicunt celum habere materiā sed eē
incorruptibile. qz non habet contrariū ipsum po
tens corrūpere. Nam hoc nihil est. tum quia da
to quod non esset aliquid agens quod posset ce
lum corrūpere: habens tamen materiā haberet
de se z sui natura potentiam ad corruptionem.
quod precipue vult improbare Aristoteles. naz
ostendit q impossibile est quod eternum habeat
potentiam ad corruptionem z declarat in textu
comē. cxxxvi. q causa qua res potest esse z nō
esse est materia. Ex quo deducitur celum non ha
bere materiā. tamen etiā quia sic elemēta pos
sent dici incorruptibilia: quia non habent agens
quod possit ea i totū corrūpere. Itē falsū est et
qz si celum sit de se passiuē corruptibile non ha
beat contrarium agens in natura quod possit ip
sum corrūpere. quia omni potentie passiuē natu
rali corespondet potentia actiua naturalis pro
batur. qz aliter illa potentia passiuē esset frustra.
nihil est autē tale in natura. qz zc.

Ista questio de intentione Aristotelis est
valde dubia. quia philosophi Aristotelem seqn
tes taz antiqui qz Juniores inter se aperte discor
dant. z varias Aristoteli attribuunt pōes.

Alexander nāqz Anfrōdisensis precipuus tas qōis
perhypateticus. credidit in doctrina Aristotelis ex dictis
qz celum esset de se z sui natura corruptibile: qui pbipate
vt recitat Auerōys in. viii. phisicoꝝ comē. lxxix. ticoꝝ ve
z secūdo celi comē. lxxi. fundabat se in duabus terum.

Difficul

propo
comē
i finit
fuita
secūdo
bico
piates
retur
corpu
da pro
est cor
ad esse
lum ha
er quo
est cor
causa
tur vo
tone. q
luntati
C
dicit el
ex alio
sarium
beat n
ruptibi
ipse sp
forma
corpoꝝ
C
corrupt
conclut
patetic
dicit q
vt dicit
C
qz ista
palosa
fortior
cidere
est ma
z non
in tpe
contra
corum
sequit
ruptibi
er quo
dit Au
esse et
autes i
posibil
tionem

celum deus voluit esse perpetuus et incorruptibile: dedit ei naturam omnis corruptionis exemptam. Ad rationem autem istorum ex duabus propositionibus acceptam. Quero. quod omnis potentia que est in corpore. est finita. et quod celum est potentie finitae scilicet in vigore: sed non in induratione. quod ille forme que non sunt forme in materijs sicut sunt forme celorum sunt infinite induratione: forme autem elementorum et mixtorum sunt finite in induratione: quia sunt materiales. utrumque tamen sunt finite in vigore. Et ad secundam propositionem: quod huius potentia finita est corruptibile: conceditur de potentia finita induratione. sed sic celum non habet potentiam finitam. sed infinitam. Et quod prima propositionem Aristoteli intelligat de potentia finita in vigore. patet in sua demonstratione. vult enim probare quod in magnitudine finita qualis est celum non potest esse potentia infinita. quod si sic moueret illa potentia infinita corpus magnitudine finitum in tempore. et quod non valeret nisi in ante intelligeret de infinitate in vigore. quod sequitur quod sicut potentia motiva celi que est actiua est infinita in tempore et induratione: sic potentia passiva corporis celestis erit infinita induratione sed utrumque sit finita in vigore. In hoc celi co. lxxi. Quero. quiddam aliud dicit. scilicet quod corpora celestia habent finitas potentias in quantitate: infinitas in tempore. scilicet quod omne corpus celeste habet motum terminatum in velocitate: et non potest moueri neque tardius: neque velocius et diuersantur: inquit in motu secundum diuersitatem suarum naturarum: et conueniunt in hoc quod sunt infiniti in tempore. hec Quero. Ex quibus apparet quod corpora celestia non habent potentiam finitam in tempore: ita quod habeant naturam defectibilem: quoniam habent naturam eternam et potentiam ad esse sempiternam. habent autem finitatem quadam in qualitate motus: et in magnitudine: Sed ista limitatio potentie ad motum non arguit corruptibilitatem: sicut non concluderetur de intelligentijs quod sint corruptibiles eo quod sunt finite potentie actiue in vigore. quod equalis est ratio de potentia actiua et passiua in hoc. Et Quero. apte dicit motus esse necessarios ex se. et sic Quero. dicit de corporibus celestibus quod et.

¶ Quod Quero. Quod pace autes Hispanus magnus: ut inquit Quero. apud arabes: posuit secundum Aristoteli in celo materiam: et credidit ipsum esse compositum ex materia et forma materiali dante sibi esse. posuit tamen illam materiam esse alterius rationis a materia que est hic. quod in ea non est potentia ad transformationem substantialem vel alterationem in substantia. ex quo dicebat hoc compositum non esse corruptibile. et sic recedebat ab opinione priorum. qui dicebant celum esse de natura sui corrup-

tibile: ut probatum est. Et istud videtur posuisse philosophus. viii. metha. tex. co. xii. dum dicit. quod materia est in rebus generalibus et corruptibilibus: in sempiternis autem substantijs alia ratio. id est alterius rationis materia. Et si alicubi inueniat Aristoteli dixisse in celo non esse materiam intelligat de materia que est hic. que est admixta priuationi et in potentia ad omnes formas. que propterea est causa corruptionis eius in quo est. Est autem hec potentia in celo quedam in qua est forma eam perficiens et informans. et sic celum est vere compositum ex materia et forma: ita quod non est natura aliqua simplex vel corpus simplex. S. Thomas hanc ad hungarum poem est in sequutus prima parte. q. lxvi. ar. fo vbi dicit. quod materia secundum quod est sub forma in corruptibilis corporis non est in potentia ad formas corruptibilis corporis. quia cum ea careat actu est sub priuatione illius: quia carentia forme cum potentia est priuatio. hec autem est conditio corruptibilis corporis. et infert. d. impossibile est ergo quod corporis corruptibilis et incorruptibilis per materiam. sit eadem materia. et subdit. d. quod materia corporis celestis secundum se considerata non est in potentia nisi ad formam quam habet. nec refert ad propositum: quecumque sit illa. sed illa forma sic perficit illam materiam quod nullo modo remanet in ea potentia ad esse: sed ad vbi tantum. h. S. Tho. Et sic patet quantum ista potest sit apriori diuersa et aliena. quod illi priores dicebant celum habere materiam eiusdem rationis: et esse celum propterea corruptibile ex sui natura. sed aliunde. scilicet ab extrinseco motore fieri incorruptibile. Isti autem dicunt ipsum non esse ex sui natura corruptibile. et ideo non habere materiam que sit causa corruptibilitatis in eo: sed aliam alterius rationis materiam. que cum nulli priuationi sit admixta: et satia ea forma que habet: non est causa corruptionis in celo.

¶ Sed contra istam poem arguo primo sic. Contra illud in primis quod ponit in celo materiam alterius rationis. Quia si sic essent due prime materie alterius et alterius rationis. consequens est falsum et probatur quia non sunt duo fines primi: nec duo efficientes primi de fine habetur ab Aristotele. xii. metha. circa finem. de efficiente app. viii. philosophorum textu comenti. xlv. Et confirmatur ista ratio. quia philosophus secundo metha. sicut probauit statum in causis efficientibus: finalibus: et formalibus scilicet quod est deuenire ad vnum primum istorum sic in textu comenti septimi probat statum in causis materialibus: et quod est deuenire ad vnam primam materiam inter omnes.

S. tho.
imitatio
Quopa.

Contra
Auopa.
et s. tho.
sex rones
principales.

Secundo arguo sic. illa materia que ponitur in celo verbi gratia sub forma solis. sicut est alterius rōis a materia istoz inferiorz: sic et erit alterius rōis a materia q̄ est sub forma lune et alioz orbiz. et probat hoc per illud qd̄ ipse dicit. qz materia que est hic: id est alterius rōis a materia celi: qz non est in potentia ad formā in corruptibilis corporis. et per hoc arguit distinctionem formalem inter eas. sed materia que est sub forma solis non est in potentia ad formā lune: et aliaz stellarum vel orbium. ergo erit alterius rōis ab alijs: et sic tot erunt materie in celo prime alterius et alterius rōis quot sunt corpora celestia alterius rationis. Et confirmat ista rō. qz materia istoz inferiorz non potest aliud est vna et vnus rōis nisi qz hēt potentia ad formas oīum rez. et id dicit Auerro. xi. metaph. qz materia prima est vnus numero per ablatiōes oīuz formarū. qz nullā habet formam propriā sed est in potentia ad oēs. ergo si materia solis non ē in potentia ad formam lune: non erit materia vna solis et lune. Tertio arguo cōtra illud qd̄ dicitur. qz materia q̄ ē in celo non est in potentia nisi ad formā quā hēt. Quia si sic sequitur qz illa nō ē materia s; ens in actu. qd̄ tñ ipse precipue nititur euitare. et probat p̄ntia. Quia oēs hīs formā propriā ē ens in actu. nam propriū est cōpōiti hēre formā propriā: vt hō aīaz intellectiua: et brutus sensitua: s; si sic ponit: materia celi hēt formam propriā. ergo et. probat minor. qz materia q̄ est hic id nō hēt formā propriā: qz de se ē in potentia et in drens ad oēs formas. materia celi nō est in potentia nisi ad formā quā hēt. ergo illa ē sibi propria et. Quarto materia s; rōez mē ē ens in potentia. s; materia quā ponis in celo nō ē potentia. ergo nō ē materia. t; p̄ntia cū maiori. et minor probat. qz hīs formā propriā ē ens in actu nō in potentia. s; talis ē mā tua in celo q̄ et. maior ē Auerro. in lib. de sba orbis. vbi dicit Quicēna q̄ ponebat formā corporeitatis propriā et coeternā mē: spēaliter arguit sic. qz ex hoc sequitur qz materia ē ens in actu. et sic nūq̄ in potentia. q̄ nō hēt rōez mē. s; entis in actu. Et confirmat ista rō p̄ sic. Sic potentia respectu mē istoz inferiorz corrupit in aduētū forme. sic qz nō amplius materia hēt potentia ad illā formā. sic materia q̄ ē in celo nullā habebit potentia ad formā quā hēt: qz illa tollitur p̄ formā p̄ntie in ea mā existētes. quimo cū illa forma sit ab eterno in illa materia: nūq̄ materia illa fuit in potentia ad illam formā. s; nec ad alias fm te. q̄ illa materia nullā habebit potentia. ergo nullo mō materia. Et confirmat. qz potentia est prior actu. s; in eternis nō est prius nec posterius ergo et. Et confirmatur

iterum p̄ dicta ab eo. Nam iste Doctor in prima parte. q. 2. ar. 3. dicit qz impossibile est: vt idē sit simul in actu et in potentia fm idē. s; solū s; diuersa Quod. n. ē calidū in actu: nō potest simul eē calidū in potentia: s; est simul frigidum in potentia. Ex hoc arguo sic: celū vel eius materia pte. ē in actu semp respectu sue forme. ergo respectu illius nō est in potentia. qz impossibile est vt dicat: qz idē fm idem simul sit in actu et in potentia. Quā v̄ hic esse cōtradictio. s. qz nihil simul est in actu: et in potentia: et qz materia celi sit simul in actu: et potentia ad suā formā. et si nō est in potentia ad suā formā: nullus erit potentialitatis. q̄ ens in actu vel actus. Quinto arguo spēaliter d̄ istā materiā quā ponis in celo distinctā a materia istoz inferiorz. probādo qz si qua est materia in celo nō est alterius rōis a materia istoz entium q̄ sūt hic. et presupono qm̄ dicit qz iste mē sūt alterius rōis: qz dicatur qz sūt alterius rōis formalis et additiue nō accidentalis. qz alterius rōis accidentalis ē materia sub forma ligni: et lapidis. accidentia. n. nō variāt rōez sbalis naturā. dicit aut qz sūt alterius rōis. i. alterius nature. et diuersę sbe. quo stāte. Arguo sic. ille potētie sūt eiusdem rōis: q̄ nō hēt aliquā distinctionem formalem seu additiuā: s; materia istoz inferiorz: et materia celi: si qua tñ sūt non habēt aliquā talē distinctionē. ergo et. minor in qua est totū pondus istius rōis probat. Quia cū distinctio formalis sit p̄ intrinsecā: q̄o qd̄ hic et ibi sit intrinsecū p̄ qd̄ distinguatur formaliter. Dices forte qz est priuatio. qz ponis materiā q̄ est hic cū priuatione: et illā sine priuatione. Contra priuatio non ē de in trinsecā ratione materie. q̄ non possunt p̄ priuationem formaliter et intrinsece distinguī. probatur aīis. Nā ista v̄ fuisse opinio Platōis: qz non bene intelligēs nāz materie non distinxit iter materiaz et priuationē: imo dixit māz eē formaliter priuationes. d̄ quem arguit Aristot. p̄ phy. tex. co. lxxvi. et lxxix. probās distinctionē realē in materiā et priuationē. q̄ vntū eoz nō ē alteri intrinsecū: q̄ priuatio non facit hanc formale et intrinsecā distinctionē. Min⁹ v̄z ē qz diuersę forme hanc causent distinctiones. qz nulla forma ē de intrinseca ratione materie. Dices qz distinguuntur p̄ diuersas potentias. qz potentia ē intrinsecū materie: cū materia sit ens in potentia. et p̄ potentia descendit ens in naturā materie. sic p̄ actū in naturā forme. et idē Auerro. dicit qz materia substantia p̄ posse. Cōtra potentia materie ē potentia naturalis. s; oīs talis est q̄litas. s; nulla q̄litas ē d̄ intrinseca rōe sbe. ergo et. Auerrois at̄ itellerit: qz potentia materie ē idē sbalit̄ cū mā. ex q̄ est passio eius nālis. Si vo diceref

Priuatione non est cātionem formaliter et intrinsece distinguī. probatur aīis. Nā ista v̄ fuisse opinio Platōis: qz non bene intelligēs nāz materie non distinxit iter materiaz et priuationē: imo dixit māz eē formaliter priuationes. d̄ quem arguit Aristot. p̄ phy. tex. co. lxxvi. et lxxix. probās distinctionē realē in materiā et priuationē. q̄ vntū eoz nō ē alteri intrinsecū: q̄ priuatio non facit hanc formale et intrinsecā distinctionē. Min⁹ v̄z ē qz diuersę forme hanc causent distinctiones. qz nulla forma ē de intrinseca ratione materie. Dices qz distinguuntur p̄ diuersas potentias. qz potentia ē intrinsecū materie: cū materia sit ens in potentia. et p̄ potentia descendit ens in naturā materie. sic p̄ actū in naturā forme. et idē Auerro. dicit qz materia substantia p̄ posse. Cōtra potentia materie ē potentia naturalis. s; oīs talis est q̄litas. s; nulla q̄litas ē d̄ intrinseca rōe sbe. ergo et. Auerrois at̄ itellerit: qz potentia materie ē idē sbalit̄ cū mā. ex q̄ est passio eius nālis. Si vo diceref

Te pbz. viii. ta ē i rebus empiternis ius rationis. dixisse i ce ria que est ntia ad oēs trionis eius elo queda; mans. et sic ia et forma: cozpnis sim pōem est in S. tho. ubi dicit. qz imitatio n corrupti. Quia. formas coz at actu eēt me cum po. tio corrup. est ergo qz is per ma. qz materia nō est in po. c refert ad ma sic per manet i ea S. Tho. Et nra et alie bere mate. pterea coz ab extrin. autem di. uptibile. et isa corrup. omis mate. rta: et satia rruptionis. Contra Auerro. et s. tho. lex rōes p̄cipa. les. appz. viii. nfirmatur etba. sicut finalibus: vnum pri. timi pro. est deue. r omnes.

q̄ est potentia fundamentalis q̄ c̄at istaz distinc-
tionem. ⁊ nō potentia p̄dicamentalis. Cōtra tñ p̄
q̄ p̄bi nō posuerūt i materia potentia nisi duaz
rōuz. s. absolutā ⁊ de genere q̄lita: ⁊ respectiua
d̄ ḡnre relationis. tuz fo q̄ adhuc ista potentia
nō pōt esse de intrinseca rōe mē. q̄ est naturaliter
posterior ex quo potentie p̄ intelligitur s̄m po-
tens. nullū at̄ posteri⁹ est d̄ intrinseca rōe sui prio-
ris. tuz. 3°. q̄ fm istuz doctorem mā hic ⁊ ibi cō-
ueniūt i rōe potentie. q̄ p̄ illā nō distinguunt. Di-
cit iste doctor q̄ cū potentia dicat̄ ad actū. ens
in potentia est diuisus ex hoc ipso q̄ ordinat̄ ad
diuersuz actū. Sicut visus ad colorē: ⁊ audit⁹ ad
sonū. Un̄ ex hoc ipso materia celestis corporis ē
alia a materia elementi: q̄ nō est i potentia ad
formā elementi. h. S. Tho. ad lras. Contra hanc

Ordo ad responsiones arguo p̄ sic. aut p̄ istā potentia ad
diuersos a diuersum actū tu itelligis potentia absolutā: aut
ct̄ nō pōt potentia respectiua mē. nō potentia absolutā tñ
eē cā isti⁹ q̄ i illa potentia iste due materie pueniunt vt tū
dicis. tū q̄ absolutū vt sic nō dicit ordinē ad ac-
tū. q̄ hoc itelligi d̄z de potentia respectiua. q̄ il-
la ē q̄ ordinat̄ formalit̄ ad actuz. S; p̄ iste ordo
est respectus ⁊ relatio. ergo nō est de intrinseca
rōe mē. q̄ aliter materia eēt formalit̄ respectus
⁊ relatio cū sit s̄ba ⁊ ens absolutū. Itē ista potē-
tia respectiua i materia inferioz cōrūp̄t i aduetu
forme vt dictū ē. ⁊ ista est cā q̄ corruptū nō re-
uertit̄ idē numero fo de ḡnra. tex. co. vltimū.
ergo vbi forma est p̄petuo existens i materia ibi
nulla est talis potentia vt sup̄ius dictū est. Itē
q̄cūq; absoluta nō distinguunt p̄ terminos respec-
tus: nō distinguunt intrinsece p̄ respectū ad termi-
nū. p; q̄ respect⁹ est posterior fundamēto ⁊ ter-
mino: q̄ orit̄ p̄ditis fundamēto ⁊ termino. dixi
absoluta: q̄ de rōe absoluti v̄r eē magis termi-
n⁹ q̄ ē absolutū: q̄ relatio ad terminuz. s; vt tac-
tum est iste materie non distinguunt p̄ terminum
respectus q̄ sunt ille forme adq̄s ordinant̄. ergo
non p̄ potentias respectiuas ad illas.

Ad istā rōez q̄ q̄rit de cā distinctionis istaz
3° noua duaz materieꝝ q̄. qdā imitator istius doctrine:
Lapreoli. q̄ formalis rō distinctionis istaz diuersaz mate-
rieꝝ nō est respectus aliq; nec aliqd intraneum
materie. s; est diuersitas formaz q̄ de necessitate
requit̄ mās diuersaz naturaz. ⁊ hoc iqt̄ ē q̄ ma-
Cōtra hūc teria ē pp̄ formā. fo p̄bi. Sed p̄ hanc resposio/
Lapolum. nē. istat̄ ⁊ p̄ sic metha. idē ⁊ diuersuz sunt passio-
nes etis. q̄ cuiuslib; inferioz ad ens s; i adēq̄te.
Sed nihil tale est ratio distinctionis formaliter
ergo ⁊c. p̄bet̄ minor q̄ passio ē posterior s̄bo ⁊
cōuenit ei i fo mō: nos aut̄ querimus de rōe for-

mali distinctionis q̄ in ē rei i primo mō: q̄ nulla
diuersitas ē rō formalis istius distinctōis. Sec̄do
arguo p̄bice distinctio mē a forma est accepta a
fine. q̄ forma est finis mē. vt tu p̄feris dicendo
q̄ materia ē pp̄ formā. ergo est extrinseca. ergo
nō est formalis: ergo nihil ē qd̄ dicis eaz eē rōez
formalem distinctionis. ⁊ tunc sequitur vltimus q̄
cū nō distinguatur p̄ aliqd aliud intraneū. q̄ erit
iste due materie intrinsece ⁊ formalit̄ idem ⁊ in-
distincte. qd̄ ap̄ principio d̄mōstrare cupiebamus.
Itē sequitur q̄ nō distinguunt̄ nisi actualiter: nō for-
maliter. q̄ oē extrinsecuz aduentens alicui est il-
li acc̄is. Sequitur et̄ q̄ diuat a suo doctore: q̄ ne-
gat q̄ rō istius distinctōis nō ē respectus. cū do-
ctor eius dicat q̄ distinguunt̄ p̄ diuersum ordinē
ad diuersum actum. Itē ista responsio habet ma-
nifestā implicationē. q̄ ista. s. distinctio materieꝝ
sit solū extrinsece a formis. ⁊ ista diuersitas for-
maz requirat diuersitatem in materijs. Quia si
iste due forme diuersē vt puta corruptibilis ⁊ in-
corruptibilis: requit̄ diuersitatē in materijs istis
ergo ista diuersitas i materijs nō ē aformis illis.
Dices q̄ requit̄ istam diuersitatē i materijs istis
diuersis s; eam efficiūt. Sicut forme naturales
cānt dispositiones in materia quas ad sui eē reg-
rūt. Cōtra si ista diuersitas ē cāta aformis. q̄ ē po-
sterior saltē natura ip̄is formis. ⁊ posterior p̄se-
quenter istis materijs. q̄ materia natura ē prior
forma. ergo nō pōt ista eē rō formalis distinctio-
nis. quā querimus. q̄ stando in rōibus p̄p̄is il-
laz materieꝝ nulla erit cā distinctionis iter eas.
ergo erunt formaliter indistincte.

Ultimo arguo p̄tra istam viam. ⁊ positionē
ex via p̄tradictionis. Iste doctor s; sit sanctus. ⁊ Cōtradī
vir doctrina excellētissimus. tñ in hac materia si ctio rep-
bi p̄dicat̄ ergo ē de veritate suspectus. t; p̄ntia ⁊ ta i dicti-
anis p̄bat̄. q̄ in prima pte vt sup̄. dicit q̄ s̄ba ce s. Tho.
li est materia qualis d̄cā ē. ⁊ resp̄ndit Querro.
q̄ in li. de substantia orbis posuit q̄ corpus cele-
ste sit maīa celī: ens i potētia ad vbi ⁊ n̄ ad eē.
Et in fo. sniaz. d. xi. q. i. ar. p̄ Quero. p̄sensit. d.
q̄ materia prima ē imēdiate subiectū generatio-
nis ⁊ corruptiōis: alioz aut̄ motū p̄ prius ⁊ po-
sterius: ⁊ ideo in illis ē tñ vnitas materie prime:
que in generatione ⁊ corruptione conueniunt: ⁊
subdit q̄ cū loci mutatio vt in. viii. p̄bi. p̄batur
est maxime perfecti: q̄ nihil variat de eo quod
est intraneū rei: subiectū istius motus ē ens com-
pletū in esse primo ⁊ in oib; p̄p̄rietatibus intra-
neis rei. ⁊ talis motus cōpetit corpori celesti. ⁊
ideo materia eius ē. sicut s̄m completū i istis in-
ferioribus vt dicit comētator in lib. de substantia

orbis. vñ remanet coitas mē fm Analogiā tātū. hec ille. Ergo oib' appz q' vbi in prima pte dicit q' ibi ē materia pura ad formā primā celi. hic dicit ibi nō esse materiā nisi ad vbi: z ē subiectū ppletū. z vbi dicit ibi esse vnitatē prime materie: hic eam negat: ibi respōdit i sua pōe. Quere hic comendat ergo zc.

Pō Egidij Ro. digesta p tres ppōes. **E**gidius aut Romanus a predictis oib' deuiavit. Voluit. n. in celo esse materiā. z hoc ptra Aueroym: vt dicemus. eiusdem rationis cū materia istoz inferioz: z hoc ptra Auēpace z. s. tho. nec tū esse corruptibile naturaliter: ppea qz ibi non ē priuatio ānera materie: nec p̄ictas que ē cā corruptionis: z hoc ptra priores phantes: qui posuerūt celū esse ex sui natura corruptibile pp idētatē materie cū istis inferioribus. Et sic pō ista habet tria spēalia dicta vel tres ppōes.

Prima ē q' celū ē vere compositū ex materia z forma materiali etiā seclusa intelligentia. z sic i celo ē materia vere. istam ppōem ipse probat p aliquas supius aductas.

Secūda ppō materia q' est i celo est eiusdē rōis cū materia istoz inferiorz: pbatur primo sic prime potentie non pnt distingui ad iuicem. quia ois distinctio fit p actū. actus. n. seperat z distinguit. vii. metha. sed due materie sunt due prime potentie. Secūdo sic illa q' eq̄liter recedūt apri mo sunt eiusdem rōis. sed due materie eq̄liter recedūt apri mo ergo zc. maior declarat. qz primū ens est metru z mensura omniū. s. q' q̄tum aliq' magis accedūt ad naturā ei' tantū sunt pfectio ra: z tanto minus pfecta q̄to magis ab eodē recedūt. Spēs aut sūt sic numeri. viii. metha. tex. co. x. ita q' nulle due nature diuerse sunt eq̄lis pfectionis. que ergo equali distantia distant apri mo sunt equalis pfectionis: z sic eiusdē rōis formā. minor probat. qz si vna istaz eēt ppior deo: tunc esset magis i actu altera. z sic non eēt prima potentia.

Tertia ppō est q' forma celi que materias eius iformat nō hz i sua materia p̄trariū. iō non relinqt i materia potentiā vel appetitū ad aliā formā: qz materia stans sub vna forma non hēt appetitū ad aliam nisi illa forma hēat p̄trarium z ita possit sibi alia forma succedere. Ex quibus sequitur duo. primū q' in materia celi nulla ē priuatio. pbat qz nō hz aliqū appetitū. ergo nulla ē sibi ānera priuatio. nā exoppo sito p̄tis iferē oppo sitū aūtis. nā si haberet priuatioēz forme: hēt appetitū ad formam: nāz priuatio est causa naturalis appetitus forme in materia p̄phī. tex. co. lxxi. Secūdo sequit q' celū est formaliter

in corruptibile quia generatio est de p̄trario in contrariū in substantia primo phī. tex. co. xlvii. Cū ergo forma celi nō habeat p̄trariū. non potest corrumpi. ergo celum remanet in corruptibile. Contra primū dictū z primā huius viri ppōem nunc non isto cū supius multa ad hoc dicta sint. z infra in opione Auero. plura dicturi sumus. Arguā itaqz p̄ secūdam z tertā. z vt clarius pcedamus suppono q' ista oppō vult q' materia non fm sui naturā. aut non fm rōez eius forma. lem apetit formā. sed appetitus causat in ea aforma habente p̄trariū. pbat hoc q' iste ponit materiam in celo eiusdem rōis cū materia istoz inferiorum. z tamen hic est priuatio z appetit'. ibi non. z ratio diuersitatis ē. q' hic est forma hīs contrariū ibi non. ergo ista forma p̄traria causat appetitū: z priuationem in materia. sed ipsa fm se non habet appetitū neqz priuationem. Similiter ista pō vult q' materia fm sui naturā non est cā corruptibilitatis. sed forma hīs contritū in materia est causa q' hīs materiā fit corruptibile p̄ per idem. Istud ergo videndū ē vtz materia de se z f̄z rōez eius formale fit cā appetitus z priuatiois: z corruptibilitatis eius in q' est. aut nō s̄ forma. z ista ē discordia inter hūc doctozē z Aueroym vt p̄. Quia Aueroys ex sola materia posita in celo arguit celū eē corruptibile. Iste aut dicit materiā si formā contrariū habentem hūit aliter nō esse corruptionis causam. Nos itaqz cōtra hanc pōem ostendemus materiam de se esse corruptionis causā. z non posse esse sine priuatione. z contrarietate.

Prima rō. quod alicui cōuenit ex sua diffinitione: oīo est ab eo in sepabile. sed esse cāz corruptionis conuenit materie p suā diffinitionem. ergo zc. probat' minor primo ex diffinitione quā ponit phs. vii. metha. tex. co. xxii. q' materia est qua res pōt esse z non eē. z subdit q' h' materia est in vnoquoqz. diffinit ergo materiam que est i vnoquoqz. ergo diffinit vniuersaliter. z diffinit q' est cā q' hīs eam pōt esse z non eē. z vult dicere q' hīs eā est ens in sui substantia corruptibile. ergo eē cāz corruptibilitatis conuenit mē ex sui diffinitōe z sic omni materie eiusdem rōis. ergo materie celi. ergo zc. Itē probat' eadem minor ex diffinitione pōita ab Arist. viii. metha. textu comenti. xvii. z p̄ celi. tex. co. xxxvi. q' materia ē potentia p̄tradictionis. i. est in potentia ad eē z non eē que sunt p̄dictoria. Itē ex diffinitōe potētie passiue. v. metha. tex. co. xvii. q' .s. ē p̄cipitū trāsmutandū ab altero in quātum alterz zc.

Secūda rō. accipit' ab Arist. primo celi vt

Declara-
tio pōis
Egidij.

Decem ra-
tionēs p̄
Egidij.

supra. ubi probando celum esse incorruptibile. probat per hoc qd non habet materiam. qz materia: inquit: ca qd e ee z no ee. Si ergo pntia Arist. valeat. oz dicere qd materia ex sui natura z p se est ca corruptibilitatis. qz si no. z eet vez qd forma hns cotrarium eet huiusmodi ca: pntia Arist. esset neganda. vnde no valeret pntia: celum est incorruptibile. ergo no het mam. qz oppm pntis cum ante stat fm ista via. g Arist. sonauit g zc.

Tertia ro. Nullus p accis est ca eius quod inest per se. Sed materie per se inest appetitus z priuatio forme: forma aut per accis. ergo forma quocunqz mo no est ca qd materia habet appetitu z priuationem forme. t3 pntia cu maiori. z minor probat. qz appetit? materie ad forma no est appetitus aliqs sensitivus s3 est appetitus naturalis vt dicit Quero. p phisi. co. lxxxi. qualis. s. e appetitus grauis ad deorsum. z iste appetitus naturalis est i clinatio z tendetia nature ad aliquam perfectionem modo ista naturalis inclinatio z aptitudo nature alicuius ad sua pfectionem est passio illius ppria. q apzicipijs illius eentialibus nascitur. ergo priuatio materie inest per se quatum ad aptitudinem: q3 includit. forma aut inest per accis. qz materia vt sic no determinat sibi aliquam formam. z sub quacunqz sit e p accis ergo zc.

Quarta ro. Nihil pot auferre are quod est ei idem realiter nisi illam rem oio corrupat. S3 appetitus materie ad forma est idem realiter cum materia. ergo forma q non corrupit sed perficit materiam. no pot auferre appetitum a materia. maior est nota. qz si aliqd auferret ab aliquo qd est idem sibi realiter ipo remanete: idem simul eet z non eet. minor pbat. qz vnaqueqz res de se vel se ipa z no p aliud tendit z inclinatur in sui pfectionem. Tales. n. aptitudines sunt idemet nature apte realiter z idceptice: qz si no se ipis res inclinent i sui pfectione: sed p aliqd distinctuz realiter: ia ille nature no eent naturaliter pfecte. qz forma z si no habeat ex sui natura finem. het tu inclinationem ad finem. ergo zc.

Quinta ro. Materia de se z sui natura appetit forma: s3 de se z sui natura no habet aliquam ptractatē. ergo ptractetas no est ca appetitus materie. maior est de se euidēs. minor est phi p. phisi. tex. co. liiii. ubi pbat materiam non esse aliqd elementoz. qz elemēta sunt mixta cum ptractetate. materia nulla habet ptractatē. pntia v3 deduci ex propoibus illis. qz ex opposito cōclusionis pcluderetur oppm maioris. naz si ptractetas forme e ca appetit? mē. g sic mā no h3 ptractatē d se z sui nā: ita de se z sui natura non h3 et appetitū q3 zc.

Sexta ro. Accipio materiam que est in celo. Et quero pp qd no pot recipe alia forma: aut. n. hoc puenit ex natura materie: aut ex natura forme celestis. non primū. qz aliter illa no eet pura potentia. z sic no esset materia vt tu ponis. si fm hoc e p aliud. qz forma est aliud a materia reali z formaliter ab ea distinctū. Si ergo p aliud extrinsecū est qd no possit recipe forma aliaz. ergo de se z sui natura pot. ergo ex sui natura est inclinata ad formam aliam. z cu illam no habeat: habet priuationem annexam: q3 zc.

Septima ro. Materia que e sub forma celi si non het appetitū ad aliquam aliam formam. no est ex natura sui sed rōe illius forme. vt tu cōcedis. Sed ptra. iste appetitus q naturaliter esset in ista materia z non est. non pot corūpi nisi ab opposito actu. pbat ista corruptio appetitus seu priuationis in materia non e aliqua corruptio realis p motū que fiat ab agēte aliquo corruptente. sed e corruptio formalis p aduentū forme q est oppositū priuationi. Sicut dicimus q vni oppositoz corrupit aliud. qz duo opposita simul stare no pnt. ergo ille appetitus non pot corūpi nisi a forma opposita. sed forma celi non opponit oibus appetitibus qui sunt i materia: imo quātūcūqz pfecta sit no opponit nisi vni. ergo p istam formam non tollitur alij appetitus i materia q3 zc. nec valet dicere. qd hoc sit pp pfectionez illi? forme que faciat appetitū oēs ipsius materie. Quia nulla forma pot faciare z cōplere appetitū oēs ipsius materie: nisi saltem virtualiter cōtineat oēs formas sed forma celi quātūcūqz perfecta sit non pntinet virtualiter oem formam. qz no intellectiua ergo zc. maior declarat. qz si aial appetat aliqū saporē agrestinū grā exempli. non tollitur illi appetitus si ei offerat dulce: qui sapor est longe pstantior: z perfectior. z rō qz in dulcedine non continef agrestinus sapor. q3 zc.

Octava ro. Materia prima est qsi non ens vel prope nihil. qz est admixta priuationi: que e non ens. sed materia q est i celo: est pre i equali distantia ap ente: z pnter ad no ens. g eadē ca z ipa erit ppe nihil. ergo heb3 priuationem anexā.

Nona ro. Sicut materia q est hic e prima potētia: sic z materia q est i celo. vt tu concedis. Sed non est prima potētia nisi per carentiam ois actiū. qz de se nullū actū includit. ergo de se excludit oēs formam: z caret oī forma. sed non d3 ee in prima potentia nisi ad formas ad quas naturales het inclinationem. g materia q est i celo heb3 inclinationez ad oēs formas ex q e i prima potētia. z caret oī. no obstāte formā heat pfectissimā.

Decima et ultima ratio pro nunc sit ista contra istam opinionem. habentia materiae com sunt ad invicem transmutabilia. Sed celum et hec inferiora per te habent materiam com: quia eiusdem rationis. ergo sunt ad invicem transmutabilia. dicitur quod non sufficit materia ad transmutationem sed oportet etiam ut materia sit cum privatione sibi aliena ut supradictum est. Contra licet celum secundum istam viam non possit transmutari in hec inferiora ut puta in elementa: ex quo forma celi faciat totam appetitum materie: et non relinquit in ea privationem: tamen ex hoc non sequitur quod elementa non possint transmutari in naturam celi: ex quo materia elementorum caret forma celi. et eam appetit. ex quo eius appetitus non est per suam formam totaliter faciat: ergo materia elementum est privationi forme celi aliena. et sic habet ad illam contrarietatem. ex quo contrarietas requisita ad generationem est inter privationem et formam sibi oppositam. quod et dicitur quod forma celi non potest alterare elementa ad qualitates convenientes tali corpori celesti. et per hoc elementa non transmutantur in materiam corporis celestis. Contra hoc arguo. primo quod si tota impossibilitas est ex defectu agentis non poterit disponere. possibilitas saltem erit ex parte elementorum. quod elementa poterunt transmutari in naturam celi. quod nullus philosophus negavit. Sed quod si est possibilitas ex parte elementorum. et ista est potentia passiva. ergo a forma celi poterunt transmutari. et alterari. probo consequentiam. Quia omni potentie passive naturali correspondet potentia activa naturalis: aliter potentia illa passiva naturaliter esset frustra et ociosa in natura: potentia autem activa naturalis sibi correspondens non poterit esse nisi forma celi ergo et. quod autem dicitur quod forma celi non potest alterare elementum ad qualitates sibi convenientes nihil est. quia sicut materia elementum appetit formam celi: ita et qualitates illas convenientes forme celi: quod eodem appetitu appetit finis et ea que sunt ad finem. ergo sicut in materia elementum est potentia passiva ad formam celi: et eius qualitates. ita in natura et forma celi erit potentia activa naturalis et disponendi et transmutandi elementa in naturam et formam corporis celestis. Cum ergo hec omnia falsa sint: concludendum videtur quod celum et hec inferiora eandem materiam habere non possint et.

Quero itaque in doctrina Aristotelis primus fuit qui dixit celum nullam habere materiam. cum omnes alij eam iuxta Aristotelis doctrinam confessi fuerint. hic. n. vir posuit celum esse corpus simplex: adeo quod in eo non est compositio aliqua ex materia et forma materiali: ut omnes isti alij philosophi noluerunt.

Et contra omnes priores philosophos librum ipse edidit de sphaera orbis. ubi diffuse hanc materiam tangit et declarat. ubicumque tamen alibi exponendo Aristotelem in libris eius hoc negotium occurrit idem affirmat. adeo ut semper huius opinionis fuisse videatur. hoc. n. in primo celi co. xx. In secundo celi co. 30. xxxvi. et xlix. In viii. metha. com. iiii. et xii. In x. eiusdem co. xxvi. In xii. eiusdem co. x. In viii. phis. co. lxxviii. et lxxix. Et quia hec opinio inter alias mihi visa est verior. ideo etiam volo brevioribus verbis quam potero explanare.

Dico quod tria posuit Averroes in celo. scilicet substantiam tria positiones: quibus celum est corpus: et motus sicut in uno tricem animam. Et ita in celo nulla est secundum Averroem. quoque compositio ex materia et forma: et ex his compositum lo Averroes. aliquid ut dictum est. sed bene ibi est compositio accidentalis ex substantia celi et dimensionibus. Corpus est ergo celum. quia ibi est substantia cum dimensionibus. Simplex autem est corpus per exclusionem compositionis substantialis ex materia et forma. Simplicius itaque celum corpus est: quod elementa. quia elementa compositionem quandam habent ex materia et forma: et substantia et accidente. vocantur autem simplicia. quia unam tantum formam habent. celum vero unam substantiam solum compositionem ex substantia corporis celestis: et dimensionibus eius: que sunt accidentia. Dicam ergo aliqua per ordinem de substantia celi. et eius dimensionibus: de motrice anima multa in secundo articulo huius questionis videnda sunt. omnia iuxta doctrinam Averroes. precipue in libro suo de substantia orbis. et sunt multe eius opiniones: quibus eius opinio clarissima redditur intelligentibus.

Prima opinio substantia celi non est de natura aliquid elementorum: que propositio est superius per quinque positiones Aristotelis rationes declarata. Averroes autem in eo libro unam tantum rationem tangit. quia si sic. celum esset grave aut leve.

Secunda opinio est quod substantia celi nullam habet contrarietatem. et posita est et hec opinio supra ex primo de celo text. et co. xx.

Tertia opinio. quod celum non habet materiam. probat quia materia est potentia contradictionis et omne habens eam est habere potentiam ad esse et non esse. motus celum non habet potentiam ad non esse. ergo non habet materiam. ista autem propositio infra declarabitur per quatuor rationes Averroes.

Quarta opinio. substantia celi est ens esse in actu. Et dicit Averroes. quod istud corpus. quia non transmutatur. scilicet alterative vel corruptive. necesse est componi ex substantia in actu. et dimensionibus in actu.

Quinta propositio in celo non est potentia ad formam sed ad ubi tantum. per ex dictis: ex eo. n. quod

Octo pro positiones Averroes de substantia corporis celestis.

non hēt materiā: non hēt potentiā ad formā. sed qz est ens dese in actu. z ē corpus ē in potētia ad motū: z ad vbi. z iō dignius dī s̄m q̄ mā. qz mā dicit habitudines ad formā z subūz ad accūs tū.

Sexta ppō. Ista subā nō indiget forma in formate materiā: vt ē s̄sus z imaginatiua: s̄z idiget tū aia mouēte ip̄az i loco: z virtute q̄ nō est corp⁹ neqz virtus i corpe: ad largiendū ip̄i pmanentiā sempiternā. prima ps ē nota ex dictis. qz si est i actu: nō indiget forma tali qua aliud est in actu. qz dese est subā in actu. Fa ps p̄z qz cū hoc qz est i actu ens: est tū in potētia ad vbi passiuā tū. indiget q̄ virtute actiua q̄ reducat ip̄z de potētia illa ad actū. tertia ps declarat. qz cū illa forma sit virtus abstracta a materiā iō dat pmanentiā sempiternā: qz p illā celū nō est corruptibile: sicut alia qz forme sūt corruptibiles z ex q̄ ē ifinita potētia i duratōe dat ei motū sempiternū.

Septima ppō. Ista subā corpis celestis ē potētia finita: z iō idiget nō tū mouente in loco: s̄z z virtute largiente in se z sua subā pmanentiā sempiternā. prima ps p̄bat: qz ē finitaz dimensionū z rō est finite actōis. vult dicere qz hēt potentiā ad motū finitā z pportionatā motori: ita qz non p̄t moueri velocius neqz tardius. z iō vt sic non hēt qz sit ppetua. z iō indiget motore extrinseco vltra motorez ap̄opriatū qd est efficiens motū: a quo tāqz a fine hēat pmanentiāz sempiternāz. Et ex quo ista ppō facit difficultatē i dictis. qz v̄r ponere qz finitū in vigore d̄ se sit corruptibile vt ponebat supra de intentione Alexandri: z Jo. grāmāticū. qd tū iprobauimus de mente Auero. ideo infra de hoc mouebimus difficultatez z soluemus in dubijs circa dicta Aueroys.

Octaua ppō celū hēt naturā mediā in s̄bas eternas i corporeas: z generabilia z corruptibilia: quā ēt ppōez ponit Aue. p̄ celi co. xxi. Et d̄ clarat. qz non est ḡrabile z corruptibile sic elementa cū nō hēat potētia ad formā vt d̄m est. z sic d̄t ab istis corporez inferiorib⁹: s̄z est trāsmutabile s̄m locū. z p hoc d̄t a substantijs incorporeis. q̄ ita mouent vt nō moueant saltez localit̄ z effectiue. Et ita nō est pura potētia materiē: q̄ est ad formas substantiales: nec est purus act⁹: vt itelligentia abstracta: qz ē potētia ad vbi. z sic est natura mediā inter purū actum z puram potētiā. z ita comunicat cuz intelligentijs: qz est

Celū p̄t actu ens non h̄ns potētiā ad non esse. z comunicat cum istis inferioribus i eo qz est corpus s̄bz quō mā: accūtibus motū. s̄. z motori. Et ita p̄t dici materia: forma. z cōpositus. Materia qdem. qz est materia forme abstracte. z ideo dicit qz istud corpus

est materia aialiu⁹ celestiu⁹. vult dicere s̄m qd recipit motū z actionez intelligentiaz q̄ credunt aialia. Et ideo dicit qz non est similis materiē: nisi i hoc tū. qz est materia fixa ad recipiendū formas. vult dicere qz est materia non variabilis: n̄ transmutabilis sicut est materia istoz inferioroz s̄z firma semp z icorruptibiliter manens sub forma abstracta. Est tū magis subiectum q̄ materia vt d̄m est. qz non subicitur subē itelligentie: s̄z eius actioni. Forma vero dici p̄t. qz substantia actu ens. z qz agit alterando hec inferiora. agere. n. est forme. sed non est pprie forma materialis. qz non est in materia. nec habet esse per materiam nec forma abstracta oio. qz est subiectum dimensionū. z potētia ad motū. Compositus vero dici p̄t pp̄ multiplicem p̄p̄ones q̄ est ibi. Est. n. ibi pp̄ prima ex substantia celi z forma mouente. secūda est ex eadem z dimensionibus ex quo d̄ corpus. cū sit longū latum z profundum. tertia ex eadē subā celi z figura eius q̄ est prima oiu⁹ z orbicularis. q̄ta ex subā eadē z multiplici eius virtute. quinta ex celo z motu ei⁹. Ex qbus ppōib⁹ ista pō v̄r iā satis d̄clarata. qm̄ subā inotescit nobis p̄ sua accūtia p̄ d̄ aia tex. co. xi. Iō ad maiore d̄claratōez h̄ndaz de subā corpis celestis ponā aliq̄s ēt ppōes Auero. de dimensionibus i celo.

Prima ppō. Dimensiones in celo sunt tres. Quatuō vnde dicit qz corp⁹ celeste coicat cū corporebus p̄p̄ositiōib⁹ z corruptibilib⁹ i hoc qz ē extribus dimensionibus. z iō p̄ celi tex. co. 2. Corpus diffusibile s̄m oēs mēsuras. z mēsure sūt tres. s̄. longitudo: latitudo: z profunditas.

Secūda ppō. Dimensiones q̄ sunt in corporebus celestibus sunt dimēsiōes in actu. Nā in materia ḡrabilū z corruptibilū sunt dimēsiōes in potētia. s̄. itermīnate q̄ sunt i potētia ad suos terminos diuersos s̄z diuersitatē formaz recipiēdaz i materia dimēsiōnata. z p hoc ēt d̄t natura z s̄ba celi a materia. qz materia: ēt seclasa forma subāli est corpus: cū dicat Auero. qz corpus non fit ex nō corpe. Et istud coegit ip̄m ad ponendas quātitates intermīnatas i materia. ne corpus d̄ceretur fieri ex non corpe. materia ergo est corpus sed in potētia: qz ille dimensiones sunt in potētia: q̄ reducitur ad actū sue terminationis p̄ formā subālez. Substantia aut̄ celi hēt dimēsiōnes in actu. s̄. terminatas z finitas propria z conueniente finitate. q̄ diximus qz corpus celeste ē compositum ex substantia in actu. z dimensionibus in actu. Et ideo dicit Auer. qz corpus d̄t de eis equinoce.

Tertia ppō. Dimensiones in celo recipiuntur

mediā
dimēsi
nate.
ruptib
inter
positi
mediā
p̄secū
z in act
ad eo q
le dime
opatōe
nisi q̄t
termin
nō sequ
z corp⁹
ria. z it
cū recip
nata nō
tā mate
materia
mūti q
q̄titate
rōe. Dic
nate. af
ibi sunt
d̄m est
est ex su
Q
sunt pp
re qz sūt
aut̄ dicit
me subā
nisi ex su
insequi
qd ē de
quāt n
biliter ct
Et istud
qz figura
sicut i el
taz figur
variatur
z sic istud
ad esse n
magis in
ter insam
esse est
ad ubi. e
cū inseq
C
celo. s̄. m

mediantibus suis formis: nō forme mediantibus
dimensionibus. et rō qz ille dimensiones sunt termi-
nate. Nā forme materiales generabiles: et cor-
ruptibiles. recipiuntur mediantibus dimensionibus
interminatis. s; ipse q̄titates terminate et in cor-
poribus generabilib; et corruptibilib; recipiunt
mediantib; formis sbalibus. Cū ergo i celo vt pz
p secūda ppōez nō sint nisi terminate dimēsiōes
et in actu. sequitur qz recipiuntur mediantib; formis.
ad eo qz intelliguntur posteriores illis formis. qz il-
le dimensiones sunt pp ipm motozē ex q̄ sunt pp
opatoez motoris q̄ ē mot; cū non possit moueri
nisi q̄tū et dimensionatū. Et dixi qz dimensiones
terminate in oib; sunt mediantib; formis. qz ille
nō sequitur naturā mē. qz sic materia esset ens:
et corp; i actu: et pcederent formā subālez i mate-
ria. et ita forma subālis recipef in ente i actu. nā
cū recipiant forme i materia cū q̄titate intermi-
nata nō recipiuntur ppea nisi i ente i potentia: qz
tā materia q̄ illa q̄titas vt dcm̄ est: ē i potentia.
materia ad suā formā subālez. q̄titas ad suū ter-
minū quē recipit ab eadē forma. Et si q̄raf. vtz
q̄titates terminate hic et ibi sint pp formas eadē
rōe. Dico qz nō. qz hic sūt iste dimensiones termi-
nate. a formis pp esse et opatoez eaz formaz. sed
ibi sunt pp motū tm̄ cātuz a formis in celo. qz vt
dcm̄ est non potest motus recipi nisi in q̄to ex q̄
est ex sui natura diuisibilis.

Quarta ppō iste dimēsiōes i corpe celesti
sunt ppriū pprioz ei; i. corpis celestis. vult dice-
re qz sūt d numero pprioz accētū ipm̄ celi. hoc
aut dicit: qz dimēsiōes ille sunt accētia et nō for-
me subāles. ex q̄ dcm̄ ē qz ibi nō ē aliq; ppō sbalis.
nisi ex subā celi et motore separato. et ista accētia
insequuntur formā et nō materiā. vt ē declaratus.
qd̄ ē de rōe pprioz accētū. cū accētia coia inse-
quatur materiā: et in diuidū. et i sunt celo insepa-
biliter cū nō sint i potētia: s; i actu. et pvertibilif.
Et istud ē qd̄ dicit Auero. fo celi co. xxii. i fine.
qz figura celi nō uest ei accētialiter. s. ptingent er.
sicut i elemē. is i qb; intendebat receptio mul-
taz figuraz. vult dicere. qz ille figure i elemētis
variātur et corrupūtur et multe sunt i eis figure
et sic isunt ei ptingēter. cū eē elemētōz sit pprius
ad esse materiez: qz ad esse forme. et iō accētia sua
magis insequuntur materiā: qz formā. et iō ptingē-
ter insunt. corpus aut celeste ecōtrario qm̄ suum
esse est pprius formis cū nō hēat nisi potētiā
ad ubi. ex quo sequitur qz accētia eius sunt ppria
cū insequantur naturam forme.

Circa tertiu qd̄ dixim; de mēte Aue. esse in
celo. s. motricē animā hic p maiori intelligentia

predictoz ponam vnam ppositionem cum multa
de ea dicemus in secundo articulo principali.

Propō est ista. Anima q̄ ē i celo nō existit p
sui sbm. nā forme corpus inferior existit i mate-
ria. qz sunt potētie materiales: aut organice: aut
saltez in suis primis opationib; a corpe opendē-
tes. hoc dico pp aiaz intellectiua q̄ ad sui opatio-
nes exigit corp; nō solū vt materia: s; vt agens
illā actionē. cū intelligere causef ab aia et formis
i imaginatis effectiue mediate vel imediate: et sic
quātū ad sui esse aia indiget corpe. qz sine opa-
tione illa eēt ociosa. Forma aut celi: nec quo ad
sui primā opationē q̄ est intelligere: nec quo ad se-
cūda; (q̄ est mouere celū) indiget corpe nisi pas-
siue cōcurrente ad motū. ergo de se nō est actus
alicui; corpis: s; ens i actu. ex quo seqf pposituz
qz silz illa forma nō existit p suū sbm: ex hoc seqf
principale ppositū. qz celi ē subā simplex. et cor-
pus simplex p exclusionē ppōis subālis. qz ibi for-
ma nō facit ppōez cū subā celi: ex quo nō est for-
ma materialis q̄ in suo eē pstituat p sbm: et q̄ reci-
piat mediantib; dimēsiōib; interminatis. Et sba
celi est ens in actu nō p formā aliquā s; dese et sui
nā talis ē. et subā simplex oī ppōe subāli carens.

Redeūdo itaq; ad principale q̄sitū dico qz
iā pz p ea q̄ dca sūt qz Aue. i celo māz nullā po-
sūt. Qd̄ ipse p̄cipue quatuor rōibus probauit. ro. qz in ce-
lo nulla sit materia.

Prima rō. Qd̄ solū trāsmutat ad accētiales
dispōes est ens i actu: et nō materia. sed celuz est
huiusmodi. ergo et. p declaratione maioris acci-
pit Aue. qz trāsmutatio ē duplex. qdā i dispōib;
extrinsecis q̄ sunt accētia s; quā mobile nō amit-
tit nec nomē: nec diffinitōez. et subm̄ isti; trāsmu-
tationis ē ens i actu. Alia trāsmutatio est in subā
veluti generatio et corruptio s; quā mobile. amit-
tit nomē et diffinitōez. et subm̄ isti; trāsmutatiois
est ens in potentia. ista distinctio hētur. v. phisi-
tex. co. viii. ex ista distinctioe hētur qz quicquid
trāsmutatur ad dispōes accētiales ē corp; et ens
in actu. et illud qd̄ trāsmutat ad formā substantia-
lem est potentia et materia. Et transmutabile ad
vtrāq; est corp; extrinsec; cōposituz materia. s. et
forma: fm. n. qz compositum est transmutatur ad
accētia. et ratione materie quā hēt transmutatur
in sui substantia ad formā substantiale. Luz ergo
in celo non sit nisi transmutatio ad vbi et dispōes
accidentales: et nō ad formā substantiale: substan-
tia celi erit substantia in actu sine materia. Vult
ergo in hac ratione Aue. qz sicut illd̄ qd̄ trans-
mutatur ad formā: habet materiā vt pz in istis i-
ferioribus: sic et qz hīs materiā est transmutabi-
le in sui substantia. et ita est qz ista pvertuntur. naz
b ij

diffinitio et diffinitum conuertuntur. et causa propria et
adequata inuertit cum suo effectu. modo materia
diffinitur per transmutationem ut in rebus contra
Egidium aduimus et etiam probauimus quod materia
de se et sui natura est causa propria corruptibilitatis in
quocumque.

Secunda ratio Avero. est ista. Nihil carere con-
trarietate habet materia. sed celum caret contra-
rietate. ergo non habet materia. minor est phi-
sophia ut sepe diximus primo celi text. co. xx. et est cofe-
sa ab omnibus. prodeclaratio autem maioris acci-
pit Avero. quod omnes forme in materia sunt contrarie.
quod omnes tales sunt generabiles et corruptibiles. age-
ntia autem naturalia passiva in que agunt corrumpendo:
sunt propria in principio. et infine similia. Si ergo aliqua
forme reperiantur que non habeant contrarium ille
non sunt forme in materia. ergo celum cum contrarium
non habeat materia non habebit. Et quod vnus ex
aduersariis negaret quod omnis forma in materia
habeat contrarium. ideo assumo ad probationem
istius propois. quod dicit Aristoteles primo de generatioe
text. co. xxii. ibi. n. mouet: et soluit istam dubitationem
vtrum eadem sit materia contrariorum elementorum. quod
fictio est: quod si non eadem materia non est gene-
ratio ex prius. Et quod est eadem materia hinc est quod
generatio est de proprio in contrarium. ista consequentia
non valeret nisi in materia ipsa forme non essent
contrarie. Si vero diceremus ut tu dicis. quod ma-
teria hinc contrarium est causa quod generatio est de proprio in
contrarium. iam peteretur principium. quod et.

Tertia ratio Auer. Motus simplex debet esse
corporis simplicis: quod motus proprius mobilis sa-
pit naturam sui mobilis. sed motus celi est simplex.
ergo ipsum est corpus simplex. Sed statim diceret
aduersarius motus elementorum sunt simplices et proprie
elementa sunt corpora simplicia: tamen cum hoc sunt
composita ex materia et forma. Sed ad istam re-
sponsum euacuam assumit Avero. quod motus
celi est simplicior motibus elementorum. nam motus
celi nullam habet diuersitatem in suis partibus:
motus elementorum habet diuersitates. nam si motus
elementi fuerit naturalis velocior erit infine: tar-
dior in principio. si violentus velocior in principio
erit et tardior infine. ista diuersitas facit quandam
compositionem in motu. ita quod dici potest quod iste motus est
compositus extarditate et velocitate. Motus autem
celi est semper vniformis: nullam proorsus hinc diuersi-
tatem. ergo corpora celestia sunt simplicissima omnium.
ergo ratio composita ex materia et forma. quod si sic non
essent simpliciora elementis: que tamen primam habent
materiam et vnam formam. Ista ratio vult quod simpli-
citas maior in motu arguat maiorem simplicitatem

in substantia. et ita est: natura quanto aliquid est in
substantia compositius tanto habet propoziores
motus. nam nos videmus quod animal quod est mixtum
ex elementis mouetur motu proprio: et motu elementis
duratis in eo. et istud plane dicit Aristoteles primo ce-
li text. co. vii. et ratio est. quia cum motus sit passio
mobilis. est sibi equalis et eius naturam sapit. Cum
ergo maior simplicitas in motu arguat maiorem
simplicitatem mobilis in substantia: et celum sit sim-
plicioris motus quam elementa: sequitur quod est et simpli-
cioris substantie. quod esse non potest si habet materiam
et formam in materia et c.

Quarta ratio Avero. probans in celo nullam
esse materiam est ista: omnis virtus in materia est
finita de se. seu finite durationis et corruptibile. sed
celum non est huiusmodi. ergo et c. Sed quod ista ratio
est superius satis declarata. nunc eam dimittimus.

Tercia ratio constat que fuerit intentio Avero.
de natura et substantia celi. et quomodo non est proprium corpus
ex materia et forma sed simplex omnino in se. et eius principales
rationes aduimus per ingenium tamen tenuitate roboratas.

Nunc mouenda et remouenda sunt quedam
contra istam Avero. potestatem per quam multi Avero. renue-
runt. Sic. n. clarior et lucidior veritas fiet: et prin-
cipalior doctrina habebitur.

Primum dubium contra Avero. inducitur hic a
S. Tho. positum in prima parte. q. lxvi. ut supra. et
primo celi. lect. vi. Nam si celum sit ens actu ut
ponit Avero. impossibile est dicere quin vel ipsum
totum sit actus et forma vel habeat actum vel formam.
Si ergo per intellectum remoueat substantia se-
parata que ponit motor. si corpus celeste non est
hinc formam quod est componi ex forma et subiecto for-
me: sequitur quod sit totum forma et actus. omne autem
tale est intellectum in actu: quod de corpore celesti
dici non potest cum sit sensibile. hec. S. Tho. Ista
autem declaratur ad maiorem eius intelligentiam.
Dupliciter namque aliquid dicitur esse ens in actu. aut quia
est compositum ex materia et forma materiali. et
istud est in actu per formam: forma autem materialis
que non habet esse nisi per materiam sed sit actus ma-
terie: non tamen est in actu. sed est illud per quod
aliquid est in actu et est compositum. aut dicitur ens in
actu. quod est totum forma et actus. id est actus purus:
non in materia. et est substantia separata. que est
actus de se et in se non alterius ut forma in mate-
ria: et quod per se subsistit est ens in actu. vel ergo co-
cedendum primum quod celeste corpus sit compositum
quoddam substantiale ex forma et subiecto eius per
primum quod negat Auer. siue illud subiectum forme sit ma-
teria eiusdem rationis siue alterius cum materia
istorum inferiorum. aut concedendum quod corpus

Dubia
positio
Avero.

Primum
dubium
S. Tho.

celestis sit actus de se et substantia quedam et intelligentia separata. hoc tamen de celo dici non potest quia tale est intellectum in actu. ut constat in Auer. co. primo. secundi metha. que Aristoteles dicit esse in natura manifestissima. id est in sui natura maxime cognoscibilia. ex quo abstracta sunt anima et eius conditionibus que cognitionem impediunt. vocantur autem intellecta in actu. per res materiales que sunt intelligibiles in potentia. et sunt per abstractionem intellectus agentis intellecta in actu. ista autem separata nulla abstractione indigent: et ideo ex sui natura sunt actu intellecta. non potest autem dici quod ita sit celestis corpus abstractum. quod est sensibile corpus: et secundum accitum sensibilem et materialium: ut sunt dimensiones: figura et motus. nam ista accitua separatis intelligentiis non conveniunt. In ista autem difficultate magnam vim faciunt omnes Thomiste: adeo ut S. Thome ipse per hoc putet hanc Auer. positionem (ut diximus) impossibilem.

Ad istam tam existimatam dubitationem inductam remouendam non oportet de nouo laborare. nam Auer. met respondit in primo celi co. xxij. ubi ponit subam celi esse naturam quandam mediam inter composita ex materia et forma: et substantias separatas. vide supra propositum octauam Auer. de natura corporis celestis: quod ad eius substantiam. Ex quo respondet formaliter ad rationes. S. Thome. cum dicit aut erit compositum ex forma et subiecto forme si est ens in actu: aut erit totum forma et actus nego istam quod procedit ab insufficienti: addendum est: aut erit quedam medium inter illa duo. quod in rei veritate celum est natura illa media. et non est aliud quod illorum que posuit in sua ratione. S. Thome. Quia ipse non potuit imaginari hanc naturam mediam. Est tamen multum conueniens imaginationi. Nam res iste sicut habent ordinem: et qualem quidem ordinem habent in operando et in agendo: talem habent ordinem in eendo. Sed corpus celestis in agendo est medium inter substantias simpliciter abstractas et hec inferiora: cum motores illi abstracti moueant ista inferiora mediantibus corporibus celestibus. que ista corpora celestia sunt media in eendo. quod et c.

Sed contra istam responsionem dubitat. Quia Auer. met in lib. d. d. de Algazelem ostendit quod omnes forme abstracte a materia sunt intelligentes: et forme intellecte. unde in fa. q. dicit quia philosophi viderunt formas cognitatas ex formis anime: et inuenerunt eas sine materia: sciuerunt quod causa cognitionis est esse abstractum a materia. et cum inuenerunt intellectum non esse passibilem: cognouerunt quod causa propter quam non cognoscit forma nihil aliud est: nisi quod est perfectio quedam potest

tialis. Sed quando est perfectio completa: cui non admiscetur potentia tunc est intellectus. Et in. q. vi. dicit quod philosophus ponit quod ens non materiale sua substantia est cognitio tantum. nam ipsi vident quod forme non sunt cognoscentes nisi per hoc quod sunt materiales. et ideo cum inuenitur aliquid in materiale scitur ipsum esse cognoscens. et ad hoc habent rationem nam ipsi vident formas quando sunt abstracte in intellectu sunt cognitio et intellectus. et quod intellectus nihil aliud est: quam forma abstracta a materia. Ex his dictis arguitur probando propositum de responsionem. et hoc sic celum est abstractum a materia. ergo est intellectus et consequenter intellectum in actu: ut dicebat. S. Thome. Antecedens est Auer. consequentia probatur. quod si stet oppositum consequentis cum antecedente. quod sit abstractum a materia. et tamen non sit intellectum in actu. ergo ista abstractio a materia non fuit bona via philosophorum ad inueniendas formas intelligentes: nec erit verum quod ens non materiale sua substantia sit cognitio tantum. nec erit verum quod philosophi bene viderint quod forme non sunt intelligentes nisi per hoc quod sunt materiales. nec etiam verum erit quod intellectus nihil aliud sit quam forma abstracta a materia ut Auer. dicit instantia in omnibus est de corpore celesti. Et sic videtur quod ex intentione Auer. ratio. S. Thome. concludat. quod si celum sit sine materia quod est intellectum in actu: et sic insensibile quod est contra sensum. vel quod ipse sibi ipsi contradicat. et ei potest sit impossibile.

Ad hoc dico insequendo viam Auer. et responsionem datam: quod substantia separata a materia est intellectus: et anima: si sit etiam separata a magnitudine. nam non omne separatum a materia est separatum a magnitudine. licet omne separatum a magnitudine sit separatum a materia. Et ideo philosophus. viii. phis. ut probaret primum motum esse omnino separatum probauit ipsum esse in diuisibile et nullam habere magnitudinem ut patet. co. lxxix. et ex hoc bene cognoscitur quod est intellectus: et eius substantia est sua cognitio. Abstractum autem a materia et non a magnitudine non est intellectus. quod intellectus non potest esse subiectum magnitudinis. et huiusmodi est celum quod diximus habere naturam mediam inter formas abstractas: et generabilia que sunt hic. quod que sunt apud nos subiecta sunt cum materia et magnitudine. subiecta intelligentes abstracte sine materia et magnitudine. Celus autem cum utroque participat quod est natura medij. cum formis superioribus quod non habet materia: et cum istis inferioribus quod habet magnitudinem. Et nota quod Auer. in lib. d. d. notater dixit forme abstracte. et non subiecta. quod forme abstrac-

te intelliguntur esse abstracte et a materia et a magnitudine. quod si forma non est materialis: nec erit quanta. Sed celum non est forma proprie abstracta ut dictum est. sed sub abstracta a materia solū.

¶ Secunda dubitatio est per Aver. inducta ab Egidio Romano et est ista. Tertium est. n. quod Aristoteles primo celi textu co. lxxxij. habet quod omne sensibile est sensibile per materiam. dicit. n. sensibile. n. omne in materia existit. Et Aver. dicit. Impossibile. n. est sensibile esse per formam: quod est intelligibile secundum formam: et sensibile secundum materiam: et addit Lome. d. et quod celum est sensibile: et una partium mundi necesse componitur ex materia et forma. Et si Conitator diceret quod licet celum non sit compositum ex diversis substantiis ut ex materia et forma proprie: est tamen compositum ex substantia sua et quantitate ratione cuius est quid sensibile. Contra arguit Egidius. quod forma sine materia non est susceptiva qualitatum sensibilium ut plane vult philosophus ut supra: quod ut ipse dicit omne sensibile est sensibile per materiam. quod etc.

¶ Ad hoc dico. quod licet possemus respondere quod Aristoteles loquitur de mundo et non de celo. tamen posito quod loquatur de celo: dicendum quod ibi non loquitur de materia que est pura potentia et causa et principium unum rerum naturalium quam negamus in celo: sed forma est de materia que est individuationis principium: sicut non loquitur de forma que est altera pars compositi et perfectio ipsius materie. sed loquitur de forma totius: que est quidditas speciei. unde dicit alterum igitur hoc celum: et celum simpliciter. et hoc quidem ut species et forma: hoc autem ut materia mixtum: vult ergo quod dicitur celum ab hoc celo. et quod celum sit forma: hoc celum sit materia. Sicut ergo celum non est forma partis. sed forma totius et quidditas et natura. sic hoc celum non est materia partis. sed est materia totius. id est. singulare quoddam et individuum. Et ex hoc loco haberi potest quod duplex est forma: et per oppositum duplex est materia. forma partis que est altera pars compositi: et perfectio materie: et forma totius: que est quidditas et natura totius et sic duplex est materia. materia partis. id est. materia que est pars sub composita: que respondet forme partis et materia totius. et ista est individuum speciei: que materia respondet forme totius: quod hec materia est totum quoddam singulare quod relative opponitur universali et nature totius que est forma totius. Et merito vocatur materia individuum cuius species eius et natura sit forma. quod est ultimum subiectibile. et quod omnibus subest alijs nihilque sibi subicitur. Cum ergo dicit Aristoteles. et Aver. quod sensibile est per materiam. vult dicere sensibile ut sensibile est singulare. et individuum. et intelligibile est per formam. id est.

universale intelligitur: singulare est quod sentit. ut et habet primo physici. text. co. xlix. et 3. de anima text. co. ix. ubi movetur de hoc dubitatio multum per scrutabilis. Et ita celum simpliciter non est sensibile sed intelligibile tantum. hoc autem celum est sensibile. quod individuum: accidentia. n. sensibilia que sunt accidentia cetera consequuntur esse individuale. non universale. et ideo sensibile est singulare. et hoc est quod intelligitur per materiam. et non materia que est altera pars compositi ut patet intuitu verba et intentionem Aristoteles. unde mixtum est quod in terra debili et falso fundamento sua iste doctor ratione fundaverit. quod etc.

¶ Tertia dubitatio est inducta etiam ab Egidio. et est ista. Aristoteles in primo celi text. co. etiam. lxxxij. movet dubitationem quod celi plures esse videtur. et ratio est: quod quocumque est forma in materia aut sunt aut contingit esse plura. sed celum est forma in materia. ergo aut sunt aut contingit plures esse celos. in text. aut. lxxxiii. soluit per inductam dubitationem. d. quod maior propositio non est vera nisi in illis que non constant ex tota sua materia. Sed celum constat ex tota sua materia ibi text. co. lxxxv. et ideo non potest esse plures celi. quod tota materia eius est apprehensa sub hoc celo. Ecce ergo quod Aristoteles. vult quod celum habeat materiam. imo totam suam unum celum materiam comprehendit. et videtur hoc esse conforme ei quod dicit Aver. vii. metha. co. xxviii. quod causa in multiplicatione generabilium est multiplicatio materie.

¶ Ad istam dubitationem inductam per ipse Aver. primo celi co. lxxxv. quod Aristoteles per celum intelligit totum mundum. et tunc quod mundus unus est ex tota sua materia. id est. ex omnibus eius partibus non potest esse plures mundi. Sicut si unus homo esset ex omnibus ossibus: et ex tota carne non esset nisi unus homo. nec plures esse pertingeret. et addit Aver. quod mundus totus est compositus ex forma et materia. sic alia corpora composita. et illud quod est in eo quasi forma est corpus neutrum. id est. celum. et quod est in eo quasi materia sunt corpora gravia et levia. id est. elementa. celum. n. agit ideo forma: hec alteratur ab eo et ideo materia. et addit quod corpus neutrum. id est. celum non habet materiam. etc. quod per quod non bene accepit ex Aristoteles. volens per dicta eius probare propositum suum. Et si aliquis diceret sicut arguit philosophus de mundo a simili arguatur de celo. Sicut. n. non sunt plures mundi sic non sunt plures celi eiusdem rationis nec esse potest. ergo eadem ratio hic et ibi. scilicet. quod sicut mundus non potest multiplicari: quod constat ex tota materia eius: ita celum non poterit multiplicari. quod ex tota eius materia constabit. Respondetur quod similitudo non valet. quod mundus est materialis: celum nullum

lam habet materiam. non. n. ppō dicens q̄ non
plurificabile cōstat ex tota materia eius: ē vera
nisi in hūitibus materiā. qz si teneat non esse plu
res angelos in eadē sp̄e. sunt in plurificabiles z
tamen non hūit materiā zc. verū ē tamen qz celū
constat ex tota subā eius. que subā nō ē materia
sed subā talis in actu: qualē diximus. z istius subē
nihil ē nec esse pōt extra celum: qz illa subā non
est subiecta nisi motui locali per quez in suo esse
minime transmutatur. q̄ zc:

Quarta dubitatio ē quia Aristo. z Auer. di
uiserūt subām in sua natura in materiam: formā:
z compositū. fo d̄ aīa tex. co. 2. z. vii. metha. tex.
co. vii. celum autē ē subā: vt satis constat. z non ē
subā que ē materia. qz quod mouet ē in actu. ma
teria ē pura potentia. nec ē subā que ē forma: qz
forma non ē subū p se ip̄ius quātītatis: celus autē
est p se quātum. ergo erit subā que ē compositū.
ergo non corpus simplex. Et confirmatur ista du
bitatio: qz certum ē ad sensus qz celum ē corpus:
aut ergo d̄ p̄nto subē: aut de p̄nto quātītatis aut
vtrūqz. nō de p̄nto quātītatis solū qz sic non eēt
subā: z accitū eēt sine subiecto: ergo ē corpus
de p̄nto subē licet ibi sint dimēiones de genere
quātītatis q̄ esse non p̄nt nisi in corpore de ḡn̄ e
subē. sed omne tale ē subā corporea z cōposita.
ergo zc.

Ad hanc dubitationem qz. iuxta intentionē
Auer. q̄ illa distinctio ē data de subā materiali.
non de subā simpliciter: z declaratur hoc. qz i fo
de anima ponēs illā distinctionē Aristo. dicit qz
quedā subā est sicut materia. aliud autē sp̄s z for
ma fm quā iam d̄ hoc aliquid. z Auer. dicit per
quam indiuiduus sit hoc. z tertia que est ex his:
distinguit ergo subām in materiam z formāz ma
teriale que informat z pficit materiā: z cōposi
tum ex materia z forma materiali. Constat autē
in doctrina Aristo. qz intelligentie sunt subē. qd̄
probat pl̄s. xij. metha. tex. co. xlii. z tamen non
continentur sub aliquo membro illius diuisionis.
Cum ergo supra dixerimus qz Auer. tenuit celus
habere naturā mediam inter subās oīo abstrac
tas: z materiales subās. non continebitur celum
sub aliquo mēbro p̄fate distinctionis: qz non con
tinetur sub diuiso. cuz diuidatur subā materialis.
z declarauit Auer. in principio de subā orbis. qz
natura celestium corporū z eoz que sunt hic non
sunt eadez in sp̄e z vult dicere vniuoce. z in quar
to tractatu eiusdem dicit qz corpus dicitur de eis
equiuoce. z in Porphyrio cap. de sp̄e plane vult
Auer. qz substantia est equiuocū ad formas eter
nas: z generabiles z corruptibiles. z per hoc pa

tet ad confirmationem. hoc. n. corpus est substā
tia: sed nō substantia p̄ntalis corporea z compo
sita. Sed seclusa quātītate est substātia simplex.
est autem corpus pp̄ dimensiones.

Quinta dubitatio. oritur ex ista responsiōe
z ē antiqua dubitatio contra Auer. Quia Auer.
habet in lib. suo de substantia orbis contra Aui
cēnā dicentem primā formāz existere in materia
anteq̄ dimensiones existant qz ex hoc accidunt
multa impossibilia: quoz vnum est formā non di
uidi diuisione materie. z sic eēt penitus indiuisibi
lis. Cōstat autē celum habere quātītatem z trinā
dimensionem. queritur nunc de subō istius quātī
tatis. aut est forma aut materia: aut compositum
ex illis. qz si dicatur qz subiectū illaz dimensionū
est materia vel compositū: habetur p̄positum
qz in celo est materia. z si diceretur qz eēt mate
ria pura sine forma. sequeretur qz nō posset esse
subiectū motus. Si autē dicatur qz est forma celi
subiectū quātītatis: tunc sequitur cōtra Auer. qz
aliqua forma p se ē quāta: z diuisibilis cōsequēter
p se: z non ratione materie. quod habet Auer. p
inconuenienti. qz si forma recepta in materia: dū
tamen prius recipiatur in materia q̄ quantitas
nūq̄ posset diuidi diuisione quātītatis fm Auer.
multo magis forma in materialis: si ponatur ce
lum esse formam sine materia: nō poterit diuidi
diuisione quātītatis. z sic celū erit indiuisibile qd̄
est contra sensum.

Ad hoc dico qz istud argumētum fundatum
est in vna falsa imaginatione fm Auer. putat. n.
iste qui sic arguit qz cum celum non sit materia z
sit simplex qz sit forma. z tūc arguit qz forma ista
non potest diuidi diuisione illius quātītatis. z sic
non potest esse subiectum quātītatis zc. Sed vt
exp̄missis habitum est. sicut substantia celi non
est materia. ita etiam non est forma: nec com
positum. z sic non conceditur qz forma sit subiectum
celestis quātītatis. Sed diceret Auer. qz sub
iectum istarum dimensionū est substantia celi. q̄
neqz est materia: neqz forma aliqua materialis:
neqz compositū ex eis. sed est vna substantia ta
lis de se in actu. nō tamen totus in se actus z for
ma. qz est subiectū quātītatis z motus: sed i actu
de se: z non per formā aliquam. z vt dictū est na
tura media inter subās oīo in materiales: z oīo
materiales. vt supradictū est de intēione Auer.
pp̄oe. viii. z in respōsiōe ad primā dubitationē
ductā p̄tra Auer. Et aduerte qz vt dicem⁹ infra lz
dimēsiōes istoz inferiorū subiectiūtur solū i subā
p̄posita: tū dimēsiōes i celo subiectiūat i subā sim
plici. qz Auer. vult qz nō sint eiusdē rōis. q̄ zc.

Sexta dubitatio est. Quia celum est sicut aliquid
 quae sui partem rarum: et sicut aliquam est densum.
 Unde Auer. ipse sicut celi co. xlii. dicit quod stella ideo est
 maioris actionis quam alie partes orbis. quia est den-
 sior pars orbis: et Halatia in celo est pars densior
 alijs partibus celi ut habet videri primo metheo-
 roz. et ipsa est Luna habet aliquas partes in se mi-
 nores alijs que non ita recipiunt lumen a sole. ut
 dicitur in secundo celi. et creditur quod sint macule in
 ea: et Aristoteles in lib. de animalibus dicit quod na-
 tura lune est similis nature ipsius terre propter obscuri-
 tatem que est in ea. et infert Auer. ergo pars lumi-
 nosa orbis est similis nature ignis. et sic habetur quod
 celum est rari et densum: et obscurum et diaphanum.
 que sunt conditiones rei habentis materiam: et propter
 hoc dicit Auer. ut supra quod corpora celestia coicant
 cum elementis in diaphaneitate et illuminatione et ob-
 scuritate. quod autem rarum et densum sint conditio-
 nes materie: vel non sine materia: probatur per
 unam consequentiam quam facit Aristoteles. sicut de ge-
 neratione tex. co. xvii. ubi arguit contra ponentes
 unum principium: rarum et densum omnia ex
 illo principio generantes: et facit istam consequen-
 tiam. rari et densum siue calidum et frigidum sunt
 actiua. ergo oportet ponere principium passiuum quod est
 materia. ista consequentia non valeret. nisi ad ra-
 ritatem et densitatem sequeretur materia. et si ita
 est: manifestum est quod rarum et densum non sunt sine
 materia. Et similiter sicut eiusdem tex. co. xvii. habet
 Aristoteles contra Empedoclem quod si elementa
 sunt compabilia sicut quantitates ut quod aqua sit spissior
 aere ut quod ex uno pugillo aque fiant decem
 aeris: et quod aliquid unum et idem ut materia sit in
 ambobus. ergo raritas et densitas sunt cum mate-
 ria. et sine materia esse non possunt. aliter consequentie
 quas facit Aristoteles. nulle essent. Quia ergo ita sit: et
 celum sit rari et densum sicut diuersas sui partes nec-
 cesse est dicere quod in celo sit materia.

Ad istam dubitationem que inter ceteras vide-
 tur vix maximam habere potestatem Quero. ipsemet
 sicut lib. de celo: et mundo co. xlii. responsum pre-
 parauit. Dicit. n. quod raritas et densitas in celo et in
 elementis inueniuntur equivoce. ex quo dicto patet.
 quod licet raritas et densitas in istis inferioribus inue-
 niuntur cum materia: et consequantur naturam materie.
 tamen que sunt in celo raritas et densitas cum non
 sint eiusdem rationis sunt sine materia. nec tamen
 inferendum est quod raritas et densitas celi sint acci-
 dentia forme. quia non dicimus celum esse formam:
 sicut nec materiam. sed bene dicitur quod substantia celi est
 que raritatem et densitatem recipit. sicut mate-
 ria raritatem et densitatem horum inferiorum. Sed contra

hanc responsum arguitur. Quia in equocis non
 est comparatio. sed corpora celestia comparantur
 elementis in raritate et densitate ergo etc. minor pars
 per ipsum cometatores ea comparantur co. ut supra.
 vnde dicit quod corpora celestia coicant cum elementis
 in dyaphaneitate etc. Item que habent eundem effectum cau-
 se: non sunt diuersarum rationum. sed raritas et densitas
 in celo habent eundem effectum cum densitate in istis in-
 ferioribus. ergo sunt eiusdem rationis hic et ibi. minor
 probatur. quia ut dicit Auer. ut supra versus me-
 dium corpus profundius vel densius habet maiorem
 actionem: sicut sol que est pars densior orbis. sed istud
 est verum et in istis inferioribus. nam ferrum ignitum
 plus comburit cum sit materia densa: quam stupa igni-
 ta que est materia rarior. ergo etc. Ad primum istorum
 dico patet. Auer. in lib. suo de substantia orbis cap. 2. versus
 finem. quod densitas et raritas in utroque corpore. scilicet
 eterno: et generabili et corruptibili. dicitur sicut prius et
 posterius. sicut corporeitas. ex quo sequitur quod quod
 ipse in sicut celi dicit quod raritas et densitas utrobique
 dicitur equo. quod non intelligit de pura et propria
 equocatione. sed coiter loquitur de equocatione.
 sicut quae fieri potest comparatio. Et tamen sunt alteri rationis
 specificae vel generatrice adeo quod illa diuersitas
 sufficit ad oppositum. quod hic raritas et densitas non
 sunt nec esse possunt sine materia. ibi dicitur necessitate
 sint sine materia. Ad hoc similiter patet. Auer. quod fuit
 aductum supra. in eodem co. xlii. quod accitua possunt
 produci a causa uniuoca et equoca. ut nigredo que
 datur a caliditate quousque: et quousque a frigiditate. et ita
 patet quod effectus accitua potest puenire adiuersis cau-
 sis. et ita licet raritas et densitas eundem habeant effectum
 quod est calefacere in celo et in elementis. non sequitur quod
 hic et ibi sint eiusdem rationis. etc.

Septima dubitatio oritur ex accitibus sensi-
 bilibus que sunt in celo. Accitua. n. sensibilia non sunt
 sine materia. Aristoteles. n. per philosophum. tex. co. lxxx. dicit quod materia
 subiecta forme est causa omnium accituum in ea sicut materia. et
 certum est quod materia subiecta forme est causa propria et adequata
 accituum sensibilibus. quia in rebus abstractis a materia nullum
 est accituum sensibile. et hoc totum plane dicit Auer.
 xij. metha. com. xxv. quod subiecta sunt duobus modis.
 modus vnus in quo in possibile est fugere accitua. et
 alius sine aliquo accitue. scilicet sensibile. primus autem est
 sensibile. secundus est intelligibile hec Auer. Cum ergo
 materia et forma sint causa propria et adequata accituum
 sensibilibus et causa adequata conuertitur cum suo effectum.
 quia simul sunt et non sunt. ergo vbi erit accituum sensi-
 bile ibi erit materia cum forma. et sic oppositum.

Ad hanc dubitationem facile est respondere bene in-
 structis in philosophia Ari. et Aue. Ari. n. xij. metha. tex.
 co. 5. potest diuisionem esse quod triplex est substantia. sensibilis

et insensibilis. et sensibilis est duplex quedam sem-
piterna: et est celum: quedam corruptibilis: ut
plante et animalia. ex hoc habeo quod substantia
sensibilis est variata in duas naturas. in naturam sem-
piternam: et nam corruptibilem. quod accidentia sensibilia per
aliqua dicuntur sensibilia non habent aliquam unam
naturam subiectam. sed habent duas naturas subiectas
secundum Aristoteli. et multum diversas. adeo quod una est cor-
ruptibilis et sic habet materiam. alia de se et sui na-
tura incorruptibilis est. et quam supra probauimus
quod incorruptibile non potest habere materiam: sequitur quod
accidentia sensibilia quoniam sunt cum materia: et quoniam si-
ne materia. Et ideo male accipitur quod accidentia sensi-
bilis non sunt sine materia. Licet autem dicitur. ex philosopho
quod materia et forma sunt causa accidentium sensibilibus. con-
cedatur et cum dicitur quod est causa propria et adequata. hoc
falsum est. quoniam accidentia sensibilia sunt in celo ubi
nulla est materia. Et cum dicitur. quod in rebus abstractis
a materia ut sunt intelligentie non est aliquid acci-
densibile conceditur. ergo solum in rebus materia-
libus sunt accidentia sensibilia negat consequentia.
quod inter pure abstracta que sunt intelligentie: et
matéria que sunt hic: est medium quoddam quod est celum:
et istud non est purus actus cum potentiam habeat mul-
tiplicem: et ad motum: ad quantitatem que potentie non sunt
in intelligentiis. nec est cum materia cum non habeat
potentiam ad corruptionem. et istud est subiectum et
accidentium sensibilibus. et cum dicitur de mente. Quod substantie
sunt duobus modis. dico quod est verum generaliter.
sed unus modus. est duplex. quod in quo sunt accidentia
sensibilia quoddam est habens materiam et corruptibile:
quodam sempiternum nullam habens materiam: ut dixi-
mus ex intentione Aristoteli. Bene verum est et ut dixi-
mus supra aliquantulum. quod accidentia in celo et in istis in-
ferioribus non sunt omnino eiusdem rationis. quod philosophus. et c.

Octava dubitatio est. quia Avero. ponens
dram inter subiectam formam accidentalem et substantialem
in primo libro de anima. dicit quod subiectam formam acci-
dentalem est ens in actu et compositum: subiectam formam
substantialem ens in pura potentia. Sed celum est subiectam
non forme substantialem secundum Avero. sed forme acci-
dentalem ut quantitatis: figure et motus. ista sunt accidentia
ergo subiectam eorum est ens in actu et compositum. tale
autem est celum. ergo celum est compositum: et non corpus
simplex. Et confirmatur quod forma substantialem ad sui esse
requirit materiam. ergo et forme accidentales requirunt
materiam. probatur consequentia quod indigere ad sui
esse materia est ex imperfectione forme. quod per se seorsum
non potest existere. sed secundum sui esse dependet ex
alio: sed imperfectiones sunt forme accidentales: quod substantiales.
ergo maxime materia indigent: et si ultra aliquo
est alio per maiorem eorum imperfectionem indigent.

Quod si dicatur. quod accidentia per maiorem eorum imperfectionem
non indigent per subiectam esse in actu: cum forma substantialem in-
digeat tamen esse in potentia. Contra autem istud subiectam
accidentalem forme est ens in actu. id est compositum ex mate-
ria et forma et sic habet compositum quod celum est compositum
et non simplex: et habens materiam: et non sine ma-
teria. aut est in actu de se: et sic erit totus actus: quia
non secundum aliquid erit potentia: et secundum aliquid erit actus.
sed totum erit actus. quod non poterit esse potentia ad mo-
tum vel ad quantitatem sicut intelligentia que est tota
actu nulli? talium accidentium est susceptiva. Et sic reuer-
titur prima dubitatio. S. Tho. quia ego bene vi-
deo quod est fortior omnibus inductis dubitationibus et in-
ducendis. et ideo non erit in utile ad eas responsionem
aliquid super addere ut minus evidenti dubitationi credatur.

Ad hanc dicendum. quod forme accidentales per subiectam
requirunt ens in actu: non compositum ex materia et forma
de necessitate. quod reperitur celum quod est ens in actu de
se ut dicitur est quod tamen est simplex substantia et nullo pacto
composita. Et ad confirmationem confirmatur dicitur. quod
accidentia que magis dependent ex imperfectione eorum
requirunt ad sui esse ens in actu: cum forme substantiales tamen
ens exigant in potentia. Quando autem additur quod
istud ens in actu: aut est compositum ex materia et for-
ma ita quod sit in actu per formam solum. aut est ens in actu
de se et sui natura: et non per aliquid sui: dico quod de se est
in actu et non per formam. Et cum infertur. Sic erit
totum actus. ergo non in potentia et c. Dico quod sicut non
sequitur angelus vel intelligentia est ens in actu et to-
tum actus. ergo nullam habet potentialitatem. ita non se-
quitur in proposito de celo. Unde ut dicit Avero. quod
in fine libri de substantia orbis. quod materia habet gradus
et potentia et actu habent gradus. quod celum est natura me-
dia inter puram potentiam: et purum actum. Tertium est. n.
quod intelligentia licet sit totum actus secundum te. tamen habet
aliquid potentialitatis. nam forma et essentia angeli com-
paratur ad suum esse sicut potentia ad actum. prima
parte. q. l. ar. 2. ad tertium. et etiam cum suum intel-
ligere non sit eius substantia. quia hoc tantum com-
uenit deo quod est purus actus. ubi supra. q. l. ar. 1.
primo habebit angelus potentiam ad suum intel-
ligere: et eius actionem. Et hoc totum confitetur
Avero. in 3. de anima comento. l. dicit quod sicut se-
nsibile esse dividitur in materiam et formas: sic intel-
ligibile esse oportet dividi in consimilia his duobus
scilicet in aliquod simile forme et in aliquod simi-
le materie. et hoc necesse est in omni intelligen-
tia abstracta que intelligit aliud extra se. Et ideo
declaratum est in prima philosophia quod nulla est forma
liberata a potentia simpliciter nisi prima forma:
quod nihil intelligit extra se. Ecce quod Avero. concordat
tecum quod iter actus: quod sunt totum actus. id est de se in actu.

danſ gradus. ita q̄ ſolum vnum qđ eſt purus ac-
tus nullā habet potentiā. z cetera intelligentie z
ſi ſunt a materia ſeparate z ſunt entia i actu deſe
z totum actus z forme. tñ hñt aliquam potentiā/
litate vt oñſum eſt. z quia celum eſt medium in-
ter ſubſtantias omnino abſtractas: z entia cum
materia. ideo lz ſunt entia in actu de ſe. tñ poten-
tialitate aliquā habebūt et maiorē q̄ intelligen-
tie ſeparate. z ſic poterūt hñe potentiā ad motū
z eē ſubñ q̄ſtitatis ip̄a celeſtia corpa. Uñ nō va-
let ſunt entia i actu de ſe. z totū act⁹: ergo nulla
ineſt eis potētia. inſtātia data eſt d̄ intelligen-
tijs alijs cītra primā. vñ ſunt entia in actu de ſe. i.
non ſunt i actu ſubſtāntiali p̄ formā aliquā ſubālez
informātez materiā. ſz d̄ ſe ſine oī forma i mā ce-
leſtia corpa ſunt i actu. ſz bñ ſunt i potētia ad ac-
tus accidentales q̄r zc.

CNon dubitatio ē. qz Auer. i lib. ſuo d̄ ſubā
orbis cap. 2. dicit q̄ celeſte corpa idiget aia mo-
uente ip̄m i loco: z virtute q̄ nō ſit corpus neqz i
corpe ad largiendū ip̄i pmanētia eternā z motū
eternū. z qđ nō hēt principiū neqz finē. z ſubdit.
Et debes ſcire q̄ iſtud corpus celeſte nō indiget
virtute mouēte i loco tñ. ſz largiēte virtute: inſe
z i ſua ſubā pmanētia eternā. qm̄ z ſi ſimplex
ſit nō hēt potētia i ſe ad corruptōez: tñ eſt finite
actionis neceſſario: qz ē finitay dimensionū z ter-
minatay: ſupficie p̄tinetē ip̄m: z oē tale cū itellectus
poſuerit ip̄m exis p̄ ſe: abiqz eo q̄ aliud lar-
giat ip̄i pmanētiay z eternitate neceſſe ē vt ita
ſit de finitate ſue pmanētie ſic eſt de finitate ſue
actionis. z iō neceſſe ē i intellectu eē potētia lar-
gientem ip̄i pmanētia eternā quēadmodū largif
ip̄i motū p̄p̄tū eternū. hec Aue. ad lram. ex q/
bus appz manifeſte q̄ ſic corpa celeſte. eſt corpa
finitū cū ſit finitay dimensionū. ita ē finite z ter-
minate actionis. i. motōis paſſive. ita q̄ quantū
eſt ex ſe z natura ſua nō eſt mobile in iſinitū. ſed
motu finito z terminato. z ſic ē motōis finite: ita
eſt pmanētie finite q̄ſtus ex ſe ē: qz ita ē de finita-
te ſue pmanētie ſic ē de finitate ſue actōis. Ergo
ſeqtur q̄ ad hoc q̄ ei⁹ pmanētia ſit eterna z mo-
tus eternus q̄ idiget virtute aliq̄ extrinſeca lar-
giēte ſibi z motū eternū: z pmanētia eternā. Ex
quo hētur q̄ celū ex ſe ē defectibile ex q̄ eſt po-
tētie finite: z q̄ ppetuaf aliūde: ſeu ab alio z ex
hoc ſeqtur opio Platonis q̄ icorruptibilitate ce-
li aſcribat voluntati artificis ſi p̄dictōi z nē ei⁹:
z Auice. q̄ dicebat celū eē ptingēs ex ſe z neceſ-
ſariū ab alio. z eſt pō Jo. Dramaticū q̄ arguebat
ex hoc celū eē corruptibile p̄ p̄ipateticos ex q̄
erat potētie finite. oēs aut̄ tales rephendūtur

ab ip̄o Auer. 8. phifi. co. lxxix. z ſo celi co. lxxi.
qz ſic eēt aliqđ corruptibile: qđ nūq̄ corripet.
z natura poſibilis mutaret i naturā neceſſariā:
videt̄ ergo breuiter Aue. z celum ponere de ſe
corruptibile. z ſibi ip̄i p̄dicere: cū in eaz videat̄
pōem incidere quam reprehendit.

CAd hanc dubitationē q̄ i rei veritate idoc-
trina Auer. nō ē pua. Reſpōdeo z dico q̄ Aue.
voluit q̄ celū eēt natura z ſubſtantia ſimplex: z
ita ſine potētia ad corruptōez. z ita deſe z natu-
ra ſua icorruptibile intrinſece p̄ carētiā mē z
p̄rietatis. z iſtud ſemp dixit Aue. quotienſcūqz d̄
iſta mā ē loquutus z nūq̄ ſibi p̄dixit. qn̄ imo hic
in verbis ſuis aductis: qb⁹ vñ dicere q̄ celū eſt
defectibile: plane dicit: corpa aut̄ celeſte qđ eſt
ſimplex z nō tranſmutabile ab aliq̄ extrinſeco: z
poſtea dicit qm̄ z ſi ſimplex ſit: nō hēt potētiā
inſe ad corruptōez. Et ſciuz huius tenuerūt Pla-
to. Auicē. z Jo. grāmaticus q̄ dicebant celum ex
ſui natura z intrinſece eē corruptibile. z ſic poſi-
bile z p̄tingens: nō neceſſariū: niſi extrinſece. Uo-
luit tñ Aue. cuz hoc: q̄ celum eēt formaliter z in-
trinſece icorruptibile. q̄ dependeret eius motus
a primā cā q̄ eſt finis p̄pter quē corpa celeſtia
ab intelligētia effectiue mouent̄. neceſſitas eniz
in reb⁹ naturalib⁹ nō fortuitis ē ex fine. ſo phifi.
tex. co. lxxviii. Corpa q̄ celeſtia iō perpetuo
mouent̄: qz itelligentie ea effectiue mouentes p/
petuo mouent̄ a p̄ vt amato z deſiderato: z tāq̄
a fine vt ppetuo celeſtia corpa moueāt. niſi. n.
eēt finis: nō eſſet agentis actio: qz agens agit p̄
finē. ſo phifi. tex. co. lxxvii. Et ita celum cum ſit ſi-
nite q̄ſtitatis i ſe z finite actionis niſi eēt finis aq̄
eēntialit̄ depēdet nec ppetuo moueret nec hñt
ppetuā pmanētiay. qz nullus effectus naturalis ē
abſolutus a cā finali. lz aliqđ vt eternū ſit abſo-
lutū a cā efficiente: finitas ergo motus: z pmanē-
tie in celo ſm̄ Auer. non ē ex natura intrinſeca ce-
li cū ſit eternus intrinſece z icorruptibile. ſz eſt
extrinſece ex dependentia finis. ſicut dicimus q̄
omnia corrumperentur niſi conſeruentur ap̄ri-
mo. z tamen multa ſunt formaliter icorrupti-
bilia. Nullum autē eſt inconueniens q̄ illud qđ
eſt de ſe icorruptibile formaliter perpetueſt ab
alio finaliter. z hoc dicit Aue. ſed inconueniens
eſſet ſm̄ Auer. q̄ aliquid ab alio perpetuaretur
quod eſſet de ſe intrinſece corruptibile. vt tenuit
Plato z Auicē. Et ideo diximus de mente coruz
celum eſſe compositum ex materia. Sed hoc ma-
gis dilucidabimus infra cum d̄clarabimus co. xli.
xii. metha. in ſo articulo p̄cipali iſtius q̄ſtiōis.
q̄r vide ibi.

Decima dubitatio ē. Cuiusdam doctoris mo-
derni. Qui facit pōem Auero. de simplicitate ce-
li i doctrina Ari. suspectā. Dicit. n. q. Ari. opinio
fuit q. oīo i celo eēt materia. Sed Auero. tenuit
oppm̄ z voluit ostēdere q. ista eēt opinio Ari. z a-
ducit p. cā suspicionis. Quia Ari. p. celi vbi osten-
dit q. celū a natura factū est incorruptibile dicit
q. bene consulta fuit natura cū fecit hoc corpus
gloriosum nō gñabile. neq. corruptibile z remo-
uit ipm̄ a p̄rijs: gñratio. n. z corruptio necessario
sistunt in p̄rijs. p. q. vba hētur q. nō negauit Ari.
eē in celo materia: vt celū sit incorruptibile. sed
p̄rietatē. q. nō sufficit vt celū eēt cōruptibile ma-
teria: s. ēt req̄reret p̄rietatē. Auero. aut̄ ibi expo-
nit q. natura fecit ipm̄ celū sine p̄rietate z mate-
ria. z addit materia: quā nō noiauit Ari. Secūda
cā q. fecit Auero. suspectū eē. q. nullus p̄pate-
ticus vnq̄ dixit aliqd de fantasia Auero. z nullus
posteriorū hoc tenuit ex p̄patecticis. Dix̄ est g.
q. ip̄e solus Auero. ex oībus antiq. z iunioribus
p̄bantibus z insequentibus Aristotelē: ipm̄ intel-
lexerit in hoc: z ceteri oēs aliq. ignorauerint.

Ad istā nouissimā dubitationē z i mō ordine
vltimā cupiens satisfacere p. volo ostēdere. q. lz
Aristo. i. tex. co. xx. primi celi nō noiauerit mate-
ria sed solū p̄ria. tñ remouēdo a celo p̄rietatē de
necessitate remouebit̄ materia. z sic infringem̄
primā cāz suspicionis inducte. Secūdo ostendā ex
alijs locis Ari. h̄ri enucleate pōez Aue. Tertio
dicemus aliqd ad secūdā cāz p̄fate suspicionis. pri-
mo p̄banda est ista p̄ria ne videat̄ Aue. traxisse
Ari. ad mētes suā. in celo nulla ē p̄rietatē. ergo i
celo nō ē materia. q. p̄ria p. p̄bat̄ ab Aue. sic. da-
tu q. i celo nō sit p̄rietatē: z i eo sit materia: z for-
ma aliq. p̄nter i ea. ergo aliqd ociosus i nā. p̄ris
est falsus. g. z aīis. p̄bat̄ p̄ria. forma ē in materia
sine p̄trario. ergo potētia mē i ea ē ociosa. p̄bat̄
p̄ria q. forma sine p̄trario ē incorruptibilis z ma-
teria vt materia ē in potētia ad formā quaz non
hēt. g. potētia illa naturalis mē erit ociosa. ista at̄
p̄ria sup̄ius ēt declarata aliqliter i rōibus p̄tra
Egidii. q. zc. Secūdo p̄bat̄ sic oīs forma i mā
regit̄ qlitatē z dispōes p̄prias. ga aliter q. dlibz
posset eē i qlibet: z nō eēt actus in mā dispōita
p̄tra Ari. fo. de aīa. tex. co. xxiiii. S. qlitati pro-
p̄riū ē h̄re p̄traiū ex lib. p̄ntoz: ergo sic ip̄osibi-
le ē eē materia sine formā: ip̄osibile est esse
formā i materia sine p̄rietate. ex quo ip̄osibile
est formā eē in materia sine qlitatibus p̄prias: q.
necessario z p. se p̄trariūz h̄nt. Tertio arguit̄ ad
idē p̄supponēdo tñ q. p̄trarietas q. ē in materia ē
p̄riuatō z forma: q. vocat̄ p̄bs opposita. iter q. ē

motus. tñ sic in celo nulla est p̄trarietas que est
p̄riuatō z forma opposita p̄riuatōi: ergo ibi nul-
lus ē appetitus naturalis ad aliquā formā. q. ape-
titus ē p̄ p̄riuatōnē. g. ibi nō ē materia. p̄bat̄
p̄ria vltima. q. appetitus naturalis mē est idē rea-
liter cū materia: z passio ei. p̄pria vt tetigim̄
ē in rōibz p̄tra Egidii z declarauim̄. Si ergo
Ari. i. p. celi nō exp̄ssit i celo nō eē materia. dico
q. dicēdo ibi nō eē p̄trarietas ad hoc sequitur nō
eē ibi materia z hoc sufficit testuali. officii at̄ co-
mētātis ē explanare dcā testuātis z sic i hoc ē lau-
dandus: nō iculpādus Auero. Secūdo ostendo
hāc eē pōez Arist. ex alijs locis. nā. viii. metha.
tex. co. xii. exp̄sse hēt q. in rebz gñabilibz z cor-
ruptibilibz est materia. s. i eternis alia rō. forte
enīz qdā nō h̄nt materia. s. nō vult dicē forsan.
vñ i alia trāslatione dicit̄ rectū ē igr̄ vt qdā non
hēant materia. aut nō talē. s. solū fm̄ locū mobi-
lē. ex quo p. q. eā materia negat i celo quā affir-
mat i rebz cōruptibilibz. s. i rebz corruptibilibz
est materia q. ē pura potētia. g. i celo illa nō est:
Itē appz q. dicit̄ solū est ibi materia mobilis s. z
locū. s. tale est ens i actu z nō materia. ergo ibi
nō est materia. q. si ibi eēt p̄pōitū ex materia z
forma nō solū ibi eēt ens i actu z p̄pōitū qd ē s. z
mot. z ibi ēt eēt mā q. eēt subiecta forme subāli
ergo si i celo Ari. posuisset materia falso profec-
to dixisset solū ibi eē materia s. z locū mobilez. z
in tex. co. xiiii. dicit̄ Ari. nec oīs materia est. sed
quoz gñratio est z trāsmutatio ad iuicē. ex q. ar-
guīt̄ sic: q. nō sūt generabilia z trāsmutabilia ad
iuicē: nō habent materia. s. celestia corpa nō sūt
generabilia z trāsmutabilia ad iuicē ergo nō ha-
bent materia. Ex quo apz q. sic i p. celi Ari. ex i
corruptibilitate z trāsmutabilitate celestii corpi
intulit̄ ea nō h̄re p̄riū. ita i. viii. metha. ex eodē
aīte intulit̄ corpa celestia non h̄re materia. ex q.
manifestū est tolli suspitōez in pōitaz Aue. q. di-
xit celū cū p̄trariū nō hēat nō h̄re materia. cū ēt
Ari. ex eodē aīte vtrūq. iferat z pcludat. Et i
ix. metha. tex. co. xvii. dicit̄ q. sol z astra z totūz
celū semp agit z nō ē possibile vt qñqz qescant
p̄ fatigatōez. q. ip̄is nō inest potētia p̄tradictio-
nis. z vult dicere māz q. ē cā q. mouerent̄ z non
mouerent̄. agerēt z nō agerent. cū mā sit poten-
tia p̄tradictionis. z q. p. potentiaz p̄tradictionis
intelligat māz. p. p. ea q. sequitur: dicit̄. n. nā sba
mā z po. nō actu. i. nā mā q. ē subā q. ē po. z nō
act. cā hui. i. ē cā fatigatōis z corruptōis i rebz
corruptibilibz. Lū. n. p. dicit̄ q. po. p̄dictionis
nō ē i stellis declarat. d. nā mā po. z nō actu cā
huiusmodi. ex qb. vbi p. q. a celo nō remouet

contrarietatem vt celum sit infatigabile z incorruptibile s; materia. Itē. xii. metha. tex. co. xxx. probat q; subē separte nō hnt materiā. q; sūt eterne. p̄na at̄ hec nulla eēt pte. q; diceret illā eē nullā. Tertio ad sectidā cām i poite suspitiōis cū dicebatur nullus ex antiqs vel iunioribus phipate ticiis aliqd dixit de fantasia Auer. Dico q; qd antiq; senserit paneis exceptis de qb; Aue. facit mētionē: nos nō hēmus. Moderni aut̄ multi z maximi phantes hāc viā Aue. tenēt. Un̄ Scotus maximus qdē phipateticus: z Auer. inimicus i fo. s. d. xiiii. dicit q; Auer. in libello de sba orbis melius hūit itētionē phit; alij ponētes i celo māz.

Ad primū cū d̄r ois subā zc. dcm̄ est in q̄rta dubitatione contra Auer.

Ad s; cū d̄r oē qd mouet zc. negat maior. z ad pbatōez d̄r q; bene vez ē q; illd qd mouet est ens in actu. s; nō est necessariū q; sit cōpositū ex materia z forma. qualiter autē celū sit ens in actu. dictū est multotiens.

Ad tertium cum dicat accūtia sensibilia zc. Dictum est ad septimā dubitationē p̄tra Auer.

Ad q̄rtū cū d̄r dēlus z ray zc. dcm̄ ē ad sextam dubitationem contra Auer.

Ad q̄ntū d̄r q; i eo qd mouet oz existimare materiā. i. subitātiā aliquā cōporeā q; sit s̄m motus. z accipit large materiā siue p̄ materiā q; est pura potētia: siue q; ē ens i actu. eo mō quo dcm̄ ē celū eē materiā i. viii. ppōe Aue. de subā celi.

Quicqd; Theologi dicāt de natura z subā celi cū oēs fere videātur sentire celū eē cōpōitū ex materia z forma. cū chaos qd p̄tgebat vsq; ad. 3. celū. i. empireū eēt materiā ois; corpora/ liū vt dicebat i p̄cipio qōis arguēdo. De mēte phoz qd dicēdū satis sufficiēter inuestigauimus. Opioez tū Auer. p̄cipue sectati sum; q; magis Aristotelica visa ē. z pho naturali cōuenientior. vt i rōibus aductis apparuit q; maxime urgent. z nulle extāt aduersarioz rōes: q; nos defacili nō soluerim; z sic sit finis primī articuli.

Quātū ad s̄m articulū vtz celū sit aiātū. iā dcm̄ ē q; nō: cū sit d̄terminatū ip̄z nō eē p̄pōitū. S; q; multa extāt dcm̄ Aristo. q; affirmatiuā p̄te sonare vidētur: pp̄ q; posset aliquis de p̄ articulo rōnabiliter suspicari. iō q̄rē z p̄ modū qōis inuestigare volumus.

TRUM Corpora celestia sunt aiata. i. qua qōe sic p̄cedam p̄ recitabo multoz opiones i hoc. Secūdo id subtili; i doctrina Ari. quid. s. ip̄e z Auer. senserit p̄scrutabimur. Quo ad primum.

Caldei q; antiquissimi fuerūt phantes pp̄ q̄rtū

antiquitates Arist. eos vocat p̄res. xii. metha. tex. co. li. i p̄cipio. crediderūt cōpa celestia eē aiata z eē dos. pp̄ qd Auepace i suo sup. viii. lib. phisi. refert de istis q; pp̄ hoc hebebāt ex lege mūdus esse eternum: z celos eternos.

Xenocrates p̄discipul; Ari. dixit. viii. eē de os. vii. orbef erraticaz stellaz. viii. celū stellatū.

Anaxagoras vt scribit Augustinus. viii. de ciui. dei factus ē reus apud Atheniēses asserens solem esse lapidē ardentem: z negans eē corpus aliquod animatum z diuinū.

Platonici plane oēs celestia corpora aiata esse professi sunt.

Pythagorici eēt mūdū aiātū eē aiātū itelligibile: rotundū: mediā terrā cōtinētē.

Auicēna quoq; qdlib; celū ponit eē aiātū aiā pp̄ria iformante materiā: nā cū ip̄e posuerit verā materiā i celo. z materiā nō possit esse sine forma: formā dixit i celo eē aiāz. z sic celū cōpōi ex materia z forma q; ē aiā: ex quo seq̄r celū eē cōp; aiātū. z aiā qdā. vltra quā aiāz vnicuiq; celo pp̄ria: i quolibet orbe voluit eē vnā itelligētiā sepatā q; ip̄z celū moueret i rōe finis sic aiātū z desideratū. Quia itelligētia p̄ima q; est deus nec in rōe efficiētis mouet: nec in rōe finis. Eius aut̄ rōes ponemus infra: z dissoluemus.

Origenes eēt ferē tenuisse hāc opioē. q; eēt celestia corpora aiata z q; maiorē p̄stat fidē exponēs illd ecc. p̄ lustras vniuersa p̄ circuitū p̄git sp̄s.

Hieronymus idem sentire videtur.

Augustinus aut̄ q̄nq; v̄r sensisse celū aiātum: q̄nq; id dubitasse. sensisse id videt̄ i fo sup. gen. cap. vltimo. z p̄ retractationū cap. xviii. vbi facies mētōez d̄ eo qd cap. v. d̄r Celos (iq̄t) eē aiatos libris sanctis: siue veteris: siue noui testa. nullo mō pōt eē aduersum. z ibi apte v̄r dicere celū h̄re aiāz. In ench. aut̄ cap. xlii. vel. xliii. dubitatie loq̄tur. nec iqt illd certū h̄eo vtz ad ciuitatē supnā p̄tineat sol z luna: z aiata sidera: q̄uis nō nulla corpora lucentia nō tñ itelligētia videāt. z vt ibidē d̄r. Si sint aiata corpora celestia eoz anime ad societatem angeloz pertinent.

Contrariū at̄ hui; oēs illi antiq; phi tenuerūt: q; posuerūt celū eē aliqd elem̄toz. de qb; i p̄cipio qōis dcm̄ ē. elem̄ta. n. null; posuit aiata.

Anaxagoras eēt hoc plane negauit vt diximus: nō consentiens dictis vulgarū z fidei atheniensū q; celi essent animati.

Plato quoq; aiāz in celo posuit: sed cū teneat celū eē elem̄tū nō pōt dicere q; illa aiā isit celo in rōe informātis z p̄ficiētis materiā. s; i rōe mouētis solū: sicut d̄ aiā itellectiua hois dixit q; erat

vnita p contactum virtutis tantum z in ratione motoris. Uerz de itelligētia mouēte celū dicit qz aia cell ē in qualibet pte celi z vbiqz i celo. z iō celuz circularitē mouet: z p oēs sui ptes vt scribit Notinus lib. fo de motu celi cap. p. hoc vī repugnare ei qd ex intētionē ei? dicitur itelligētia. s. aplicari celo solū in rōe motoris. qz motor nō ē necē qz sit inq̄libz pte moti: s. sufficit sit i vna tm̄ z sic ceteras oēs moueat. ppriū. n. hoc vī eē aie pficiētis māz: vt sit inq̄libet pte corpis: qz nō solū pficit totū: s. ēt qualibet ei? pte. z iō sic recedēte aia nō dī aial nisi equoce: ita dī d manu z oculo fo de aia tex. co. ix. z sic vī i hoc dcm̄ Platonis ambiguū. s. plures i hoc p̄sentiat qz aia sit i celo fm̄ platonē vt motor tm̄. z ita celū non erit animatum formaliter.

Ex nostris autē Theo. Damascenus lib. fo ad p̄positū dicit: nullus animatos celos vel luminaria existimet: i aiatū. n. sunt z i sensibiles.

Astrologoz ēt qdā celestia corpa aiaa eē asseruerūt. vt Ptholomeus. z Albumasaratzqz faeles. Qd et alī confirmat: deridēs illos ex scia Ptolomei q dicit celestia corpa nō viuer: pp ea qz nō more aialū n̄oz vagabūda p errēt. nam vna cū Ptholomeo ait ea optimū motum semel electū p̄petuo p̄seruar. Aratus ēt z Malli? itidē de celestibus corpib? arbitratur. hoz aut rōnes sunt tales: celi agūt i aiaz: ergo z aiaz h̄nt. quia ipossibile ē vt cōpus absqz aia in aiaz agat. sc̄do multa sūt accētia aie q̄ a celestib? corpib? i aiaz infundūtur. vt sapiētia z prudētia zc. hec aut oia descripta eē oppz i celestib? ais. Si. n. negerēt celestia corpa viuer: fateri necesse eēt corpeas eoz naturas nihil apud nos efficere: q̄ q̄ elemētalium corpoz ministerio p̄duci possunt. ideoqz solas corporozum qualitates asserre.

Algazel aut ex hebreis. z rabbi Moyses. z Isaac p̄hs hebreus z alij multi de sapiētibus arabum celestia corpora dixerunt esse animata.

Qui tenuerunt munduz animatum: etiā sunt in parte hac suspecti: qz nō videtur qz si mundus sit animal. qz celum quod est nobilissima mundi pars sit in animatum.

Hij autem fuerunt plures. vt Licero in lib. d̄ essentia mundi vbi plane dicit mundū esse animal. q̄uis in lib. de natura deoz clare dicat mundum neqz animatum esse neqz sapientem.

Orpheus autem huius fuisse opinionis ab Eusebio refertur lib. 3. de euāgelica p̄paratione. imaginabat. n. mundū esse deū Jovez cuius dei: partes mūdi dicit eē mēbra. ita vt celū sit caput elemēta sint corpus: oculi eius sol z luna.

Stoici etiā q̄ plures: vt Possidoni? Crispus: z Apollodoni mundum dixerunt aial esse. Sic at animal vt sit substrātia animata sensibilis. principale autem mundi dicunt celum.

Licero lib. de somno Sciptōis habet qz stel le rotunde z globose sint diuinis mentib? aiate. vbi Macrobius dicit qz mens diuina illa corpa: celos. s. animata: in inferiora vero ac terrena de: generans: fragilitatem corpoz caducorū dephendit: merā diuinitatē mentis substinere nō posse.

Sz postq̄ vidimus diuersas opiniones antiquoz q̄ huic rei dubietatē n̄ pauca asserūt: nūc volo id videamus ex intētiōe Aristo. cuius scia bene discussa totum negotium patefaciet.

Querit ergo qd hic senserit Aristo. z Quer. sint corpa celestia animata an sine anima. Et p̄batur qz sint animata per multas rōes.

Prima rō. Aristo. xij. metha. tex. co. xxxvi. de primo motore dicit qz mouet sicut amatum z desideratū. z loq̄tur de motionē celoz. ergo celi sunt amates z desiderantes. ergo animati.

Secunda rō. omne animal est animatum. s. celum est animal. p̄bat minor per p̄m. iij. topi corz cap. 3. vbi distinguit aial imortale z in imortale. qd etiā voluit Porphiri? in Isagogis suis.

Tertia ratio. omne illud qd habet dextrum z sinistrum ante z retro est animatum. sed celum est huiusmodi. maior est p̄bi fo celi tex. comē. ix. vbi dicit. p̄pter quod non in omni corpore: sursum deorsum: dextrū z sinistrum z anterius z posterius q̄rendū. s. quectūqz h̄nt motus principitū i ipis sunt aiaa entia. minor p̄z ibi tex. co. xij.

Quarta rō. omne qd mouet pp̄ motū z nō pp̄ locū est aiatuz. celū ē huiusmodi. q̄ zc. maior z minor ē Quer. i lib. destructio. d. vbi loq̄ns d̄ p̄p̄ateticis sic dicit. s. positio eoz q̄a ē qz motū s. motū circularē nō q̄rit p̄ ipz motū: locū. s. q̄rit motū met circularē. qz at est tale: motor ei? necessario ē aia nō nā. z loq̄tur d̄ motu celi. Qd ergo mouet a nā sine cognitōe mouet vt acgrat locū q̄ hito cessat motus vt videmus in grauibz z leuibz. s. cū celuz moueat nō pp̄ locuz aliq̄ agrendum: s. pp̄ ip̄met motum: mouet ab aliquo cognoscente z ap̄petente motum. qz nā mouet pp̄ getem z quies est finis motus naturalis. cognoscens autē z ap̄petens est anima ergo zc. z istud explicat verbis Auerrois. xij. metha. co. xxxvii. circa principium. vbi dicit z ex hoc quidez appz bene: hec corpora esse animata: z qz nō habent de virtutibus anime: nisi intellectuz z virtutē de sideratiuam: que mouet in loco. z loq̄it de corpozibus celestibus.

¶ Quinto corpus quod est nobilius oibus cor-
poribus animatis est animatum: s; corpus celeste
est nobilius corporibus oibus animatis q; sunt hic.
ergo zc. maior z minor est Auer. fo. celi co. lxi.

¶ Sexto qd; intelligit z appetit e; aiatur: s; celum
est huiusmodi. maior e; nota minor e; Auer. i. lib.
de sba orbis: vbi dicit q; celum intelligit hac itellige-
tia: z e; snia Ari. in fo. d; aia tex. co. xv. vbi hct q;
vegetatiuum e; possibile separari ab alijs gradib; ani-
matoz. alij aut; ab ipso e; impossibile in reb; mortali-
b;: vbi inuit alios separari posse a vegetatiuo i ani-
matis imortalib;. vbi Auer. dicit. z dixit hoc q;
corpa celestia manifeste vident; intelliger; z mo-
ueri. sed non nutriri neq; sentire.

¶ Septimo. qd; e; ca; vt alia viuat e; viuus z ani-
matus. s; celum e; huiusmodi. g. maior e; p; poste. pp
vnuq; tale z illud magis. z fo. metha. tex. co.
iij. minor e; phi. viii. phi. tex. co. primi. z ista e; ro
astrologoz vt dictum est.

¶ Octauo. Illud qd; stat ex corpe z aia: q; fa-
cit cu; corpore vnu numero: e; formaliter aiatur.
celum e; huiusmodi. g. zc. maior e; nota. q; corpus z
aia sepata no; sunt vnu numero. minor e; Auer. fo.
celi co. 3. vbi dicit. Recipies. n. illa; formaz z adu-
natu; cu; ea e; corpus celeste ad qd; psequitur di-
uisiones corporales z alia accntia q; in eo iue-
niuntur. z io; forma z formatu; sunt i eo ides; numero.

¶ Nono. Qd; mouet ad plures d;as pois est
aiatur. Celum e; huiusmodi. g. zc. maior e; phi. q; per
illa; ppdes; i. 2. lib. de aia tex. co. xiiij. pbat q; ve-
getabilia viuunt z sunt aiata: q; mouet; s; cremetu;
z de cremetu; supius z inferius. minor hctur. z. celi
tex. co. lvij. z. lxx. vbi declaratur q; oes orbis q;
mouet; stella; vna. i. sphaere erraticaz; stellaz; mo-
uet; ab. viij. sphaere e;rio suis motib;. na; cu; oes
tales motib; pprijs moueant; ab occidete in oriens
a sphaere p;inete mouet; ab oriete in occides.

¶ Decimo. Illud qd; mouet; ex se e; aial. Celum
aut; mouet; ex se g. maior e; phi. viij. phi. tex. co.
xxix. vbi hctur q; graua z leuia no; mouetur ase-
ipis. q; aialis e; z aiatoz; ppriu; mino; ho; e; i eode;
viii. tex. co. liij. vbi Auer. dicit q; mota ex se q; sunt
hic: sunt mota ex se p; accns. z motor ex se e;ntia
liter no; iuenit; nisi i corporibus celestibus.

¶ Undecimo. Illud qd; mouet; motu regulari
z vniiformi e; aiatur. celum aut; est huiusmodi. maior
deklaraf; q; no; pp aliud motus elemeti e; i regu-
laris cu; sit velocior i sine q; in principio. vt p; de
grani naturaliter moto nisi q; est motus in aiati.
minor aut; e; phi. viij. phisicoz; tex. co. lxxiiij.

¶ Duodecimo. Tertiu; e; q; celum mouet; ab itelli-
gentia. z q; illa itelligentia e; act;. arguo g; sic. ex p

pria materia z actu fit vnu p se. nam non est alia
ro; q; ex duobus fiat vnu: nisi q; hoc est ma; illud
vero actus. viij. metha. tex. co. xv. Sed celum est
propria materia ipsius itelligentie. na; vnuq; actus
in ppria materia natus e; fieri. z. d; aia tex.
co. xxvi. ergo celum est formaliter animatum.

¶ Tertiodecimo. Nihil agit nisi fm q; e; i actu
tertio phi. tex. co. xvij. s; celum agit motu cu; celum
moueat se vt diximus ex. viij. phi. tex. co. liij. z no;
agit motu nisi p; itelligentia. ergo p; illa e; i actu.
ergo illa dat sibi e; actu. ergo aia z forma eius.

¶ Quartodecimo. Opatio vna no; e; nisi entis
z vnus. s; celi z itelligentie e; opatio vna: q; mo-
tus. ergo celum z itelligentia sunt ens vnu. ergo zc.

¶ Quintodecimo. Nobilitatis corporis nobi-
lior e; forma. celum e; nobilissimu; oiu; corpoz; q; sunt
hic. g. ei; e; forma nobilior q;cuq; forma isto; i fe-
rior. huius aute; forma est aia. z ista ro; habetur
fo. celi tex. co. lxi.

¶ Sextodecimo. Corpa celestia mouetur natu-
raliter. Sed mot; nalis e; cuius p;icipiu; est itra.
ergo corpa celestia hnt; p;incipiu; motus itra.
sed p;icipiu; talis motus e; aia. ergo zc. maior p;ri-
mi fillogismi. e; phi. p; celi tex. co. lxxxi. mino; ho;
hctur in fo. phi. tex. co. 3. z. viij. eiusde; tex. co. 3i.

¶ Decimo septimo. Quod mouet; motu circu-
lari e; aiatur. celum e; huiusmodi. ergo zc. maior fuit
p; Democriti z Platonis vt refert Ari. p; de aia
tex. co. xlv. z ea; p;firmat Auer. i. lib. d; sba orbis
dicit q; motus nalis aie e; circularis: motus aut; e;
corpoz; naturalis est rectus. z hct; ibi q; mot; cir-
cularis fit pprie anime fm q; est anima.

¶ Decimo octauo. Est exp;sa hec snia Aue. fo.
celi co. iij. vbi dicit sermo isto; e; similis sermoni
dicentis q; celum hct; aiaz. q; mouet; hoc motu. z ite;
debat dicere q; q;uis sermo isto; e; verus. s. q; ce-
lum est animatu;. tamen ro; eoz; non est vera.

¶ Decimo nono. Aristote. fo. celi tex. co. xiiij.
dicit. Celum autem est animatum z habet motus
p;incipiu;. z ibi Auer. vult (inquit) accipere pro
constanti causam propter quam habet dextrum
z sinistrum. s. esse animatum.

¶ Vigesimo. Aristo. fo. etiam celi tex. co. lxi.
intra;latioe arabica. Nos (inquit) no; intelligi-
mus hec corpa nobilia z opinamur ea e; tnu; cor-
pora: z hnt; nobilitatem z ordinem sine anima.
Dicamus ergo q; o; nos intelligere ea e; viuia:
z habere actionem animalem. Et ibi Auer. non
opinamur (inquit) q; ista corpa sint tatum cor-
pora: sine anima opinado ea e; nobilioza omni-
bus corporibus que sunt hic. quoniam necesse e;
vt nobili; aiato sit aiatur; necessario. hec Auer.

Conpositum autem huius apparet in doctrina philosophicorum rationibus et auctoritatibus. Prima ratio. Si celum esset animatum aut anima vegetativa: aut sensitiva: aut sensus locum motiva: aut intellectiva: sed nulla istarum est celum formaliter animatum. In nullo pacto animatum erit. maior apparet per doctrinam. 2. lib. de anima text. co. 13. minor probatur per de anima vegetativa nam si esset animatum anima vegetativa. haberet operationes anime vegetative. que sunt nutrire augere: et generare sibi simile. ut patet per hoc eiusdem text. co. xxiii. patet autem quod celestia corpora non nutriuntur: nisi fabulose dicamus cum quibusdam quod nutriuntur celum vaporibus ex aqua eleuatis ut possit dominus stoicus sensit. dixit. nam in sexto lib. de ratione neque quod sol nutriuntur ex mari magno eo quod sit intellectualis vapor. Luna vero ex portabilibus vendis. quod sit permixta aeri: nec augetur ut demonstratum est in per celi text. co. xx. neque generat celum: quod ubi supra celum est igneabile. Secundo probatur de anima sensitiva. quod omnia organa potentiarum sensitivarum requirunt determinata proportionem sensus commixtionem aliquam elementorum. corpora autem celestia ostensum est per Aristotelis quod non habent naturam elementorum. tertio probatur quod non habet locum motiva. quod si sic moueretur a se motu progressiuo quod est proprium animalium. viij. phisico. text. co. xxix. et sic frustra esset natura et otiose egisset non danda instrumenta celo motus progressiuo ut dicit Aristoteles. 2. celi text. co. l. quarto probatur quod non est intellectiva. quod intellectiva id corpori vniuersi ut per sensus et fantasmatum sibi intellectus operationes subministratur. cum intelligere non exerceat per corpus in celo autem ut probatum est non est sensus generis. tunc si non posset ibi esse intellectiva sine sensu. ut habet Aristoteles. tertio de anima text. co. lxiij.

Secunda ratio. Si celum esset animatum. aut ergo erit essentialiter anima tamen et hoc intellectiva. quod philosophi ponentes in celo animas non posuerunt ibi nisi intellectiva et sic cum celum sit quantum: anima intellectiva esset formaliter quanta. et extensa. aut propter animas que de essentia celi: erit ibi aliquid aliud perfectibile per animas: hoc autem non potest esse nisi materia pura et pura potentia passiva. quod forma sensibilis non aduenit nisi entium in pura potentia hoc de anima co. liij. Cuius oppositum est probatum in per articulo istius quodis. et ita concludendum celum non esse formaliter animatum.

Tertia ratio. Quod corpus formaliter animatum est organicum. celum non est organicum. quod non est animatum. maior est philosophi. 2. de anima text. co. vi. nam anima non est actus et perfectio cuiuscumque corporis indifferenter. sed est perfectio corporis organici. et quanto forma est nobilior tanto plura organa requirit in corpore cuius est actus. ex eo quod plures habent operationes: que per singula organa exercentur. minor est de se euidenter. et ratio probatur eadem. quod organa sunt conplexione et proprie elementorum differentia. que in celo esse non possunt.

Quarta ratio. Omne corpus animatum anima intellectiva est homo. Sed celum non est homo aliquis. generis 2c. maior patet. quod anima intellectiva est forma specifica hominis. et est propria ita ut impossibile sit animas intellectivas esse in corpore. et illud non esse hominem: cum forma sit quantitas rei et quodquod erat esse. et vniuersum quodquod sit tale per suam formam. minor probatur. quod corruptibile et incorruptibile differunt plusquam genere. x. metha. text. co. ult. tunc. celum autem est incorruptibile. homo hic corruptibilis. generis hic et illud non sunt eiusdem generis. ergo non eiusdem speciei. ergo celum non est homo. Dices quod corruptibile et incorruptibile differunt plusquam genere phisico non logico et spirituali ut contra dicitur solet. Contra tamen quia Auerroes ibi dicit exponendo quod corruptibile et incorruptibile sunt species diuerse. et quod est tale non collocatur sub eodem genere. scilicet per Aristoteli. tamen quod Aristoteles arguit ibi per Platonem qui ponebat rem sensibilem et ideam eius incorruptibilem sub eodem genere: et natura: ergo intelligitur de genere logico. Dices quod celum est animatum anima intellectiva sed alterius rationis ab anima intellectiva hominis. et sic facit compositum animatum alterius rationis ab homine. Contra istam animas nunquam inuenit Aristoteles. quod tamen. quantum ad genera anime ab eo iuncta sunt. hoc lib. de anima ut de deum est. sic. n. cent quinquaginta. quod non est dicendum celum esse formaliter animatum.

Ista quoque est doctrina Aristoteli. magna habet dubietatem. quod ut recitauimus Aristoteles multoties dicit celum esse animatum. et oppositum ab eo deum vel qualiter intelligendum sit non reperitur inueniuntur. Adeo ut. S. Thome. super hoc lib. de celo et mundo imponat Aristoteles. et voluisse corpora celestia esse animata. Et Alexander Amphrodisiensis dicit quod Aristoteles. stellas non vocauit animalia: quod sensitivum constituit animalia in celestibus autem non est sensus vniuersum non dicitur animalia nisi equoquod per quanto habent animam intellectivam.

Simplicius autem in commento suo vult clare velle quod celum sit animatum et habet esse sensum: non autem esse sensus exteriores: sed ex illis tres tamen dicit esse in celo. scilicet auditum: visum: et olfactum. Ducus autem magis materiales excludit. scilicet tactum: et gustum.

Auerroes autem precipuus Aristoteles. interpretatur. celum in animatum posuit. Quod omnes nostri latini in hoc merito imitantur. ut autem obiecta quodam eius facile dissoluantur et veritas clarior fiat.

Premittendum primo iuxta doctrinam ipsam Aristotelicam. quod celum quantum sit corpus et mobile ut videmus habet motorem ipsum mouentem: quod est distinctus a moto. quia simplex non potest se mouere. viij. phisico. text. comentum. xxx. Motor enim debet esse distinctus a mobili aut secundum esse et definitionem: aut secundum definitionem tantum. inquit Auerroes. Cum ergo celum sit corpus simplex omnino: magis etiam quam elementa

que sunt composita ex materia et forma et sic substantia composita: cum celum sit substantia simplex ut est determinatum in primo articulo istius quodis. non poterit moueri a se. ut quidam dicunt de elementis ex quo illa possunt diuidi in motum et motum: sed in celo quod est omnino simplex in substantia omnino respicit aliud ab eo distinctum: quod ipsum moueat. et sic omnino aduenire motum separatim secundum esse a celo: quod celum moueat.

Premittendum. scilicet quod iste motor qui mouet celum et separatus a celo secundum esse est substantia abstracta a materia et magnitudine omnino. hanc propter quod probauit Aristoteles. viii. philosophi. text. co. lxxviii. quod est impossibile motum esse existentem in magnitudine et sic finitum posse mouere tempore infinito. et hoc Aristoteles habet conclusionem probauerit ibi de primo motore terminum. quod terminum omnes alii motores orbium mouent per tempus infinitum: necesse est de eis accipere. quod non habent magnitudinem: quod est conclusio in fine eiusdem. viii. et xij. methaphisicorum. co. iiii. et in multis alijs locis habet proposita a Aristotele.

Premittendum. 3. quod substantia separata a materia est forma intelligens. vnde Aristoteles. i. 3. de anima. ut intellectus intelligat ponit ipsum esse in mixtum cum materia. text. co. iiii. et eodem. 3. text. co. xv. soluens dubitationem motum in text. co. is. procedit quod inseparatis a materia idem est intelligens et id quod intelligit et probauit in xi. methaphisicorum. quod omnis forma que non est in magnitudine mouet intellectum. Quer. ppea. xij. methaphisicorum. co. xxxvi. in libro inquit de anima declaratum est formas abstractas esse intellectus. quapp hoc mouens est intellectus. Et ratio ibi subdit Quer. quod motores orbium non mouent nisi quia intelligunt ex se: quod perfectio et substantia eorum est in motu.

Premittendum. 4. quod vnicuique mobile in celestibus corporibus habet motum proprium vel sibi appropriatum. hoc habet philosophus. xij. methaphisicorum. co. xliij. vbi ponit quod vnicuique erraticorum orbium ultra primum mobile quod ponit celum stellarum fixarum habet suum motum. quod est substantia eterna. et in mobilis. et concludit quod necesse est ut substantie separate sint sed numerum orbium. et text. co. xlviij. demonstrat quod non possunt esse plures.

Ex istis sic premissis et declaratis in doctrina Aristotele. infero primum. quod vnicuique orbis habet vnum motum: quod est anima et intellectus. Secundo infero. quod cum illa anima que mouet celum non sit in magnitudine ut ostensus est in hoc notabili imo sit ab omni magnitudine separata. non potest ipsum celum formaliter animare. Et istud est quod principialiter queramus. vtrum celum esse animatum. ita quod intelligens que mouet celum sit forma celi informans celum et dicit sibi esse animatum. nam propter ipsas intelligentias: que celum mouet non ponimus aliquam aliam animam in celo. et ad quod? imo celum seclusa illa intelligentia separata. est substantia simplex ut dictum est et determinatum est. quod at illa intelligentia non possit celum animare. probatur quibusdam rationibus.

Prima ratio. Illa forma que est de se vel per se subsistens non potest informare celum: sed illa intelligentia est huiusmodi. ergo et maior est evidens: quia forma que dat esse rei. et perficit materias. ordinat per se ad esse totius quod est actus simpliciter compositi: ordinat autem ad esse ipsius forme participatiue. ergo illa forma non est per se subsistens cuius esse est participatiue in toto. ergo repugnat formam per se subsistere et informare aliud: quia esse per se subsistens: et non per se subsistens. minor probatur quia illa intelligentia est in sua specie perfecta sic est in sua natura vnicuique quod dicitur malis. quia est species substantie incorporee. motus species sunt per se subsistentes: et non alteri inherentes. vnde Quer. viii. philosophi. co. liij. anima animatum constituit per suum substantiam quod mouet. sed istud principium non constituit per quod mouet ab ipso.

Secunda ratio. forma que perficit et informat materiam facit vnum per se. ita quod est vnum compositum resultat ex materia illa et forma illa. sed ex celo et intelligentia non potest fieri vnum per se. ergo et minor probatur. quia ex duobus extrinsecis in actu non potest fieri vnum per se: cum tota ratio vnum per se sit: quia hoc est potentia illud actus. viii. methaphisicorum. co. xv. Est autem celum substantia actu de se ut est determinatum in primo articulo. et intelligentia est per se actu subsistens ut patuit in precedenti ratione ergo et.

Tertia ratio. si intelligentia separata informaret materiam ut puta celum sequerentur duo inconuenientia prima quod ipsa moueret saltim per accidens. sed quod non perpetuo moueret orbem. primum est per Aristoteles. viii. philosophi. text. co. liij. secundum est per totam philosophiam eius. probatur prima ratio. quia per hoc forme animatum mouetur per accidens: quia sunt forme corporum que mouent per se: et de hac forma loquitur Aristoteles. quod nulla est operatio que non sit totius coniuncti. per de anima text. co. xliij. Secunda ratio probatur. quia sic illa forma esset in magnitudine finita. et sic esset motus finitus: impossibile est autem motum finitum mouere aliquid infinitum vel aliquid finitum tempore infinito. viii. philosophi. text. co. lxxviii.

Quarta ratio. ad hoc sit ista. forma informans materiam suam per informat totam materiam: ita quod perficit quilibet eius partem. quia non solum est perfectio totius sed cuiuslibet partis: et id recedente anima sic non dicitur anima et homo nisi equo ce si recedat a toto: ita si recedat ab oculo vel manu non dicitur manus vel oculus nisi equo ce. hoc de anima: cuius signum est quod nulla pars corporis habet propriam operationem anima recedente: cum tamen retinens formam retineat operationes illius. ista propter quod cum sua declaratione sic stante accipio sub eam minorem. Sed angelus vel intelligentia non est in quibus parte celi ergo et minor apparet per philosophum. viii. philosophi. vbi inquit. vtrum intelligentia mouens celum sit in centro orbis vel in circumferentia. et respondens dicit. quod ibi est vbi actio eius magis apparet. actio autem eius apparet magis in circumferentia: quia in centro. ergo est in circumferentia et in hoc celi co. lv. dicit Quer. quod motus est in oriente in celo.

fic autem vnitur celo vt motor tantum. quia satis est vt motor tantum fit in vna parte per quam alias moueat. ergo intelligentia non aiat celum neq; ipm pficit sbaliter dando ei esse animatum. Relinqtur ergo q; si intelligentia pficit ipm celu pficiat ipm solu accidentaliter dando ei motu. Et istud vt dicere Auer. i. lib. suo de suba orbis cap. iiii. Aia celi no e (iq; admixta me. vult dicere p in formatione. s; aia corporis eterni: ita vt ista aia no sit abstracta a corpe suo. q; s. ei asistit ipz mouedo. z cu hoc sepata ab ipo inq; istud corpus no idiget ipa: q; est pmanes p se. Ecce q; Auer. vult q; sit aia celi: ei vnita p opatione no at per i formatione: ita vt celu suu ee heat ab itelligetia. Et ita lz celu heat aiaz q; ipz tagit p p; tactu vir/ tuti z ab ea recipit motu. z pfectione accitale: n; ppea het aiaz ipm iformatez: z daretz sibi ee for/ male z specificu. Et ita dicere possumus ee celu aiatum quoq; mo aia. s. sibi iherete vel asistete z no aia ipm iformate. z e aiatuz extrinsece sic na uis si i tus heat nauti. no intrinsece z formaliter. prima aiatione pcedit Aristo. vbicuz dicit celu aiatu. z hac pte roes ad pte affirmatiua facte co cludut. z ita soluta e qd. z explanata e opio Ari.

Sed hic insurgunt dubitationes. ex dictis Aristo. z Auer. ptra istam determinationem.

Prima dubitatio e. Quia Ari. viii. phi. tex. co. lii. pcedit q; motores orbium inferiorum: z citra pri mu mouetur p accis z si no a se saltu ab altero. cu primus motor sit oio imobilis z p se z p accis. z totus pcessus Aristo. i. viii. phi. e q; e deuenire ad vnu primu qd ita mouet qd nullo pacto moueat. z no pbat nisi de vno. q; alij motores saltu vident moueri p accis. Et ad hoc videt facere tex. co. xliii. xij. metha. vbi ta Aristo. q; Auer. di cut q; primu pncipiū necesse e ee imobile z p se z p accis. de alijs aut motorib; dicit q; latioruz aliaz necesse e vnaquaq; moueri ab imobili s; se: z sempiterno. z no dicit fm accis. q; vt velle q; saltu moueat s; accis. Itē Auer. xij. metha. co. 36. mouet dubitatione vū est q; motores alij secūdi mouetur cu p motu nihil acqrāt sibi z s; dices. Dicam; igr q; no mouet nisi q; itelligit ex se q; pfectio z sba eoz e i motu sicut facit illud qd mouet ad pfluandā suā sanitatē. q; scit q; sua sanitas no pseruat nisi i motu: ista sba clare dicit q; mo tores mouent. z ex^m indicat. q; san^o passue mouet ad pseruandā suā sanitatē. q; motores passue mouent ad pseruandā suā pfectionē. Ex his arguo sic. ois forma q; mouet et p accis p motu corpis est forma informas z pficiens illud corpus. s; itelli gentia q; mouet celu mouet saltu p accis. q; e for

ma illius. z sic celum erit formaliter animatū.

Secūda dubitatio est accepta ab Auer. xij. metha. co. xli. vbi formādo roes Ari. q; pbat pri mu motore no esse corpus: neq; virtute in corpe in secūda figura sic primus motor habet poten/ tia infinita: oē corp; vel potētia in corpore e fini ti. q; primus motor no est corp; neq; potentia i corpe. z paucis iterspositis: q; dixerat q; primus motor het potentia infinita: mouet dubiu. Si. n. primus motor het potentia infinita: z ei^o actio sit infinita: tūc necesse est: vt ipm mobile moueat i non tpe. z pntia p demōstratione facta i. viii. phi. ab Ari. tex. co. lxxix. z rñdens ad istā dubitationem dicit. Et dissolutio e q; iste motus pponit ex duo bus motorib;. quoz vnus est finite motionis z e aia exis i eo. z alter est infinite motiois. z est po/ tentia q; no e in mā. Et tūc dissoluit qd dices. s; ergo qd mouet a potentia finita mouet i tpe. z fm q; mouet a potentia q; no est i mā het eterni tatē motus z pntitatez. ex ista itaq; solutione: qliscūq; sit heo ex doctrina Auer. q; celu: seclu/ sa intelligentia prima: aqua het pntitate z ppe tutatē mot;: het alia formā aqua het q; simplicif moueat z finite moueat. z q; ista forma est aia (dicit. n.) z est aia existens i eo: z q; ista aia est exis in celo z est in mā. q; ex opposito dicit de primo motore q; e potentia q; no est in materia. Ltū ergo celu heat formā existentē in eo vt i mā z sit hec forma aia segtur q; celum sit formaliter aiatuz. z loqtur d; primo mobili. z ista e maxima dubitatio. q; vt clare dicere q; prima spha est aiata pp qd i p d celo forte Albertus mot; dicit Aristo phipateticoz pnceps z insectator eius Auer. z Rabbi Moyses: z multi alij phipatetici senserū q; spha prima viuit.

Tertia dubitatio e hic inducta ab Auic. pla cuit ea no negligere: ex q; Auic. i hoc videt paz discesisse a doctrina Aristo. vt videbit. z io ista dubitatio est fortissima. Dicit. n. Auicen. q; pter intelligentia sepata q; est itellectualis z actius: z q; p motu sui orbis efficit formas. s. in istis inferio ribus oz ponere in quocūq; orbe vna animā ma terialem que habeat virtutem imaginatiuaz: vl/ tra appetitum z desiderium. que cum sit materia lis inforinat materiam celi: z inforinat celuz z sic celum est formaliter z intrinsece animatū. q; aut hoc sit necessariū pbat Auic. per hoc q; intel/ lectualis forma no explicat vel producit formas nisi per hunc particularem motum orbis. hic ve/ ro particularis motus no est actus mouentis ani me nisi quia cognoscit eum vt est particularis. z hec cognitio no pficit per solu itellectu s; p ima

ginationem mobilis: et motus: et omnium accitius
motus. ergo propter intelligentiam separatam pure intel-
lectualē oportet ponere in quolibet orbe unam animam ima-
ginatiuam: quae illam particularem reuolutionem cognoscat.
orbem illum et accitiam illi. haec autem est forma malis:
quae non potest esse nisi in materia. quae celum aiatum non solum extri-
sece per intelligentiam pure intellectuales: sed et intrin-
sece per animam imaginatiuam et cognitiuam reus materia-
liū: et singulariū. Ista autem ratio Auic. confirmat per
doctrinam Aristoteli. et Auer. Nam certum est quod agens
per cognitionem cognoscit effectum quem producit et finem
ad quem agit: haec enim est differentia inter agens a natura:
et agens a proposito. quia non agit sine cognitione: et hic
agit per cognitionem. secundum philosophum. textus. co. lii. et ibidem per to-
tum cap. de fortuna et casu: ex quo sequitur quod cum mo-
tor celi sit agens per cognitionem imo sit ipse intellec-
tus ut est demonstratum supra: oportet cognoscere suam ac-
tionem: et reuolutionem quam causat: et est subiectum in quo agit.
quod autem subiectum omnino a materia et magnitudine separatum non pos-
sit intelligere particularia ut haec reuolutiones: hoc
celum etc. huiusmodi ut dicebat Auic. probat per
Auer. xij. metha. co. li. in fine ubi dicit quod est ma-
nifestum quod scientia dei non est particularis: particularia enim
sunt infinita: et non determinantur a scientia. vult dicere.
quod infinitum ut infinitum est ignotum per philosophum. textus. co. xv.
et secundum metha. textus. co. xi. Sed quia haec ratio criminatur a plu-
ribus cum vix sit quod intellectus qui intelligit multitudine
nem per partem post partem et successiue non potest intel-
ligere infinita. Intellectus autem diuinus qui intelligit
omnia simul per suam essentiam potest infinita cognoscere. id
ostendit propositum aliter. nam certum est quod omnes intel-
ligentiae abstractae sunt et vniuersales forme. 3. d.
aia co. v. et 19. et quod intelligunt quicquid intelligat per suas
essentias. tamquam per representatiuum reus intellectus. xij.
metha. textus. co. li. et est clarum quod ea quae intelliguntur per
representatiuum abstractum et vniuersale intelliguntur
vniuersaliter et abstracte. tunc arguo sic. omnia quae intel-
liguntur ab intelligentiis separatis intelliguntur per represen-
tatiuum vniuersale et abstractum. sed omnia talia intelli-
guntur vniuersaliter et abstracte. ergo etc. et istud fuit
fundamentum Auer. 3. d. aia co. v. xviii. et xix. pro quod
fuit necessarium ponere intellectum agentem. qui faceret
formas materiales et singulares abstractas et vniuer-
sales. cum intellectus possibilis qui est mixtus. 3. eiusdem
textus. co. liii. non possit intelligere materiale. De intelligen-
tiis autem quae sunt abstractiores intellectu possibili hu-
mano idem dicit clare Auer. in co. de somno. et vi.
et Aristoteli. xij. metha. textus. co. li. habet precipue ad hoc
vnam rationem. iter ceteras quae adducit ad probandum quod
per se non intelligit quae sunt hic. nam si intellectus diuinus
intelligeret materialia et singularia: intelligeret to-
tum prius intelligendo partes: quia totum non est aliter intel-

ligibile: et sic discurreret a cognitione partium ad co-
gnitionem totius quod ipse habet per inconuenienti non solum
in intellectu primo. sed in alijs intelligentijs separatis.
Reducamus ergo haec omnia ad propositum Auic. et
dicamus. quod motor orbis oportet cognoscere haec reuo-
lutionem particularem ut particularis est. et hoc celum etc.
ex quo est agens per cognitionem. Sed intelligentia ab-
stracta non potest intelligere singularia. ergo intelligen-
tia abstracta non est motor celi. ut efficiens. erit ergo so-
lum ut finis mouens ut posuit Auic. ergo propter illam oportet
dicere in quolibet orbe esse unam animam mouentem ce-
lum: quae intelligat particularia. talis autem non vix est nisi
virtus aliquam materialis ex quo materialia cogno-
scit. talis autem non potest per se esse cum de necessitate sit
perfectio materie. ergo celum formaliter aiatum. Con-
uenientissime autem vix poni esse virtutem imaginati-
uam. quia imaginatiua virtus est quae cognoscit formam rei
singularis imagine: quae sensibile fuerit absens. 3.
de aia co. xx. et hoc non indiget declaratione. Sed
sicut autem Auic. non posuit in celo. quia circulus celestis
nullius sensibilis est receptiuus. Instrumenta vero
motor in celo non posuit: quia materia celi aie celesti
perfecte obedit ad motum sicut corpus aie ad imagi-
nationem: et alia accitiam aie obediunt. animalia autem quae
sunt hic idem instrumentis motus indigere videtur: quia
ad motum corpus non obedit aie nisi per instrumenta
quodammodo violenter: et fatigabiliter. Et ita explica-
ta est dubitatio Auic. dictis Ari. et Aue. confirmata.
Ad primam istarum dubitationum. qua inducebatur
intelligentiam propria esse informantem celum. quia mouet
per accitiam per motum eius. Dico quod nec Aristoteli. nec Aue.
vix voluit quod motores orbium mouerentur passiuē
per se vel per accitiam per motum sui orbis localem. et ad illud
quod est aductum ex. viii. lib. phi. Dico quod intentio Ari.
ibi est quod motores orbium dicantur moueri sed accitiam
ab alio: et non a seipso. et hoc nihil aliud est quam quod or-
bes ab eis moti: per accitiam mouentur a primo mobili
non ergo secundum se est quod illi motores moueantur per accitiam
ita quod ille motus eis conuenit per accitiam et ipsi secundum se per
accitiam moueantur. quia hoc modo mouentur forme quae
sunt in materia. sed hoc est secundum aliud et ratione alterius
quod per accitiam moueantur. et hoc nihil aliud est nisi quod
corpora mota ab eis mouentur per accitiam. quia rapitur
ab orbe superiore ut habet Aristoteli. secundum celi textus. co. lxx.
ita quod ab eo omnes alie sphaere mouentur ab oriente
in occidens per motum diurnum: qui est super polos mundi.
cum tamen a motoribus proprijs moueantur ab occidente
in orientem. et secundum nullum istorum motuum motores orbium
mouentur nec per se nec per accitiam. sed eis attribuitur mo-
tus per accitiam per aliud ut deum est. sed istud est valde per
accitiam. quia non est propria subiectum motus ipse motor. sed
hoc habet ex eo quod est motor eius quod mouet per accitiam.

Ad illud quod dicebatur de processu Ari. qd nō
pbat nisi de p q. s. ē simpliciter improbabile. Di
co q loquēdo de motu pprie dicto qd Aristo. di
cit de primo intelligendū est de oibus: qz eadem
rō in oib⁹ est q nō moueātur. qz nō sunt forme i
materiis. z sic de oib⁹ exponit Auer. cū Aristo.
pbat imobilitatē primū. viii. phi. co. lxxviii. Et iō
Aristo. xij. metha. tex. co. lxi. de oib⁹ loqns di
cit qz z subās z pncipia imobilia z sensibilia tot
rōnabiliter existimare. Itē dicit in eodē. xij. tex.
co. xliii. Secus de motu in proprie. qz sic non est
nisi vni imobile. cū ceteri alij motores moueāt
sp i gñre cause finalis. xij. metha. tex. co. xxxvii.
Ad illud de. xij. metha. nihil est. esto. n. q solū d
primo dicat q ē imobile p se z per accūs. d alijs
solū per se. Dico q hoc ppter ea est. qz alij moto
res mouent per accūs ex alio. i. sunt motores or
bitū q mouētur per accūs ab. viii. spha. vt ē ex
positū. primus aut nec ex se nec ex alio mouet p
accūs. qz nō mouet illud: qd moueat per accūs.
qz primū mobile nō hēt nisi vni motū ppriū z a
supiori spha. moueri nō pōt. Ad aliud d Aue.
co. xxxvi. xij. metha. Dico q ly mouētur exponit
actiue z nō passiue. z vult dicere q motores non
mouēt: nisi qz intelligūt ex se. q perfectio z subā
eoz est i motu. Quia mouet vt asimilētur p q est
cā eoz vt finis. i cui⁹ adeptione cōsistit perfectio
eoz. z ab eo depēdent in eē tāqz a fine. z cū dī d
sano q ad cōseruādā sanitatē mouet passiue. di
co q ex^m nō qdrat ex oī pte. Sanus. n. ad cōser
uādā sibi sanitatē z mouet passiue z mouet se
actiue. qz aial mouet se. viii. phi. tex. co. 29. Sic
q san⁹ mouet z mouet ad pseruādā sanitatē quā
hēt. sic motores orbitū mouēt actiue orbes ad p
uādā eoz pfectionē. q pstitit i mouēdo actiue.

Ad secūdas dubitationē inductaz ex Auer.
z dupliciter. p tenēdo q prim⁹ motor nō moue
at effectiue primū mobile. s. tū sit finis pp quem
cetera mouētur z mouēt. vt videt velle Arist. z
Auer. fo. celi tex. co. lxi. vbi dī q primū ens est
nobile z pfectū. qz hēt suā nobilitatē sine actiōe.
z. xij. metha. tex. z co. xxxvi. determinat q pri
mus motor moueat solū vt amatū z desideratū.
q est mouere vt finis tū. Dico q pter primū mo
torē. q mouet sicut amatū z dīderatū: z vt finis:
o3 ponere in p mobili vna intelligētia aliā ei apli
catā: q moueat ipm primū mobile vt amās z desi
derās. z vt efficiēs motū. Ex q p3 primū dictum
Auer. q motor ille cōponit ex duob⁹ motorib⁹.
secūdo p3 q pp hoc celū nō ē ppositū per se vni
ex orbe z itelligētia. qz nullus illoz motorū ē for
ma in mā. cū vnusqz eoz sit a mā sepat⁹. z vnus

quisqz mouet in suo genere perpetuo. Ille vt fi
nis: hīc aut vt efficiens. Cū at dī q ille primus ē
nō exis in mā: ergo iste alius ē forma i materia.
Dico q ille primus q mouet vt finis ē infinite mo
tionis z nō est in materia: ppter ea qz nō est mo
tor aplicatus alicui determinato mobili admouē
dū ipm. s. ē sup oē mobile. z ē illō ppter qd oia
corpora celestia a suis pprijs motoribus ppetuo
reuoluūtur. Et ita ille primus nec ē aplicatus mo
bili vt forma asistens z mouēs: neqz vt iformans
z perficiens materiā p. z sic nullo mō ē i materia
exis. dupliciter. n. forma est in mā. aut qz māz in
format z perficit vt sunt forme gñrabiles z cor
ruptibiles. aut saltē qz ē forma aplicata determi
nato mobili z ei asistens vt mouēs. z his duobus
modis primus motor nō est in materia. Et ppea
alius motor est i mā. nō qz sit forma iformās ma
teriā. s. qz est determinato mobili aplicat⁹ vt mo
tor ei⁹. Cū hō dī q prim⁹ est infinite motionis. z
alius finite motionis z est aīa exis in eo. Dico q
vtriusqz motoris potētia ē infinita in duratione.
z vtraqz finita in vigoze fm Auer. vt ifra dicaz.
z in hoc nō dīunt. Sed prim⁹ dī specialiter hē
potentiā infinitā: qz nō hēt potentiā limitatā ad
aliq⁹ vni mobile determinatū. cū non moueat
magis vni q aliud. sed oia mouet vt finis. z est
illud pp qd corpora celestia mouētur. z sic ab eo
hīt q sempiterno tpe moueātur. z iō dicit Auer.
q ab eo. s. p hīt corpora celestia eternitatē mo
tus z cōtinuitatē. qz si hoc nō eēt cetera nō moue
rent. qz oē agens agit ppter finē. fo phi. tex. co.
lxxvii. z necessitas in reb⁹ maxime est ex fine. fo
phi. circa finē. ergo q intelligentie effectiue mo
uentes perpetuo moueāt: hīt a p. ergo corpora
celestia hīt a p cōtinuitatē motus z durationē.
Sed motor aplicatus iō dī eē potentie finite: qz
hēt potentiā limitatā z determinatā ad vni mo
bile solū: motu tali z determinato. z qz q⁹ tum est
ex se deficeret a motu: nisi moueret a primo tāqz
a fine. cum agens in agendo dependet a fine. i.
cālitās agentis a cālitatē finis. Et q ista sit inten
tio Auer. volo ostendere ex eius verbis in dicto
cōiūto. xli. nā hoc est necessarium ppter multos.
q hactenus eum locum minime perceperunt. Ibi
enim declarādo se Auer. dicit sic. Secundus igr
q mouet a potentia finita mouet in tpe: cum di
cere finitatem: est hē pportionez terminatā ad
motā rem. z in sua subā est eterna. sicut suū subū
est eternus vult qz illa aīa exis in celo vt mo
tor effectiue primū mobilis sit fm suā sbāz eterna
z infinita in duratiōe: sic suūz subū qd ab ea aīa
mouet est fm suā sbāz eternum z infinitum in du

ratione: tamen qz habet potentiam finitam quo
 quomodo ex quo hēt pportionatā z terminatā po
 tentiā supra rē mobilē: s; hoc celū ab ea recipit
 motū in ipse. Et aduerte qz potentia istī motoris
 nō est solū pportionata mobili vni: z determina
 ta ad vnu mobile: s; est determinata ad modū z
 q̄litate mot⁹ fm velocitatez. vñ fo celi ter. co.
 xxxviii. z lxxi. dī qz si in orbe esset aliq̄ vna stel
 la plus: motor nō moueret i eadē velocitate: aut
 nō esset possibile mouere eas. z subdit Auer. d. z
 in neutro eoz: vult dicerē in sbo celeste z aia mo
 uente ipm. est possibilitas in sba. z hoc est qz sba
 eoz est ifinita oio. z deficer nō pōt ex q̄ mā i eis
 nulla est nec p̄ietas. z sic sunt sbe formaliter in
 corruptibiles z nō hūt potentia ad nō esse. Et tū
 possibilitas est in subō eoz. s. in corpe celesti i re
 cipiēdo motū. qz corpa celestia solū hūt poten
 tia ad motū z vbi acq̄sibile p ipm. In eis autē .s.
 intelligentijs mouentib⁹ effectiue corpa celestia.
 nō nisi imouere tm̄. s. est potentia. z est potentia
 actiua. Vult ergo Aue. qz in intelligentijs sit po
 tentia i mouere tm̄. i. potētia actiua ad motū. nō
 in subā eoz. q̄ s; fm subāz sint incorruptibiles. tm̄
 fm potētia mouēdi sunt defectibiles aliq̄ mō. sed
 ppetuatur a p̄ i mouēdo. ex q̄ i mouēdo depēdet
 ab eo: tāq; a fine cū moueat pp ipm vt dictū est.
 z ita ex ista d̄claratione hētur qz nihil mali seq̄.
 vltra. n. intelligētia primā primī mobilis q̄ ē finis
 est ibi aia. i. alia intelligētia q̄ mouet effectiue z
 vocat forma i mā. qz est applicata mobili. z finite
 motionis. qz nō mouet nisi determinatū mobile:
 in determinato tpe z velocitate. z i mouēdo de
 pēdet afine. s; fm subāz sit in mālis z abstracta
 fm esse a celo z infinita in duratione. z sic celum
 animare z informare non potest.

¶ Uerū i eodē co. Auer. dat ad dubiū vnā alia
 r̄sionē ex itentioe Lemistij dicēs. ois motor i lo
 co motio ei⁹ ē ad aliud in potētia. i. motor qz mo
 uet effectiue celū ad vbi z locū. hēt motionē suā
 ad aliud i potētia. i. ad locū q̄ ē i potētia acq̄sibi
 lis p motū ad quē est i potētia celū. sic mobile ad
 terminū mot⁹. Et oē qd mouet ad aliū qd ē i po
 tētia motus ei⁹ ē finitus. cū illud qd ē in potētia:
 necē ē vt exeat ad actū. vult dicere. qz qz motor
 effectiue mouet celū ad vbi ad qd celū ē in potē
 tia. z reducta illa potētia ad actū: mot⁹ ille ē fini
 tus atq; pfect⁹. cū potētia sit iā deducta ad actū.
 q̄ motor ille vt forma vel efficiens inse: vt sic est
 finite motiōis. Qd autē postea nō gescat mobile
 simpliciter i aliq̄ vbi acq̄sito p motū ad qd erat i
 potētia imo sit ifinite motiōis: hoc nō ē expte ip
 sius mouentis forme vt sic. S; expte primī aquo

(vt diximus) motus habet p̄tuitatez. Et de pri
 mo motore dicit. oē at qd mouet motu eterno vt
 est primus motor qz mouet vt finis. motus ei⁹ est
 ad aliqd semp i actu. Quia ille pri⁹ moueat ad se
 oia mota. Ip̄s. n. ē i fine nobilitatis: estq; amatū
 z desideratū p se cū vsus ip̄s moueat oē. vt dicit
 Auer. xij. metha. co. xxxvii. z ipse semp hēt actu.
 vñ motores nō mouēt ad acq̄rēda p̄fectionē quā
 nō hūt: s; ad p̄suadaz quā hūt. xij. metha. ter. co.
 xxxvi. Auer. Ergo finis vt finis ē ad aliqd semp
 i actu. s; mot⁹ efficiētis: vt efficiētis ē: ē ad aliud
 in potētia. qz ē ad aliq̄ locū saltē fm ptes ip̄ius
 orbis z s; totū orbē sicut categoromatie: quē non
 hēt. ergo efficiens vt efficiens ē finite potentie.
 finis vt finis ifinite. s; has rōes. vtrūq; tm̄ ē ifini
 te potentie i duratiōe. Et sic dupliciter videt so
 luta p̄posita dubitatio: ponendo primū nō agere
 nisi in genere cause finalis.

¶ Si autē teneamus primū ens mouere primū
 mobile vt efficiens. s; alia moueat vt finis vt v̄
 yelle Auer. in lib. suo de sba orbis: qn̄ dicit: qz in
 sepatis a mā qua fit mot⁹. s. efficiēter. z ad quaz
 est mot⁹. s. finaliter. sūt eadē. z. xij. metha. co. vi.
 z cō. xliiii. Dico qz motū primī mobilis pponit ex
 duob⁹ motorib⁹ nō fm rē distinctis: s; s; rōez tm̄.
 qz vt dicit Auer. cō. vi. xij. metha. in sepatis for
 ma: finis: z efficiens sunt tria fm rōez. z vnu fm
 subm̄. vñ idēz est prima forma: efficiens primū: z
 finis vltim⁹ fm subāz. s; diuerse sunt rōes forma
 les eoz. qz alia rō est forme: alia efficiētis: z alia
 finis. Et tūc prim⁹ motor qz mouet effectiue: vt sic
 habet rōez forme mouentis: z secūduz istā rōem
 est finite motiōis vt patuit supra. z sic ppetuat i
 mouendo afine vel aseipō vt finis est. qz finis mo
 uet agentem vt agens est. Idem tm̄ mouet pp se
 realiter. s; illa formaliter distinguatur. z sic vt fi
 nis est ifinite motiōis vt patuit. Idēz. n. penit⁹
 dicendū arbitroz de istis idistinctis re: distinctis
 aut rōe formali: qd dictū est de illis si ponantur
 realiter distincti. Et ita secūduz nullā viā ponen
 dū est primū hēre potentia ifinitā in vigore. sed
 tm̄ induratione. vt ego qn̄q; audiui. Auer. n. p̄ci
 pue nūq; posuit hāc ifinitatez in vigore intensi
 ue in entib⁹. qn̄ imo oppm̄ in multis locis plane
 asseruit. vñ videat. z. celi co. xxxviii. z. xxxix. z
 lxiii. z. lxxi. z. viii. phi. cō. lxxxix.

¶ Ad tertiā dubitatōez inductā ex snia Auic.
 qz. negādo oportere in celo eē virtutez aliquā
 mālez ipm mouentez. qz ad hoc sufficit virtus se
 parata z abstracta a mā q̄ est intellectus vt p̄ba
 bitū est. Qn̄ autē dī qz agens p cognitōez q̄le est
 motū orbis cognoscit effm̄ quē pducit zc. Dico

q̄ est vey aliquomō. z q̄n d̄r intelligentia sepata a mā nō intelligit singularia. Dico ad hoc in q̄ est pōd^o totū dubitatōis iducte. nā pauca admodū tradita nobis sūt ab Ari. d̄ cognitōe subāz sepataz. vī defecisse in duob^o. s. z vtz ille sbe sepate intelligatur a nobis. z q̄mō intelligat nos. de p. n. pmittit i. 3. de aia tex. co. xxxvi. se hituz p̄siderationē posterius z nullibi iuenit p̄siderasse. de fo exceptis paucis traditis in. xij. metha. tex. co. li. ipe par dixit. Auer. s̄t plura admodū differunt q̄ q̄stū ad p̄missaz dubitationez attinent adducā. Pretermissō quō intellectus hoīs q̄ ē abstractus singularia intelligat. cū ea intelligat p̄ lineā circūflexā. 3. d̄ aia tex. co. ix. l3 alit̄ ille loc^o ab Auer. exponebat. z l3 nō possit ip̄z p̄singularē mouere i intellectū nr̄uz pp̄ ei^o mālitatē z iō sūt necariū ponere intellectū agentē: pōt tū terminare actū itelligendi postq̄ intellectus recepit formā abstractā z vniuersalē. z hoc puenit ex ordine eēntiali vī tutū māliū in qb^o reseruāt forme rez singulariū ad intellectū hoīs. Forme oīo abstracte a mā q̄ les sūt motores orbū. cū nullū ordinē hēant ad virtutes māles nō poterunt singularia eo pacto cognoscere. z dictū ē. xij. metha. tex. co. li. q̄ i abstractis a mā idē est intelligens z intellectū. z ita sepate sbe nihil intelligit extra se. z maxime prima. z Auer. addit vnū. q̄ de^o intelligit omnia sciētia vniuersali nō p̄ticulari. z q̄ primū scit omnia f3 q̄ scit se tū sciētia in eē: q̄ ē cā eoz esse: vult dicere q̄ primū intelligit omnia in suo vniuersali nō in p̄dicādo. qz sic sciētia illa eēt in potētia z talis sciētia nō ē in deo cūz sit actus purus. f3 in vniuersali in cādo. cū ipemet sit cā omniū. intelligēdo se tū intelligit omnia hoc mō qz intelligit cāz omniū. z hoc de intellectu primi. Alie at̄ intelligentie. q̄ intelligūt aliqd extra se z nō sūt oīo liberate a potētia. 3. d̄ anima co. v. intelligūt fm Auer. naturas vniuersales. z nō p̄ticularia z indiuidua. qz si intelligerēt indiuidua f3 q̄ indiuidua. tūc necessario eēt māles. vt dicit Auer. in cōmē. z expōe sua de som. z vi. z ita determinat Auer. in illo co. q̄ sbe sepate intelligunt formas rez vniuersales: z sic dicunt̄ intelligere p̄ticularia in potētia. z aliq̄mō. z sic est potentia in intellectu. secundaz intelligētiaz. z nō dicitur nescire singularia: nec ea distincte z p̄ticularit̄ intelligēt. z fm istā determinatōez diceremus ad Auic. q̄ motor orbis abstractus intelligit hunc motuz p̄ticularē z hoc celū zc. vniuersaliter z abstracte vt supra probatum fuit: nō particulariter. z materialiter. vt intellect^o p̄iunct^o intelligit saltē reflexe.

¶ Qd si hec r̄sio nō placeat. Dabo alterā in

via Auer. Dato q̄ tibi non satisfaciāt ista cognitio vniuersalis z p̄fusa in agente p̄ cognitionem. Dico q̄ singularia sunt in duplici d̄ra. Quedā materialia z sensibilia: q̄dā in mālia z intelligibilia. z f3 hoc. pono duas p̄clusiōes prima ē. q̄ abstracta a mā nō intelligunt indiuidua mālia z sensibilia. hāc pbāt omnia supra aducta p̄ opiniōe ip̄i^o Auic. Secunda p̄clusio. q̄ sbe sepate intelligunt indiuidua z singularia in materialia. q̄ p̄clusio p̄bat p̄ qz certuz est q̄ intelligunt se. ipe at̄ sunt singulares. fo vnaq̄qz intelligit primū. 3. intelligētie sepate a materia l3 sint singulares sunt intellecte in actu. i. actu de se intelligibiles. qd nō eēt siqd hrēt q̄ eoz notitiā impediret. q̄rto virtus imaginatiua nō pōt ap̄hēdere nisi singularia materialia. qz forme in maginate cānt̄ ab obo materiali z sensibili. ḡ singularia in materialia intelligunt̄ ab intellectu. q̄nto hoc Aue. met exp̄sse dicit. xij. metha. co. xliij. q̄ oēs intelligentie intendunt motum primi orbis qui est motus diurnus: vniuscuiusqz eoz. z ibidez dicit. q̄ vnaq̄qz intēdit p̄p̄riuz motum sui orbis. vñ dicit q̄ p̄fectio vniuscuiusqz eoz ē intelligēdo cāz primā. z f3 hoc omnes motus eoz idē intendunt. i. ordinez totius. z sic est intelligenduz de multitudine motuz cuiuslibet stelle. z plane vult q̄ intelligentie intelligāt suas actōes p̄ticulares z reuolutōez primi orbis. z motuz diurnum. z in co. xxxvi. dicit q̄ intelligentie mouēt qz intelligunt ex se q̄ perfectio z subā eoz est in motu. ḡ intelligunt motuz. z in com. li. vsus medius. dicit q̄ primuz intelligit suā actiōez qz sua actio est sua sbā. Ecce itaqz q̄ hēmus q̄ intelligentie intelligunt singularia sepata. z qz intelligunt p̄p̄rias particulares reuolutiōes segtur q̄ ille reuolutiōes orbūz numerātur inter singularia in materialia. z hoc nō incōuenit. z si dicatur mot^o i p̄ticularēz sūt p̄ditōes mē. qz sūt accētia corporis sensibilis. Dico q̄ superi^o in r̄sione ad septimā dubitatōez p̄ Auer. d̄m̄ fuit q̄ quedam accētia sunt q̄ nō sunt mālia nec p̄ditōes mē. z iō in lib. de sbā orbis dicit Auer. q̄ corpus eternū: z corp^o ḡnabile z corruptibile nō cōicāt in aliq̄ oīo. vult dicere vniuoce. Sicut ergo illa accētia sūt alteri^o r̄ōis ab istis: sunt et̄ alteri^o cognoscibilitatis z ita poterūt intelligi ab intelligentia separata. z ita p̄ solutio ad istā tā graue dubitatōez.

¶ Ad r̄ōnes at̄ in p̄riuz aductas: nunc t̄ps est p̄ ordinez r̄ideamus. Ad primā cum d̄r q̄ primus motor mouet sic amatus z desideratum. Dico q̄ Ari. loqtur de motiōe in ḡire cause finalis q̄ mouet alios motores inferiores. ex hoc seq̄. q̄ motores moueāt ab eo vt amates z desiderates.

¶ Ad secundam. cum dicitur omne animal nego minore. et ad probationem dico quod Ari. est loquutus secundum opinionem aliorum. vel largo modo de animali. et pariter ad Porphyrium.

¶ Ad tertiam. omne illud quod habet etc. 32. Auer. in fine celi co. xv. quod dextrum et sinistrum in celo non dicuntur nisi per similitudinem. que similitudo ponitur in textu. ab Ari. ipse. Dextrum. n. in unoquoque dicimus ubi est principium sui localis motus: et initium motus celi sit a parte aqua stelle ascendit. oriens erit dextrum et occidens sinistrum. et ut in co. 13. dicit Auer. si homo sit fixus in loco. id est quiescens motus eius incipit ex dextro. per istam similitudinem ergo quod dextrum in animalibus est ubi incipit motus eius. et motus celi apparet in orientibus incipit ex oriente. dicitur esse dextrum in celo: et sinistrum. Dextrum autem proprie in animalibus est pars aliquid determinata animalis et sinistra similiter. Sed non est pars aliquid determinata in celo. a quo motus incipiat ut eam esse dextram dicamus.

¶ Ad quartam dicitur: quod arguitur concludit celum habere animam ipsam mouentem: et non moueri a natura distinguendo naturam potentiam rationalem. sed non concludit illam animam esse formam intrinsecam informantem et perfectam materiam. quod requiritur ad hoc quod celum esset formaliter et intrinsece animatum. Ad verba Auer. xij. metha. Dico similiter quod sunt animalia extrinsece. et quod anime celorum separate sunt esse a celo: non habent nisi intellectus: et desiderium.

¶ Ad quintam cum dicitur omne quod est nobilior. Dico quod per celum possumus duo intelligere. aut corpus celeste solum: aut aggregatum: ex eo. et intelligentia: et tunc dico quod aggregatum est nobilior omnibus corporibus: quod sunt hic et sic est animatum. sed in proprie. et anima assistente non in formate. si per celum accipiamus subiectum motus et corpus celeste solum: tunc illud est nobilior sed quod corporibus quod sunt hic et non simpliciter. et per hoc patet quod sit dicendum.

¶ Ad sextam rationem. cum dicitur quod intelligit et appetit. Dico quod celum seclusa intelligentia que non est forma eius perfectiens non intelligit nec appetit. sed accipiendo et intelligendo per celo aggregatum tunc intelligit ut dicit Auer. et appetit celum. sicut de nauis solemus dicere quod appetit peruenire ad portum.

¶ Ad septimam. quod est causa etc. Dico quod celum agit in ista inferiora ut motus ab intelligentia et sic ut agens secundarium: et instrumentum primi mouentis. si ergo causa vita in istis inferioribus: hoc est virtute motoris sui viventis.

¶ Ad octauam. cum dicitur illud quod constat etc. Dico quod Auer. in suis verbis se declarat quod forma et formatum non sunt unum numero per se. quod dicit quod ad esse istius forme in corpore celesti consequuntur dimensiones. que est conditio forme non perfectiens neque faciatis unum per se. quod in tali dimensionibus precedunt forma. si ergo est unum numero est unum per accidens et per unionem.

¶ Ad nonam cum dicitur quod mouet etc. Dico quod illud quod per se et ex se mouet ad diuersas distancias potest esse animal. Celus autem non mouet nisi aut ab intelligentia motu proprio aut ab octaua sphaera motu raptus.

¶ Ad x. cum dicitur illud quod mouet ex se etc. Dico quod Auer. idem voluit celus moueri ex se per se et essentialiter quod mouet a motore proprio et immobili. ista inferiora idem dicit moueri ex se per accidens. quod mouetur a motore mobili que est anima. accipit autem ex se nimis large. quod. s. mouet a forma propria seu appropriata que tunc est separata. et istud proprie non mouet ex se.

¶ Ad xi. cum dicitur illud quod mouet etc. concedo quod tale est animalis anima assistente non anima informante et hoc sufficit ut motus celi sit regularis.

¶ Ad xij. rationem. cum dicitur celum est etc. Dico quod ex proprio actu que non est per se extrinsecum et propria materia: que non est ens in actu. fit unum per se. modo in celo. materia est in actu. et actus per se extrinsecum. est ergo celum propria materia intelligentie quo ad motum: non ad esse.

¶ Ad xij. cum dicitur nihil agit etc. Dico quod non mouet se: nisi accipiendo celus per aggregato ex orbe et intelligentia. et sic nihil est ad propositum.

¶ Ad xiiij. cum dicitur operatio una etc. Dico quod operatio una potest peruenire adiuersis maxime si unum concurrit actiue et aliud passiue. quod certum est quod actio est ab agente in passiuum: que quicquid sunt destructa loco et subiecto.

¶ Ad xv. cum dicitur nobilioris corporis nobilior est forma. Concedo totum de forma applicata per motus. quod aliam formam celum non recipit.

¶ Ad xvi. Dico quod motus naturalis est a principio passiuo in corpore celesti non ab actiuo et hoc sufficit. quod motus violentus per oppositum est cuius principium est extra non conferente vim passiuo. 3. ethicoz.

¶ Ad xvij. Dico quod motus circularis est ab anima vel informante: vel assistente. et explicatius circularis motus est ab anima assistente. quod ab anima informante corpus peruenit motus quasi mixtus ex recto et circulari. ut est motus progressiuus animalis.

¶ Ad xvij. et residuas auctoritates dicendum quod Aristo. et Auer. voluerunt celus animatus ex eo quod ibi est anima prebens motum: non ex eo quod ibi sit anima informans et perfectiens materiam. quod talis anima non coniungitur materie solum per motum. sed ut det esse. et ut ex corpore anima cognitionem accipiat. Ad motum solum candus in corpore sufficit anima assistens celo per contactum virtutis ut dictum est.

¶ Finis.

CPrimaria Uoluminis Capita.

- C**Recensentur opiniones fere omnium antiquorum ponentium Celum esse aliqđ vnum elementorum: aut mixtum ex elementis.
- C**Improbantur opiniones predictae et confutantur per quinque Aristoteles rationes.
- C**Dubitatur in doctrina Aristotele an celum sit de natura ignis et soluitur dubitatio.
- C**Arguitur pro utraque parte quod sit ne materia in celo vel non.
- C**Ponuntur opiniones veterum perhypateticorum Alex. Johannis Grammatici: et Avicenne. dicentium celum esse corruptibile et habere materiam et improbantur. simulque difficultas quodis ostenditur.
- C**Ponitur opinio Auempace hispani: Hofferdi: Henrici: et S. Thome in celo esse materiam sed alterius rationis a materia istorum inferiorum et ratione multiplici improbat.
- C**Ponitur opinio Egidij Romani in celo. scilicet materia et eiusdem rationis cum materia horum inferiorum. et decem precipuis rationibus impugnat.
- C**Adducitur postremo sententia Auer. celum esse substantiam simplicem. et per quasdam propositiones mirifice eius pro declaratur. et quid sit celum quo ad omnes eius partes ostenditur.
- C**Probatum positio Auer. per quatuor eius rationes et confirmatur.
- C**Mouentur decem dubia magna contra Auer. positionem ex dictis suorum aduersariorum accepta: et in ultimo ipsius et Aristotele. concordia demonstratur.
- C**Respondetur ad obiecta que probabant in celo esse materiam.
- C**Recitantur dicta fere omnium antiquorum sapientum: quorum quidam dicunt celum esse animatum: quidam non esse animatum celum: quidam vero utramque partem ambigunt.
- C**Adducuntur viginti rationes fundate in doctrina Aristotele. probantes celestia corpora esse viua.
- C**Probatum per quatuor rationes corpora celestia non viuere.
- C**Deciditur questio inducta. et veritas quatuor aliarum rationibus astruitur.
- C**Mouentur contra determinationes tres precipue difficultates. vna Aristotele. vna Auerrois tertia Avicenne. et ex dictis eorundem dissoluntur.
- C**Respondetur ad viginti rationes Aristotele. et per ordinem soluntur omnes.

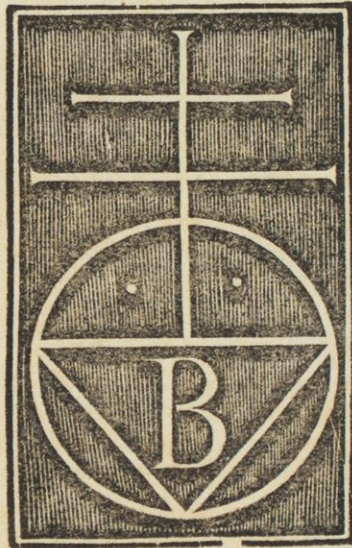
CMacilentus Victorienfis ad Lectorem.

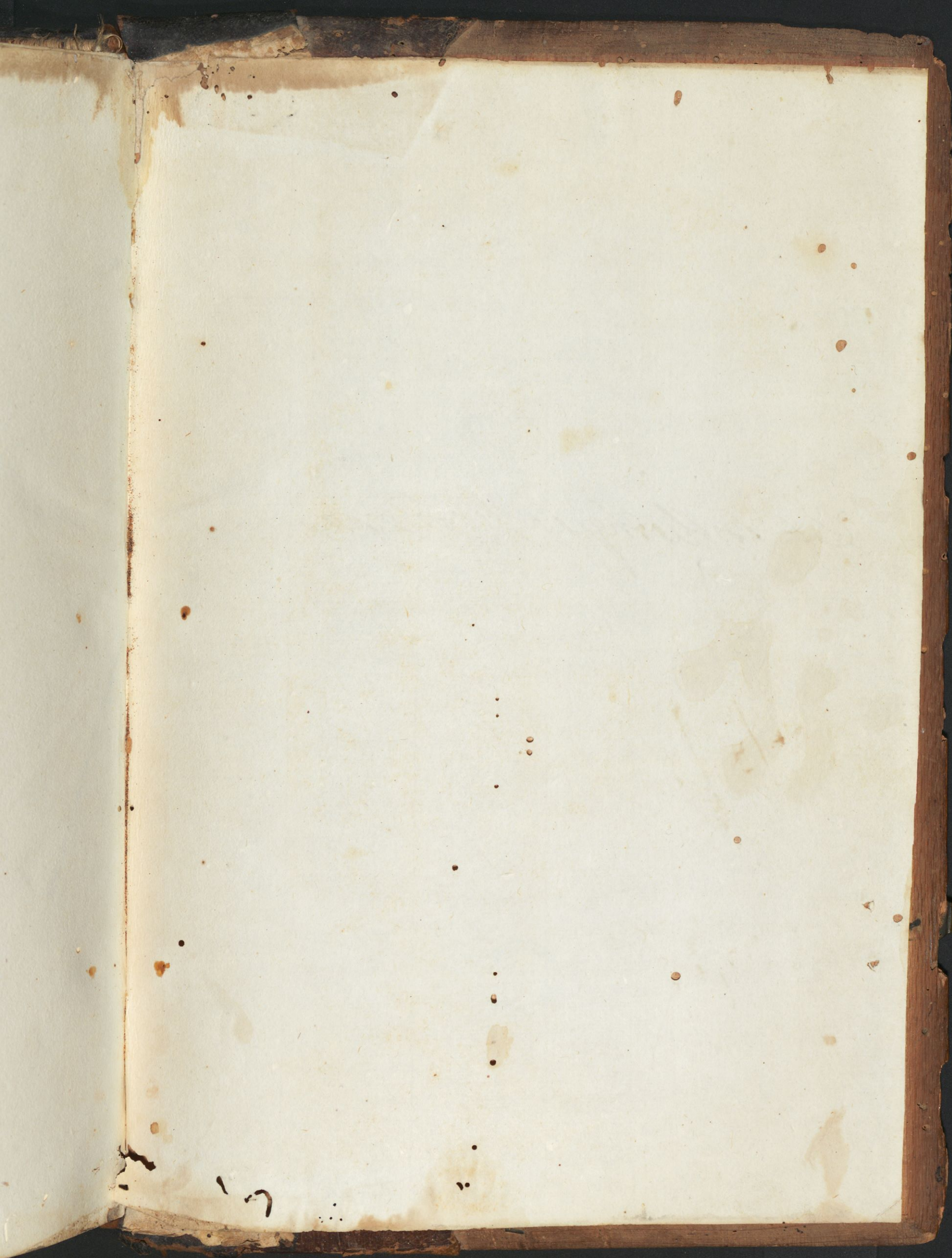
Anguipedes voluere domos supare tonantis:
Peliaci que etiam scandere ad astra iugum.
Acthereas tremulo tum vertice turba sophorum:
Materiam tetigit: nec bene nota fuit.
Sed Nicolaus enim sublimi pectore celum:
Contigit: ingenio supposuitque suo.
Altius exiit que quos male gessit olympus:
Altius ipse sophis exeruitque caput.
Quod tibi confusum sollers sua cura reterit:
Lecta patent nunc: que clausa fuere iouis.
Gaudia quanta suis praebet quaesitus osiris:
Hoc magno lector munere tanta feras.

COpusculum de natura corporum celestium nouiter compilatum: per Excell. patrem Magistrum Nicolaum Perusinum: Ord. Seruorum Beate Marie sui Ordinis procuratorem: et Rome praebium publice praesentem
Explicet.

CImpressum Bononiae per Benedictum Hectoris Bibliopolam et Impressorem Elegantissimum. Lenore semper assate Reuerendo Artium et Theologiae Doctore Magistro Angelo Aretino Bononiae. Regente Ordinis Seruorum: Anno Domini M. cccc. v. Die. viii. Martij.

Regestum. a. iij. b. iij. c. iij.

Et Bibliotheca P. Andrea.

97
18
27
2333

25
7
22

OSREDNJA KNJIŽNICA SREČKA VILHARJA
BIBLIOTECA CENTRALE SREČKO VILHAR
KOPER - CAPODISTRIA

880002506

COBISS

